

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Priit Pärnapuu

Ministeeriumite pressiteated ERRi, Postimehe ja Delfi uudisvoos 2015–2018

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Ragne Kõuts-Klemm, PhD

Tartu 2019

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. TEOORIA	5
1.1 Pressiteated jõuavad uudistesse: teooria ja tegelikus	5
1.2 Pressiteadete uudistesse kopeerimisega kaasnevad muud probleemid	9
1.3 Uurimisküsimused.....	11
2. METODOLOOGIA	14
2.1 Andmed	14
2.2 Uudiste ja pressiteadete identsuskriteerium ja pressiteate avaldamise aeg	15
2.3 Uudiste ning pressiteadete hankimine ja kopeeritud pressiteadete leidmine	17
2.3.1 Ülevaade programmist Octoparse	17
2.3.1.1 Uudiste ja pressiteadete linkide hankimine	19
2.3.1.2 Uudiste ja pressiteadete sisu hankimine: tööprotsessis esile kerkinud probleemid.....	21
2.3.1.3 Uudiste ja pressiteadete sisu hankimine: <i>ad hoc</i> lahendused	23
2.3.2 Uudiste ja pressiteadete sisu võrdlemine: WCopyFind.....	24
2.4 Kitsendused	27
2.5 Võimalikud vead metodoloogias ja nende mõju tulemustele.....	29
3. TULEMUSED.....	31
3.1. Pressiteadete ja uudiste avaldamise dünaamika	31
3.2 Maht ja trend: paljud pressiteated jõuavad uudistesse, kuid vähem kui varem.....	34
3.3 Kopeerimisviis: pressiteated jõuavad tervikuna ja lisandusteta uudistesse.....	36
3.4 Ministeeriumid, portaalid ja aladomeenid: valitsus pole, aga maaeluministeerium on kopeerimisväärne	39
3.5 Portaalid: mis on ühe jaoks uudisväärtuslik, pole seda teise jaoks	44
3.6 Ööpäev, nädalapäevad ja aastaajad: kopeerides kella ega kalendrit ei vaadata	45
3.7 Kokkuvõte: vastused uurimisküsimustele.....	49
4. DISKUSSIOON	51
4.1 Tehniline külg	51
4.2 Sisuline külg.....	52
KOKKUVÕTE.....	54
SUMMARY	55
KIRJANDUS	56
LISA 1	58

SISSEJUHATUS

Ajakirjandus on oma otsustes autonoomne ehk toimetused on need, mis otsustavad, kes ja millises mahus sõna saab, milliseid sündmusi käsitletakse ja milliseid arutelusid algatatakse. See ei tähenda, et ajakirjanikele oleks kõik lubatud – objektiivsus, kohustus anda kõigile sõna, läbipaistvus ja avalikust huvist lähtumine on ajakirjanduse kohustuslikud väärtused, mis seavad piirangud toimetuste otsustele.

Pressiteadetes seevastu ei pea suhtekorraldajad andma sõna kõikidele osapooltele, nemad ei pea lähtuma avalikust huvist. Pressiteated lähtuvad huvipooldest, need väljendavad huvipoolle olulisi teemasid või sündmusi ja sisaldavad viisi, kuidas avalikkus võiks neist teemadest ja sündmustest mõelda. Pressiteadete kaudu püüab selle looja ajakirjandust mõjutada, öelda ette, mis on oluline ja kajastamisväärteline. Eksivad need, kes arvavad, et alles viimase kümne-viieteist aasta jooksul koos veebiajakirjanduse ja ajakirjandusorganisatsioonide majandusraskustega on tekkinud nähtus, kus ajakirjanikud avaldavad uudistena pressiteateid. Macnamara (2016), kes on kaardistanud ajakirjanduse ja suhtekorralduse ajalugu, näitab üheselt, et suhtekorralduslike materjalide kasutamine on kogu aeg olemas olnud, see on „ajakirjanduse räpane saladus“. Pressiteadete massiline avaldamine tähendab, et ajakirjandus pole sõltumatu. Need ei ole enam toimetused, mis otsustavad, mis on oluline ja mis mitte, kes saab sõna ja kes ei saa. Oluline on see, mida suhtekorraldajad oluliseks peavad, sõna saavad need, kes on suutnud palgata paremad suhtekorraldajad.

Bakalaureusetöö eesmärk on kvantitatiivselt kirjeldada pressiteadete kopeerimise ulatust ja iseloomu kolmes Eesti põhilises uudisteportaaalis – ERRis, Postimehes ja Delfis – ministriumite pressiteadete näitel. Minu kasutuses oli tarkvara, mis võrdles enam kui 11 000 pressiteadet enam kui miljoni uudisega. Minu lootus oli ja on, et pressiteadete kopeerimise tegelike viiside ja mahu paljastamisega saab survestada ajakirjandusorganisatsioone ning ajakirjanikke ümber kujundama oma seniseid pressiteadete kopeerimise praktikaid. Ministriumite pressiteadete valimine lähtus lisaks nende lihtsale kättesaadavusele ka just olulisusest ajakirjanduse minapildi seisukohalt. Ministriumid on võimuinstitutsioonid ehk need, millest ajakirjandus peab olema sõltumatu ja mille suhtes olema kriitiline. Kus on küll sõltumatus ja kriitilisus, kui iga sõna ministriumi pressiteatest jõuab loetud minutitega uudisena avalikkuse ette?!

Bakalaureusetööle eelnevas seminaritöös soovisin välja töötada ja tööle saada kogu vajaliku metodoloogilise poole ühe portaali, ERRi, varal. Metodoloogia, mis seminaritöös ERRi puhul toimis, bakalaureusetöös Postimehe ja Delfi puhul paraku ei toiminud. Bakalaureusetöö tegemine

seisnes jätkuvalt paljuski maadluses tehniliste väljakutsetega. Seetõttu algselt plaanitud pressiteadete kopeerimise ulatuse ja iseloomu kvantitatiivse kirjelduse kõrval on bakalaureusetöös suur tähelepanu metodoloogilistel väljakutsetel ja lahendustel. Kirjeldan, kuidas hankida omale enam kui miljon uudist ja enam kui 10 000 pressiteadet ja kuidas leida üles nende ühine, kopeeritud, sisu.

Tehniliste raskuste tõttu jääb bakalaureusetöös silmnähtavalt puudu ühetaolisest lähenemisest kõigile portaalidele ja kõigile uudistele. Ehkki numbrid ja detailid ei pruugi olla laitmatult täpsed, olen võimeline kirjeldama üldiseid trende ja seaduspärasusi. Nimelt on nõnda, et puuduste kõrvaldamine saab pressiteadete kopeerimisi ainult juurde tuua, mitte aga neid vähendada.

Esimeses peatükis kirjeldan, kuidas saab pressiteadete kopeerimine uudistesse olla ajakirjanduse olemuse ja ühiskondliku rolliga vastuolus ning olla seeläbi taunimisväärne praktika. Ajakirjandus peaks idee poolest olema võimulolijatest sõltumatu ning jälgima nende tegevust kriitiliselt. Pressiteadete kohene, kontrollimata ja muude allikatega tasakaalustamata avaldamine uudistena seab kahtluse alla nii sõltumatuse kui kriitilisuse. Kui lugeja eest peidetakse veel ka fakti, et uudis on kopeeritud pressiteatest, siis ei saa ka lugeja omal käel võtta kriitilist hoiakut.

Teises peatükis kirjeldan, kuidas hankisin kõik, kokku enam kui miljon uudist ja 11 000 pressiteadet ning leidsin pressiteated, mis olid uudistesse kopeeritud. Siin on ka kirjeldus üleskerkinud probleemidest ja lahendustest ning lahenduste mõjust lõpptulemusele.

Kolmandas peatükis kirjeldan üldiseid trende ja seaduspärasusi ministeeriumite pressiteadete kopeerimises ERRi, Postimehe ja Delfi uudisvoogu.

Töö viimases, neljandas peatükis analüüsin, kas üldse ja kuivõrd on tulemuste pinnalt võimalik rääkida, et portaalid kasutavad ministeeriumite pressiteateid taunimisväärset viisil ja mahu.

1. TEOORIA

1.1 Pressiteated jõuavad uudistesse: teooria ja tegelikkus

Uuringuid, milles kirjeldatakse mahtu ja viise, kuidas ajakirjanikud oma töös kasutavad suhtekorralduslikke materjale nagu pressiteated, aruanded, uudiskirjad, leiab küllagi.¹ Jättes esialgu tõesuse ja väärtuse kõrvale, avaneb ajakirjanduse ja suhtekorralduse suhete uuringutest lihtsustatult järgnev diskursus, mis sisaldab vastandust ideaalse ajakirjanduse ja tegeliku olukorra vahel, samuti seletust, miks tegelik olukord erineb ideaalsest ning miks tegelik olukord on halvem kui ideaalne.

Ajakirjanduse kui ühiskondliku institutsiooni ülesanne on avalikust huvist lähtuvalt koguda erinevatest allikatest infot, hinnata informatsiooni tõesust ja uudisväärtuslikkust, kirjutada objektiivselt ja tasakaalustatult uudised ja edastada need avalikkusele. Avalikkus kasutab ajakirjanike kogutud ja töödeldud informatsiooni kaalutletud otsuste tegemisel. Manningu (2001, viidatud Boumans, Trilling, Vliegenthart, ja Boomgaarden 2018 kaudu) hinnangul on selline nägemus ajakirjanduse rollist ja kasutusest koguni konsensuslik.

Eelkirjeldatud nägemus ajakirjandusest on aga ohus. „Ameerika Ühendusriikides ja erineval määral ka mujal kukub ajakirjandus kokku vabalanguse kiirusel. /.../ Usaldusväärne demokraatlik valitsemissüsteem muutub võimatuks,“ ennustab näiteks McChesney (2012: 614).

Oht, mis McChesney hinnangul ajakirjandust varitseb, lähtub suhtekorralduslike materjalide laialdases kasutuses. Jacksoni ja Moloney (2015) sõnastuses seisneb suhtekorralduslike materjalide võidukäik ajakirjanduses selles, et ajakirjandus, mis avalikkust huvist lähtudes kogus ja edastas infot, asendub ajakirjandusega, mis edastab erahuvidest lähtuvat suhtekorraldusliku loomingut.

Suhtekorralduslikul materjalil põhinev ajakirjandus on vastuolus mitme ajakirjanduse minapilti kuuluva ideaaliga:

- Ajakirjanik/toimetus peaks meedia minapildi kohaselt olema see, kes otsustab, milliseid sündmuseid ja kuidas kajastada ehk ajakirjandus peaks olema autonoomne ja sõltumatu uudisvoo agenda määramisel (McQuail 2000: 258-261). Kui uudiseid toodetakse aga materjali pinnalt, mida toimetusse valmis kujul saadavad kommunikatsiooniosakonnad,

---

¹ Ülevaadet uuringutest ja nende tulemustest vaata Macnamara (2016). Bakalaureusetööle on metodoloogiliselt kõige lähemal Boumans (2017).

siis sündmuste ja võimalike kajastuste koguhulgast on ajakirjanike eest keegi teine juba teinud eelvaliku. Uudistest jäävad välja need sündmused, mida kommunikatsiooniosakonnad pole pidanud pressiteate vääriliseks. Lisaks sündmustele endile, on ajakirjanike eest valitud ka sündmuste kujutamise viis: positiivne / negatiivne; keda süüdistada / kellele tänulik olla; milliste muude sündmustega luuakse seos jne. Pressiinfole toetuva ajakirjanduse korral jõuavad avalikkuse ette sündmused sellisel kujul, nagu pressiteate saatja seda näeb ja soovib lasta paista (vt näiteks McChesney 2012: 616).

- Ajakirjanduslik looming peab olema objektiivne ja tasakaalustatud ehk tõene, kontrollitud ja kõik asjaosalised peavad olema sõna saanud (vt näiteks Eesti ajakirjanduseetika koodeks). Suhtekorralduslikud materjalid esitavad aga vaid ühe osapoole nägemust sündmustest, mille kontrollimise ja tasakaalustamisega ajakirjanikud ei tegele.
- Suhtekorralduslik materjal ja reklaam peab ajakirjanduslikust sisust olema ühemõtteliselt eristatud (vt näiteks Eesti ajakirjanduseetika koodeks). See eristus kipub aga kaduma – uudistest ei ole pruugi olla võimalik aru saada, et tegemist on mõne organisatsiooni suhtekorraldaja loominguga.

„[A]jakirjanduse tegemine mõjub kasumireale halvasti“ kirjeldab McChesney (2008: 124 viidatud Boumans, Trilling, Vliegenthart, ja Boomgaarden 2018: 2266 kaudu) põhjust, miks ajakirjandusorganisatsioonid lasevad suhtekorralduslike materjalide võidukäigul sündida. Konkurentsi kasv, lugejaskonna ja reklaamitulu vähenemine ning veebiajakirjanduse vajadus suure hulga kiirete uudiste järele on peamised probleemid, millega ajakirjandusorganisatsioonid peavad võitlema (Lewis, Williams ja Franklin, 2008). Neid probleeme aitab lahendada suhtekorralduslike materjalide kasutamine – avalikud või eraõiguslikud organisatsioonid loovad oma kuludega pressiteated ning ajakirjandusel pole muud kulu ega vaeva kui need uudistena avaldada.

Kuivõrd on selline üldine kirjeldus suhtekorralduse võidukäigust, võidukäigu põhjustest ja tagajärgedest empiiriliste uuringutega kooskõlas?

Näiteks on USAs tõepoolest märkimisväärselt kasvanud suhtekorraldajate hulk. „Aastal 1960 oli 0,75 suhtekorraldajat ühe töötava ajakirjaniku kohta. 1990. aastaks oli see suhe napilt kaks ühele. Aastal 2012 oli suhe neli suhtekorraldajat ühe ajakirjaniku kohta. Praeguse arengutempo jätkumisel see suhe jõuab kuus ühele mõne aastaga,“ kirjutab McChesney (2012: 618) USA kohta. Tema arvutuste kohaselt kulub täna uudiste valmimisele umbes 30 protsenti vähem tööjõudu ja

ressursse kui aastal 2000 ning umbes poole vähem kui 1980ndate aastate lõpus (*ibid.*: 616). Tundub ebatõenäoline, et organisatsioon palkaks suhtekorraldajaid juhul, kui sellest ei sünniks organisatsioonile meelepärast meediakajastust ja et sama ajakirjanduslikku kvaliteeti oleks võimalik säilitada vähema ressursi ja tööjõuga.

Üldisest loogikast leiab empiirilist kinnitust teinegi aspekt: ajakirjanikud ei tasakaalusta ega kontrolli ühepoolset suhtekorralduslikku materjali. Lewise, Williamsi ja Franklini (2008) uuringust selgub, et koguni 87% suhtekorralduslikest materjalidest põhineb vaid ühelt allikalt pärit infol. „Ainult pooltel juhtudel katsus meedia laekunud informatsiooni tõendada ja muudest allikatest pärit infoga suhestada ja enam kui neljal juhul viiest tehti seda pealiskaudselt,“ kirjeldasid autorid seda, mis saab ühekülgselt suhtekorralduslikust materjalist ajakirjanike käes enne uudisesse jõudmist (*ibid.*: 15).

Tõendamist on leidnud ka see, et ajakirjanikud kasutavad suhtekorralduslikku materjali ulatuslikult. Macnamara (2014, viidatud Macnamara 2016 kaudu) tugines viimase 100 aasta umbes 200 uuringule ja jõudis järeldusele, et 50–75 protsenti uudistest põhineb [provided or significantly influenced by] suhtekorralduslikul materjalil.

Ehkki üldine loogika leiab kinnitust empiirilistest uuringutest, siis jääb lahtiseks, kuivõrd see kehtib konkreetsete riikide ajakirjanduse kohta. Samuti jääb lahtiseks ka täpsed põhjuslikud suhted ja tagajärjed. Isegi kui ajakirjandus avaldab uudiste pähe pressiteateid ja ajakirjandusorganisatsioone vaevavad eelkirjeldatud probleemid, ei saa neid kahte veel automaatselt põhjuseks ja tagajärjeks lugeda. Tuleks vaadata ajalukku või võrrelda erinevaid meediaorganisatsioone ja meediume ning alles siis saab järeldada, et just majanduslike kaalutluste tõttu jõuab massiliselt suhtekorralduslikku materjali uudistena avalikkuse ette.

Tegelikkuses selgubki, et empiiriliste uuringute tulemused pole ühetaolised. Ühelt poolt leiab uuringuid, millest ilmneb, et ehkki suhtekorralduslikud materjalid tõesti jõuavad massiliselt uudistena avalikkuse ette ühes riigis, aga teiste riikide põhjal valminud uuringud ei näita märkimisväärset kõrvalekallet ideaalsest ajakirjandusest.

Ühelt poolt vaatles näiteks Erjavec (2005) 2003. aastal Sloveenias, kuidas nelja päevalehe toimetused kasutasid pressiosakondadest pärit infot uudiste kirjutamisel. Ta leidis, et poolte uudiste aluseks oli pressiosakondadest pärit materjal (*ibid.*: 164), kusjuures veerandi uudiste puhul ei märgitud info päritolu (*ibid.*: 165). Lewis, Williams ja Franklin (2008) uurisid 2006. aastal nelja Briti ajalehte, kolme telekanalit ja ühte raadiojaama. Nende sõnul põhines iga kümnes uudis

täielikult ning teist samapalju põhines suurel määral suhtekorralduslikul materjalil. Suhtekorraldusliku materjali jälgi nad suutsid leida enam kui pooltest lugudest. “Rutiinselt kirjutatakse uudiseid muude allikate põhjal, kusjuures harva viidatakse (näiteks „vastavalt X-i pressiteatele ...“ või „X teatab pressiteates, et ...“) allikale. Sellist praktikat käsitletakse igal pool mujal kui otsest plagiaati,” kirjutasid autorid oma uuringu kokkuvõttes (*ibid.*: 18).

Seevastu Hollandi (Boumans, 2017) ja Belgia (Van Leuven, Deprez ja Raeymaeckers, 2014) ajakirjandusel põhinevates uuringutes ei tuvastatud märkimisväärset suhtekorraldusliku materjali kasutamist uudiste kirjutamisel. Autorid selgitavad seda Hollandi ja Belgia ajakirjanduse tugevate avaliku huvi teenimise traditsioonidega.

Teise vastuväitena üldisele diskursusele ilmneb empiirilistest uuringutest, et suhtekorraldusliku materjali kasutamine uudiste kirjutamisel on väga pika ajalooga; see ei ole kuidagi tekkinud või plahvatuslikult kasvanud meediaorganisatsioonide majanduslike väljakutsetega või veebiajakirjanduse sünniga. Macnamara (2016) tsiteerib näiteks 1920.–1930. aastate USA ajakirjandusel põhinevaid uuringuid, millest selgub, et umbes 60% uudistest pärinevad [suggested, created or supplied] suhtekorraldajatelt. Macnamara (*ibid.*: 123) hinnangul tuleks majanduslikele raskustele ja veebiajakirjanduse iseärasustele viitamise asemel rääkida hoopis „eitamise diskursusest“ ehk ajakirjanikud ei ole minapildi hävingu tõttu valmis tunnistama sõltuvust suhtekorraldajatest. Pressiteadete kopeerimine uudistesse on Macnamara hinnangul ajakirjanduse räpane saladus [the dirty secret of journalism] (*ibid.*). Ka Leppikangas (2017: 2) esitas oma Helsingi ülikoolis kaitstud magistritöös ajaloolise ülevaate pressiteadete kopeerimise praktikast. Selgub, et pressiteadete kopeerimise praktika oli olemas ammu enne veebiajakirjanduse sündi ja võidukäiku. Samuti jäeti ka varem pressiteadetele viitamata ning ei tehtud märkimisväärset faktikontrolli ega tasakaalustamist teiste allikatega.

Samuti on võimalik leida autoreid, kes ei näe suhtekorralduslikku materjali tingimata halvana, mida tuleks uudistest iga hinna eest välistada. Evans (2010) kirjeldab ajakirjanduse ja suhtekorralduse omavahelist suhet kui ühe ja sama mündi kahte külge. Tema sõnul ilma suhtekorraldajateta jääksid ajakirjanikud vajalikest andmetest ja kontaktidest ilma.

Mina näen oma bakalaureusetöö väljakutsena just tuvastamist, mil määral ja millisel viisil Eesti ajakirjanduse kontekstis on suhtekorralduslik materjal leidnud kasutamist uudiste kirjutamisel. See annab meile teadmise, mille alusel hinnata, kas üldse ja mil määral lasevad Eesti olulisemad uudisteportaalid avalikkuse ette sündmusi, mille on välja valitud ja raamistanud need, kellest

ajakirjandus peab olema sõltumatu ja kriitiline. Samuti tekib alus, et hinnata, kas üldse ja mil määral portaalid kontrollivad ja tasakaalustavad pressiteateid ja kui hästi nad eristavad enda loomingut suhtekorralduslikust materjalist.

Eestis on varem pressiteadete kopeerimise teemat käsitlenud Karin Kase (2011) oma Tartu Ülikoolis kaitstud magistritöös. Ta jõudis järelduseni, et Eestis uudised pigem ei põhine pressiteadetel, kuigi juhul kui põhinevad, siis ajakirjanik kasutab pressiteateid üks-ühele. Ta uuris 2011. aastal pressiteateid, mis saabusid ühe päeva jooksul Postimehe ja Delfi veebitoimetusse. Valitud päeva 182st pressiteatest sündis 49 erinevat uudist (34 Postimehes ja 15 Delfis). Neist 13 sisu oli üks-ühele ning 20 minimaalsete muutustega kopeeritud pressiteatest. 26 uudise puhul ei olnud Kase hinnangul võimalik aru saada, et uudis põhines pressiteatel (*ibid.*: 32). Valitud päevadel oli Postimehe uudisvoos 204 ja Delfi uudisvoos 82 uudist (*ibid.*: 18). Ehkki mahuliselt avanes Kasele Eesti ajakirjandusest pigem positiivne pilt, siis iseloomult mitte. Kui pressiteate avamisest uudise avaldamiseni kulus tema mõõtmiste järgi ainult umbes viis minutit (Kase 2011: 31), siis on ilmne, et faktikontrolli teha ega täiendavaid allikaid uudise tasakaalustamiseks kaasata selle ajaga ajakirjanik ei jõua.

Kase tööst on möödunud aastaid, ei saa välistada võimalust, et olukord Eesti ajakirjanduses on muutunud. Kase töö oli mahult väike, ei saa välistada võimalust, et pikemaajalisem ja mahukam uuring annaks teistsuguse tulemuse. Kase töö põhines pealegi vaatlusel, mis ei pruugi olla parim lahendus, arvestades, et pressiteadete kopeerimine on taunimisväärne praktika. Ei saa välistada võimalust, et toimetused hoidusid Kase vaatluspäevadel pressiteadete kopeerimisest.

1.2 Pressiteadete uudistesse kopeerimisega kaasnevad muud probleemid

Kuigi pressiteadete kopeerimine uudisteks on taunimisväärne praktika ajakirjanduse minapildiga vastuollu minemise tõttu, kaasneb sellega ka autoriõiguslikke probleeme.

USA kohalik ajaleht The Kansas City Star vallandas 2011. aastal 30-aastase staažiga ajakirjaniku Steve Penni, kui toimetajad avastasid, et ta oli pressiteadetest oma lugudesse lõike kopeerinud ja jätnud mainimata, et need pärinesid pressiteadetest (Kansas ..., 2011). Ajakirjanik nõudis oma maine kahjustamise eest kohtu kaudu hüvitist. „Ajakirjanduses on laialdaselt levinud praktika käsitleda pressiteateid, nagu nende autorid sooviksid neid avaldada uudisvoos muutmatul või vähe muudetud kujul,“ kaitses Penn hakis oma kopeerimist (Plaintiff's ..., 2012). Esimesel korral võttis

Penn formaalsetel põhjustel – tema võtmetunnistaja poleks saanud kohtusse tulla – hagi tagasi (Hudnall, 2014), kuid 2014. aastal esitas ta sama hagi uuesti (Plaintiff's ..., 2014). Kohus leidis, et vallandamine toimus juriidiliselt korrektselt: ajalehe enda eeskirjad nimelt nõudsid, et ka pressiteatele tuleb selgelt viidata² (Penn vs. Cypress Media, 2016).

Steve Penni vallandamise juhtumi peale sõnastas Ameerika avalike suhete ühing [Public Relations Society of America] oma seisukoha, kuidas mõista pressiteadete autoriõiguseid (Corbett, 2012). Ühing leidis, et autoriõiguste seaduse sõnasõnaline mõistmine, mis nõuab, et pressiteadetes tuleb suhtuda täpselt sama moodi kui mistahes muusse autoriõigustega kaitstud teosesse, pole õigustatud: eraldi luba pressiteate autorilt küsida vaja ei ole ning pole vaja ka autoriga kooskõlastada välja jätmisi või lisandusi. Siiski leidis ühing, et juhul, kui ajakirjanik kasutab pressiteatest pärit tsitaate, fakte või pilte, tuleb sellele viidata.

Samuti ei pea vaieldamatult paika Penni väide, et pressiteateid selleks kirjutataksegi, et need võimalikult muutmatul ja algset autorit varjaval kujul uudisena avaldataks. Jackson ja Moloney (2016) intervjuueerisid Londoni ja selle ümbruse suhtekorraldajaid. Nende uuringust selgub, et arvamus, nagu suhtekorraldajatele meeldiks, et nende looming läheb muutmata kujul uudistesse, ei pea reeglina paika. „/.../ tõhus suhtekorraldus vajab usaldust ajakirjanike ja lugejate vahel. Laialdane kopeerimise praktika ajakirjanduses uuristab seda usaldust,“ väljendasid autorid ühe suhtekorraldaja sõnade abil peamist leitud hoiakut (*ibid.*: 773).

Ka Eestist leiab juhtumeid, kus pressiteade kopeeriti muutmata kujul uudisesse ning jäeti mainimata, et kogu tekst pärineb pressiteatest. Vähe sellest! Uudise autorina nimetab ajakirjanik või toimetuse ennast. Mõned näited asuvad töö lisas (Lisa 1, joonised 1–3).

Ehkki autoriõiguse seadus ei nimeta pressiteateid eksplitsiitselt teosena, siis ministeeriumite kodulehtedel on pressiteate juurde kirjutatud selge sõnaga „Autor“, millele järgneb autori nimi. Autoriõiguse seaduse § 12 punkt 2 annab autorile õiguse otsustada, kas üldse ja millisel viisil, peab olema tähistatud autori nimi teose kasutamisel. Ministeeriumi kodulehel ilmub pressiteade reeglina enne, kui see jõuab uudisteportaali: ministeeriumi kodulehte tuleks seega võtta normina, kuidas autorinime tähistada.

---

² „Editors and reporters should not disguise the presence of wire material in stories. Staff-written stories that use feeds from the wires should make that clear, either with a tagline or with direct attribution. The byline of a reporter who does no original reporting but mainly culls wire stories should include a phrase such as "compiled from wire reports." A wire tagline can be used, however, if the writer does significant reporting or provides a local perspective.“ (The Kansas ..., 2003)

Samuti on võimalik viitamise kohustus tuletada mujalt kui autoriõiguse seadusest. „Reklaam ja suhtekorraldusmaterjal olgu auditooriumi jaoks selgelt eristatud ajakirjanduslikust tekstist/pildist,“ ütleb Eesti ajakirjanike eetikakoodeks.

Isegi kui nõustuda, et pressiteated ongi selleks mõeldud, et neid uudistena muutmata kujul avaldataks, siis saab jätta kõrvale üksnes pressiteate autori huvi olla tunnustatud autorina. Alles jääb lugeja huvi teada, kes on uudise autor ja kes või mis on allikad. Läbipaistvus ja vastutus [accountability] on ajakirjanduse väärtused.

1.3 Uurimisküsimused

Milliste näitajate alusel anda hinnang Eesti portaalide pressiteadete kopeerimise praktikale? Kas pressiteadete kopeerimine, mida leiab Eesti ajakirjandusest tänapäeval, on selline, mis on ajakirjanduses kogu aeg olemas olnud ja on seetõttu justkui paratamatu või selline, mis ohustab demokraatlikku ühiskonna korraldust ja on vastuolus ajakirjanduse ideaalidega?

Tavaline viis, kuidas pressiteadete kopeerimist mõõta, on vaadata pressiteadete kopeerimise mahtu ja trendi. Tavaline on mõõta mitu protsenti uudistest põhineb suhtekorralduslikul materjalil. Minul on kasutada paraku üksnes ministeeriumite pressiteated ja saan arvutada mitu protsenti pressiteadetest jõudis uudistesse. Seetõttu head võrdluspunkti varasemate uuringutega ei teki. Samas trendi jälgimisega on lihtne – langev trend pressiteadete kopeerimises on parem kui tõusev.

Samuti on tavapärane mõõta kui üks ühele ja kui kiiresti on pressiteade uudisesse jõudnud. Mida enam kattub uudis pressiteatega, seda vähem on seda täiendatud teiste allikatega. Mida vähem aega jääb pressiteate saatmise ja uudise avaldamise vahele, seda vähem aega on teha faktikontroll.

„Kas kogukonnas on kümme või ainult üks-kaks ajalehte, on reeglina tähtsusetu. Õpetatud ajakirjanikud on nagu algebra ülesannet lahendavad matemaatikud: kõigilt tuleb välja üks ja sama uudislugu,“ kirjutas McChesney professionaalse ajakirjanduse kohta (2012: 615). Mitme väljaande võrdluses võiks seega ideaalis näha, et kopeeritud on samu pressiteateid. Kui on samad pressiteated kopeeritud, siis küllap ongi nende sisu uudisväärtuslik ja iga nende sõna tulebki muutmatul kujul avaldada. Kui portaalid kopeerivad aga erinevaid pressiteateid, siis uudisväärtuslikkuse asemel on nad lähtunud millestki ajakirjandusvälisest.

Pressiteadete kopeerimist peaks vähem leidma tugevamatest ja kvaliteetsematest toimetustest. Sellisest seosest lähtub ja leiab ka kinnitust Boumans (2017) oma uuringus, mis võrdles kvaliteetmeedia ja kollase meedia suhtekorralduslike materjalide kasutust. Wheatley ja O'Sullivan (2017) leidsid, et veebiajakirjandus põhineb rohkem pressiteadetel kui trükimeedia just oma toimetuste nõrkuse tõttu. Eesti ajakirjandusele saab anda hinnangu kui vaadata, millised toimetused kopeerivad rohkem ja millised vähem. Uuritavates kolmes portaalis on esindatud nii veebiuudised kui ka veebi pandud paberlehtede uudised, nii valged kui ka kollased rubriigid, nii kohalik ajakirjandus kui ka üleriigiline. Ma ei soovi siinjuures anda hinnangut ühegi toimetuse võimekusele, haridusele ega ajakirjanduse ideaalide au sees hoidmisele. Piirdun üksnes tõdemusega, et ajakirjanduse kui ühiskondliku institutsiooni ülesannet täidab pigem valge kui kollane meedia, pigem üleriigiline kui kohalik meedia, pigem trüki- kui veebiajakirjandus. See, et üleriigiline kvaliteet paberleht kopeerib ministriumide pressiteateid, mõjutaks ühiskonda rohkem kui see, et täpselt samad pressiteated ilmuvad mõne kohaliku väljaande veebiuudisena.

Ajakirjanikud saavad pressiteadete kopeerimisel teha kahte sorti vigu: jätta uudisväärtuslik pressiteade kasutamata või kasutada pressiteadet, millel uudisväärtus puudub. Kas üldse ja kumba viga tehakse, saab tuvastada, kui võrrelda pressiteadete kopeerimise ajalist rütmi uudiste ja pressiteadete avaldamise üldise rütmiga. Eeldusel, et uudisväärtuslikku materjali on võrreldavatel perioodidel pressiteadetes võrdselt ning uudiskünnis on samal kõrgusel, oleks esimene viga tõendatud, kui ühel perioodil kopeeritakse pressiteateid vähem kui teistel. Teist tüüpi viga oleks tõendatud, kui ühel perioodil kopeeritakse pressiteateid rohkem kui teistel. Probleemsed oleksid seega sellised juhtumid, kus pressiteadete kopeerimises esinevad kõikumised, mida ei saa seletada muutustega uudisväärtuslikkuses või uudiskünnises. Kui leiduvad sellised kõikumised, siis järelikult portaali on jätnud midagi olulist avalikkuse ette toomata või on uudistena avaldanud midagi ebaolulist.

Uurimisküsimuste sõnastamisel võtsin arvesse nii neid aspekte, mille kaudu kirjeldada pressiteadete kopeerimise mahtu ja viisi Eesti ajakirjanduses, kui ka võimalusi hankida andmeid uudiste, pressiteadete ja nende kopeerimise kohta.

Uurimisküsimused:

- Millises mahus kopeerivad kolm põhilist Eesti uudisteportali ministriumide pressiteateid ja kuidas on maht ajas muutunud?
- Kui mahukaid lisandusi või väljajätteid teevad portaali ministriumide pressiteadete kopeerimisel?

- Kuidas erineb pressiteadete kopeerimine ministeeriumite, uudisteportaalide ja uudisteportaalide rubriikide lõikes?
- Kuivõrd kattub või erineb uudistesse kopeeritavate pressiteadete valik uudisteportaalides?
- Kuidas erineb ministeeriumite pressiteadete kopeerimine tundide, nädalapäevade ja aastaegade lõikes ning kuivõrd see käib käsikäes uudiste ja pressiteadete jagunemisega tundide, nädalapäevade ja aastaegade lõikes?

2. METODOLOOGIA

Piltlikult: pressiteated lähevad toimetusse sisse ja uudised tulevad välja. Mis seal vahepeal toimub, seda võiks minna toimetusse vaatama (Kase, 2011) või minna asjaosaliste käest küsima (Nugis, 2011). Vaatlused ja intervjuud on metodoloogiliselt kehv valik, sest pressiteadete kopeerimine uudistesse on taunimisväärne praktika ja ajakirjanikud teavad seda; tundub ebatõenäoline, et nad oleksid nõus ausalt ja ammendavalt näitama või rääkima kopeerimise õigest mahust (Macnamara, 2016: 122).

Kolmas võimalus on selgitada pressiteadete uudisteks saamist kirjeldada suure hulga sisendi ja väljundi võrdlemise pinnalt. Kuna sadade tuhandete või lausa miljonite erinevate uudiste kogumine ja omavaheline võrdlemine ei ole inimlikult ega ka tavapäraste infotehnoloogiliste vahendite ja oskustega teostatav, on sedalaadi metodoloogiat vähe kasutatud.³ Selgitan järgnevalt tööprotsessi ning selle erinevatel etappidel tehtud valikuid. Samuti kirjeldan ebaõnnestunud valikuid. See võimaldab hinnata kogutud andmestiku kasutamise piiranguid, kuid samuti võimaldab samalaadsetes uuringutes edaspidi koguda ja töödelda andmeid tõhusamalt.

2.1 Andmed

Mul on kolm andmehulka: uudised, pressiteated ning pressiteadete ja uudiste paarid (vt Tabel 1). Uudiste andmehulgas on kõik perioodil 1. jaanuar 2015 kuni 31. detsember 2018 avaldatud ERRI, Postimehe ja Delfi uudisvoos kajastuvad uudised⁴. Pressiteadete andmehulgas on samal perioodil kõikide ministeeriumite⁵ kodulehtedel avaldatud pressiteated. Kolmas andmehulk tekkis kahe esimese baasil – selleks tuvastasin edaspidi kirjeldatud viisil ja tähenduses sellised pressiteadete ja uudiste paarid, milles pressiteate ja uudise sisu kattuvad. Lühiduse huvides kasutan pressiteadete ja uudiste paaride kohta mõistet „kopeeritud pressiteated“.

Ehkki keskmiselt on pressiteadete ja uudiste paarid, pole ka kaks ülejäänud andmehulka pelgalt paaride leidmise lähtekoha rollis. Kui osad omadused iseloomustavadki pressiteate ja uudise paari – näiteks kattuvate sõnade arv –, siis teised omadused kuuluvad emmale-kummale või mõlemale

---

³ Sedalaadi metodoloogiat on kasutanud Hollandi ajakirjanduse ja uudisteagentuuride peal Boumans (vt Boumans, 2017 ja Boumans, Trilling, Vliegthart ja Boomgaarden, 2018).

⁴ Uudiseks ma nimetan mistahes lugu, mis uudisvoos kajastub. Nende seas on ka näiteks ristsõnad, karikatuurid, horoskoop, ... rääkimata arvamus- ja olemuslugudest.

⁵ Lisaks üheteistkümnele ministeeriumile kaasasin ka peaministri ja valitsuse kui terviku tegemisi kajastavad pressiteated. Nimetan neid edaspidi valitsuse pressiteadeteks.

paari liikmele. Näiteks ainult pressiteade, mitte uudis, on avaldatud mõne ministeeriumi poolt, näiteks rubriik iseloomustab uudist, aga mitte pressiteadet ning nii uudisel kui ka pressiteatel on ilmumisaeg. Emmale-kummale või mõlemale paari liikmele kuuluvate omaduste korral annavad uudiste või pressiteadete andmehulk aluse, millega võrrelda kopeeritud pressiteateid. Näiteks huvitab mind, kuidas jaguneb pressiteadete kopeerimine nädalapäevade lõikes. Piirdumine teadmisega, et neljapäeval avaldatud pressiteateid on arvuliselt rohkem kopeeritud kui kolmapäevaseid, annab vaid pooliku pildi. Terviklikuma pildi teada saamine eeldab ka teadmist, kuidas pressiteadete andmehulk jaguneb nädalapäevade lõikes – äkki neljapäeviti saadavadki ministeeriumid kordades rohkem pressiteateid ning protsendi mõttes on hoopis kolmapäeval rohkem pressiteateid kopeeritud kui neljapäeval.

Tabel 1. Andmehulkade põhiandmed, rohelisega uudiste andmehulk, kollasega pressiteadete andmehulk ja punasega uudiste ja pressiteadete paarid ehk kopeeritud pressiteated.

Andmehulk	Aadress	Andmemaht	Uudiste ja pressiteadete paarid
ERRi uudisvoog	err.ee/uudised	200 392 uudist	2550
Postimehe uudivoog	postimees.ee/search	577 612 uudist	4559
Delfi uudisvoog	delfi.ee/archive	356 205 uudist	3972
Pressiteated	Ministeeriumite kodulehed	11 228 pressiteadet	x

2.2 Uudiste ja pressiteadete identsuskriteerium ja pressiteate avaldamise aeg

Nii uudiste kui pressiteadete identsuskriteeriumiks valisin veebiaadressi ehk kui uudis või pressiteade asusid erineval aadressil, siis oli tegemist erineva uudise või pressiteatega. Uudise ja pressiteate avaldamise ajaks võtsin kuupäeva ja kellaaja⁶, mis oli märgitud uudise või pressiteate juurde.

Identsuskriteeriumi ja avaldamise aja valik ei ole laitmatu, kuid paremat lahendust ei leidnud.

Esimene probleem on selles, et üllatavalt palju esineb juhtumeid, kus pressiteated kattuvad omavahel üks ühele. Praeguse lahenduse puhul tekib täbar olukord, kus uudis, mis justkui kopeerib pressiteadet, on aastate jagu vanem kui pressiteade. Näiteks juhtumid kui aastast aastasse toimuva sündmuse kohta saadab ministeerium pressiteate, kus on vaid aastanumber uuendatud (vt Lisa1, Joonis 4). Samuti on juhtumeid, kus enne sündmust saadetakse pressiteade „Homme toimub ...“

⁶ Kolm ministeeriumi ei märgi pressiteadete juures kellaega: Justiitsministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Keskkonnaministeerium.

ja pärast sündmust saadetakse sama tekst uuesti, lihtsalt alguses on nüüd „Täna toimus ...“ (vt Lisa 1, Joonis 5).⁷

Ebaloogiliste kattuvuste vältimiseks ma jätsin kõrvale kõik kattuvused, kus ajaline vahe pressiteate ja uudise ilmunisel oli 31 või enam päeva. Nii sai jätta kõrvale kõik juhtumid, kus ministeerium taaskasutab oma eelmise aasta pressiteadet. See lahendus aga ei kõrvalda kogu ebaloogilisust ajalisel järjekorras: „homme“ asendamine „täna“. Lisaks valepositiivsetele juhtudele, tekib selliselt paratamatult ka valenegatiivseid juhtumeid: mõnikord ongi mitu kuud vana pressiteadet uudises kasutatud, kuid 30 päevase piirangu tõttu jäävad need arvestusest välja.

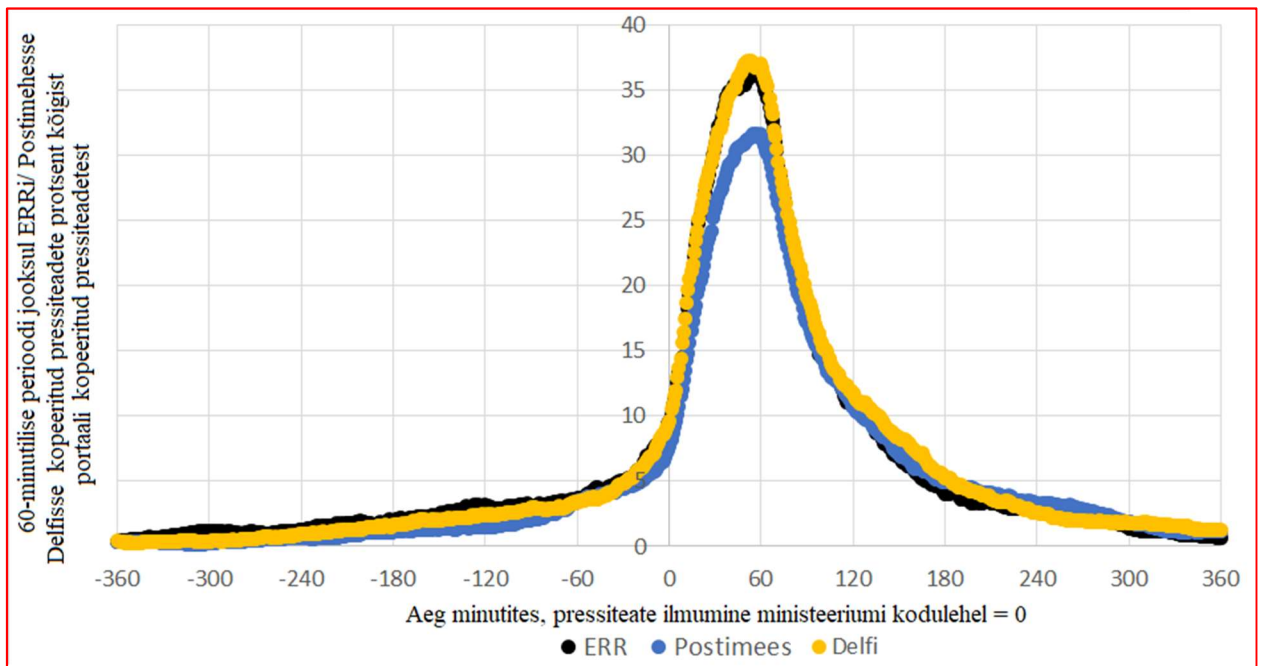
Pressiteadete avaldamise aja määramine kodulehele ilmunise kaudu ei anna meile teada, millal ministeerium tegi pressiteate uudisteportaalidele kättesaadavaks. On ilmne, et uudisteportaalid saavad pressiteateid ka muid kanaleid pidi kui ministeeriumi koduleht: e-mail, uudisteagentuurid. Samas on statistika põhjal siiski selge, et pressiteate ilmumine ministeeriumi kodulehele ei ole suvaline number. Reeglina on pressiteate avaldamise aeg ministeeriumi kodulehel ja uudise ilmunise aeg uudisteportaalil õiges järjekorras (vt Tabel 2) ning pressiteadete põhinevad uudised ilmuvad kõige tõenäolisemalt just vahetult peale seda, kui ministeerium on kodulehel avaldanud pressiteate (vt Joonis 1). Ning isegi kui täpne kellaaeg ongi vigane, siis kuupäevaga suuremaid probleeme ei ole – enam kui 90% juhtudel on pressiteate ja uudise ilmuniskuupäevad loogilises vastavuses (vt Tabel 2, viimane veerg).

Tabel 2. Pressiteate ministeeriumi kodulehel avaldamise ja pressiteatel põhineva uudise ilmunise ajaline järjekord (% kõigist kopeeritud pressiteadetest).

	Pressiteade ilmus varem või samaaegselt kui uudis	Uudis ilmus varem kui pressiteade	Täpne järjekord pole teada*	Uudis ilmus samal või hilisemal päeval kui pressiteade
ERR	60	26	14	92
Postimees	66	20	14	92
Delfi	61	22	16	93

* Kolm ministeeriumi ei määri pressiteadete juures kellaaega. Täpne järjekord on seetõttu määramatu, kuid kõik need uudised ja pressiteated on ilmunud samal kuupäeval.

⁷ Näiteks kui sündmus kordub aastast aastasse ja igakord saadab ministeerium selle kohta pressiteate, kus on lihtsalt aastaarv ära vahetatud. Kokku on neli pressiteadet: 2015., 2016., 2017. ja 2018. aastast. Oletame, et ERR juhtus seda sündmust kajastama üksnes ühes 2015. aasta uudises. Kuna pressiteated on sarnased, siis see 2015. aasta uudis kattub ka ülejäänud kolme aasta pressiteatega. Ehk: ERR kopeeris justkui juba 2015. aastal pressiteadet, mis ilmus alles 2018. aastal. Ka arvuliselt on tegemist veaga: ERR kopeeris pressiteadet ju ainult ühe korra, mitte neli korda.

Joonis 1. Pressiteate ja seda kopeeriva ERRi, Postimehe ja Delfi uudise ajaline vahe minutites. Kasutasin 60-minutilisi libisevaid perioode.⁸

2.3 Uudiste ning pressiteadete hankimine ja kopeeritud pressiteadete leidmine

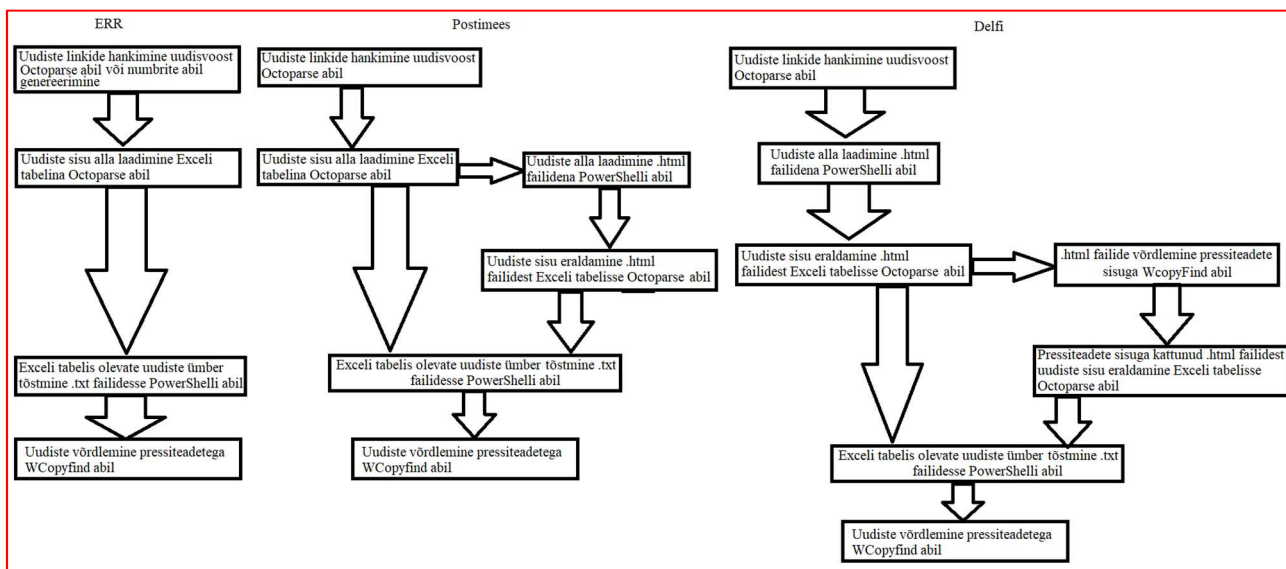
Bakalaureusetöö eesmärgi – leida juhtumid, kus ministeeriumi pressiteade on kopeeritud mõne uudisteportaali uudisesse – teostamiseks jagasin oma algses plaanis kaheks: hankida esimese sammuna uudised ja pressiteated ning teise sammuna leida nende omavahelised kattuvused. Esimese osa jaoks plaanisin kasutada programmi Octoparse ning teise osa jaoks programmi WCopyfind. Algne plaan toimis paraku üksnes ERRi puhul. Esialgu Postimehe ja hiljem teistkordselt Delfi puhul tuli jooksvalt töökäiku muuta oluliselt keerulisemaks. Joonis 2 esitab töökäigu peamised etapid ja kasutatud programmid. Järgnevalt selgitan töökäigu erinevaid samme ja põhjuseid, miks pidin töökäiku muutma.

2.3.1 Ülevaade programmist Octoparse

Veebiaadressid ja sisu võivad uudistel või pressiteadetel küll erineda, kuid reeglina on kasutatud ühte ja sama vormi: kuskil on pealkiri, rubriik, kuupäev, autor, pilt, pildiallkiri, juhtlõik, sisu jne.

⁸ Jooniselt selgub ka, milline portaal on kiireim pressiteadete kopeerija. Vahed on väikesed, kuid ERR on kiireim ja Postimees aeglaseim. Kui vaadata üksnes neid pressiteateid, mida kõik kolm portaali kopeerisid, siis ERR jõudis esimesena uudise avaldatud 455, Delfi 382 ja Postimees 341 juhul.

Vorm pole sama mitte ainult visuaalselt, vaid ka veebilehe lähtekoodis on ühed ja samad märgendid. Ühine vorm ja sellest sisu eraldamine [extract] on õpetatav spetsiaalsetele programmidele nagu näiteks Octoparse. Octoparse sisend on veebiaadressid ning väljund on veebilehtede sisu allalaetava tabelina: ülalt-alla ridadena jooksevad veebilehed, vasakult-paremale veergudena aga veebilehtede sisu: pealkiri, rubriik, kuupäev jne. (vt Lisa 1, Joonis 6).

Joonis 2. Töökäik ja töökäigu erinevused. Ülalt-alla nool tähistab liikumist järgmise sammu juurde, paremalt-vasakule nool märgib kohta, kus senine metoodika ei töötanud ning suure osa uudiste jaoks tuli välja mõelda uus viis.

Octoparse töötab selliselt, et ühe veebilehe peal näitab kasutaja ära, millised elemendid tuleb alla laadida. Kui veebilehed on samale põhjale tehtud, saab programm juba ise aru, kus ülejäänud lehekülgedel asub pealkiri, kuupäev, pilt vms.

Täpsemalt on Octoparse sisendi osas kaks võimalust: kas anda programmile mõni lähteaddress ja õpetada programmile selgeks, milliseid linke mööda edasi liikuda või anda programmile kohe alguses kätte lehekülgede täpsed aadressid. Esimene tähendaks uudisteportaalide kontekstis anda programmile lähteleheküljeks uudisvoo aadress ja õpetada programmi avama järjepanu igat uudisvoo uudist. Teine variant oleks anda programmile kohe uudiste lingid. Mina eelistasin teist varianti, kuna selliselt on paremini võimalik tuvastada vigu ja pidada arvet, mis on tehtud ja mis mitte. Samuti on selliselt oluliselt lihtsam programmi seadistada – näidata ette, millises järjekorras ja mida teha.

Paraku pole alati võimalik valida nende kahe võimaluse vahel. Teinekord polegi veebilehtedel eraldi aadressi, nendeni ongi võimalik jõuda üksnes mööda linke liikudes. Selliselt on üles ehitatud näiteks ERRi uudisvoog. Ükskõik, mida aadressiribale ka ei kirjutaks, ei ole võimalik ette kuvada

näiteks 1. jaanuaril 2015. aastal ilmunud uudiseid. Nende nägemiseks tuleb minna uudisvoo lehele ja valida kalendrist õige kuupäev või klikkida seni lingil „Eelmine päev“ kuni 1. jaanuar 2015 ette tuleb. ERRi linkide hankimisel olin sunnitud alustama uudisvoo avalehelt ja liikuma linke mööda ajas tagasi.

Octoparse tasuta versioon lubab kahte paralleelset kuni kümnetuhande päringuga lokaalses arvutis toimuvat andmete laadimist. Seminaritöö jaoks tehtud katsetused näitasid, et ööpäeva jooksul õnnestuks töödelda 8000–10 000 ERRi linki. Arvestades, et linke kokku oli sadutuhandeid pluss lisaks võimalikud vead, siis tundus tasuta versioon liiga aeglane. Seminaritöö ajal kasutasin Standard tasulist versiooni ja bakalaureusetöö ajal Professional versiooni. Tasulistest versioonides toimub andmete laadimine serveris ning paralleelselt sai tööle kuni 10 allalaadimist. Standard versioon kvalitatiivset hüpet ei andnud – 20 000–25 000 linki ööpäevas, kuid Professional versioon andis Postimehe puhul koguni 100 000 linki ööpäevas.

2.3.1.1 Uudiste ja pressiteadete linkide hankimine

Esimene samm oli hankida kõikide 2015.–2018. aasta uudiste ja ministeeriumite pressiteadete aadressid (URLid).

Pressiteadete tuvastamine ei ole keeruline, sest pressiteated on ministeeriumide kodulehtedel koondatud eraldi rubriiki ja pressiteadete lingid on esitatud uuematelt vanematele ajalistes järjekorras kümne kaupa. Laadisin Octoparse abil kõigilt ministeeriumide lehtedelt oma andmebaasi kõikide pressiteadete lingid. Kuna igal lehel oli kümme pressiteadet ning lehtede arv oli lihtsalt leitav, siis on võimalik anda ka garantii, et kõik enam kui 11 000 pressiteadete linki sai edasiste sammude jaoks alla laetud.

Uudiste linkide hankimiseks nägin kahte teed. Esiteks on võimalik ära kasutada uudisvoogu, kus uudiste lingid on üksteise järel reas. Teisalt on võimalik ära kasutada asjaolu, et uudiste aadressid on kujul err.ee/NUMBER, delfi.ee/NUMBER ja postimees.ee/NUMBER⁹. Reeglina need numbrid jooksevad järjekorras: iga uus uudis¹⁰ saab ühe võrra suurema numbri. Kumbki viis pole laitmatu: esimesel juhul on raske veenduda, et kõik lingid on alla laetud ja teisel juhul tuleb hiljem välja

---

⁹ Pealtnäha on aadressid teistsugusel kujul. Näiteks ERRi puhul kujul err.ee/NNNNNN/UDISE-PEALKIRI. Kuid aadresside pealkirja osa on tegelikult üleliigne. Samuti on üleliigne aladomeen. Näiteks sport.err.ee/NNNNNN asemel viib samale leheküljele ka err.ee/NNNNNN.

¹⁰ Järjekord ei tulene mitte uudise avaldamise ajast, vaid uudise loomise ajast.

praakida kõik uudised, millel on küll number, aga mis ei kuulu üheski mõistlikus tähenduses uudisvoogu.¹¹ Samuti pole uudisteportaalid olnud uudiste nummerdamisel järjekindlad. Numbrates esineb suuremaid ja väiksemaid hüppeid, suured numbrivahemikud on tagantjärele täidetud aastate taguste uudistega.

ERR esitab uudiseid uudistevoos päevade kaupa. Seminaritöö jaoks õnnestus Octoparset selliselt seadistada, et see eraldas päev päeva haaval uudiste lingid. Paraku ei olnud linke võimalik seostada kuupäevaga. Ma sain küll hinnanguliselt suurusjärgu mõttes õige hulga linke, kuivõrd täpne tulemus ka tegelikult oli või kus asuvad võimalikud vead, tuvastatav polnud. Ma otsustasin esialgu lugeda tulemuse rahuldavaks ja liikuda edasi teise sammu juurde. Hiljem, kui oli võimalik seostada lingid kuupäevadega ning päevade kaupa loendada uudiste arvu, selguski, et uudisvoost linkide alla laadimine oli olnud selgelt vigane: kümnetel päevadel oli uudiste arv null või selgelt liiga väike. Huupi valitud kuupäevadel uudisvoos uudiste loendamine näitas samuti, et isegi kui suurusjärk oli õige, siis mõned lingid olid ikka kohati puudu.

Kuna ERRi uudisvoost kõiki linke ei saanud, proovisin numbrate kaudu lähenemist. Panin olemasolevate linkide numbrid järjekorda ning tuvastasin need numbrid, mis olid vahelt puudu. Suuremad, kümnetesse tuhandetesse ulatuvad hüpped numbrates jätsin tähelepanuta. Igale puuduvale numbrile genereerisin URLi kujul `err.ee/NUMBER`. Mõte oli selles, et kui mõni link jäi uudisvoos programmil vahele, siis pidi see olema nende puuduvate numbritega. Kõik üleliigsed – kus polnudki uudist, kus oli mõni varasem uudis, kus oli muukeelsed uudised – otsustasin jätta järgnevate sammude jaoks välja praakimiseks. Kokku sai genereeritud veidi enam kui 150 000 linki, millest osutus hiljem asjasse puutuvateks uudisteks ligi 13 500.

Kuna seminaritöö tegemisel oli ERRi uudiste aadresside hankimine olnud Octoparse abil vaevaline, siis bakalaureusetöö jaoks kahe lisakuu uudiste aadresside hankimiseks kasutasin hoopis Chrome'i laiendust Link Klipper. Parasjagu avatud veebilehelt eraldab see kõik aadressid ja väljastab need CSV-failina. Kuna uudised on eripärase aadressiga, saab uudiste aadressid hiljem muudest aadressidest lihtsalt eraldada. Link Klipperi kasutamine läbivalt oli aga välistatud – sellega jõuab küll 60 päeva jagu linke päev päeva kaupa alla laadida, kuid mitte tuhandeid päevi.

Postimehe ja Delfi puhul töötas uudisvoost linkide eraldamine paremini. Delfil on uudisvoog esitatud selliselt, et ühe päringu vastena saab kätte kogu nelja aastase perioodi uudised, mis on

---

¹¹ Kõigil kolmel uudisteportaal on ka võõrkeelseid uudiseid – need ei kajastu uudisvoos, aga need kuuluvad samase numeratsiooni. Samuti on samas numbrisüsteemis esitatud raadio ja telesaateid, mis samuti ei kajastu uudisvoos.

jagatud reeglina 250 uudise kaupa eraldi lehekülgedele. Sellest numbrist oli aga palju süsteemituid erandeid ning seetõttu on võimatu anda garantiid, et kõik lingid said alla laetud.

Postimehest oli maksimaalselt võimalik ühe päringu vastena saada 9920 uudist. See tähendas, et nelja aastane periood tuli jagada umbes neljanädalasteks osadeks. Samas oli Postimehel rangelt 40 uudist ühel lehel ja lehekülgede arv oli teada. Seega saab anda ka garantiid, et kõikide uudiste lingid said alla laetud.

Delfi ja Postimehe uudisvoog olid töötlemiseks sobivamad, sest igal uudisel oli antud ilmumise aeg. ERRi uudiste puhul tuli ilmumise aeg tuvastada hiljem igast uudisest eraldi. Delfi puhul ilmnas, et uudiste ilmumisaeg võib erineda uudisvoos ja uudises endas: kui üks vana lugu avaldatakse uuesti, siis uudisvoos kajastub algne ilmumisaeg, kuid uudises endas uus.

2.3.1.2 Uudiste ja pressiteadete sisu hankimine: tööprotsessis esile kerkinud probleemid

Järgmine samm oli pressiteadete ja uudiste sisu hankimine. Sisuks lugesin pealkirja, juhtlõiku ja põhiosa. Ehkki Delfi ja Postimehe uudiste pealkirjad ja ilmumisaeg olid olemas juba ka eelnevast linkide hankimise sammust, laadisin needki uuesti alla koos muude andmetega, näiteks piltide ja autorite kohta. Lisaelemendid osutusid kasulikuks hiljem, kui oli vaja hinnata, kas programm on töötanud vigaselt või mõni lahter peabki tühi olema.

Minu esmane valik oli kasutada Octoparset – käia läbi kõik eelmises sammus hangitud uudiste ja pressiteadete aadressid ning laadida sisu alla Exceli tabelina. Algne plaan töötas hästi üksnes pressiteadete ja ERRis avaldatud uudiste puhul. Postimehe puhul kerkis üles mitmesuguseid probleeme, millest paljud said lahendatud *ad hoc* viisil. Paraku hiljem Delfi puhul selgus, et ka Postimehe peal välja mõeldud lahendused ei tööta ja tuli uusi lahendusviise otsida. Järgnevalt mõned näited probleemidest ja lahendustest.

Uudiste põhisisu lihtsus ja ühetaolisus. Pressiteadete ja ERRi uudiste põhisisu on eraldiseisev üksus ning kõikvõimalikud lisaelemendid – pilt, video, sotsiaalmeedia postitused – on põhisisu ees või järel. See asjaolu võimaldas ERRi ja pressiteate põhisisu tervikuna ühte Exceli lahtrisse laadida. Seevastu Postimehe ja Delfi uudiste põhisisu on läbisegi reklaami, seotud lugude ja piltidega. Lisaks on paberlehtedes tihti kõrvallugusid [sidebar], mis on ka veebis põhiloost selgelt lahus. Postimehe ja Delfi uudiste põhiosa alla laadimine osutus erakordselt vaevaliseks. Katsetamise teel proovisin tuvastada, millisteks osadeks on uudise põhisisu jagatud ja laadisin iga

osa lõigud eraldi alla;¹² tulemusena sain tabeli, kus iga lõik oli eraldi veerus või real. Lahtritesse laiali pillutud sisu liitsin hiljem kokku.

Lisaks põhisisu liigendatusele iseloomustas eelkõige Delfit, kuid ka Postimeest mitmetaolisus. ERRi uudised olid enamasti ühe ja sama struktuuriga. Kui juhuslikult valitud uudise põhjal näidata Octoparsele, millist sisu soovitakse, siis saab ka enam-vähem kõikide teiste ERRi uudiste sisu alla laetud. Delfi puhul õnnestus aga heal juhul ühe uudise põhjal saada 5–10% ülejäänud uudistest.

Keerukuse ja mitmetaolisuse koosmõjus tekkis omakorda probleem. Kui püüda lihtsa struktuuriga uudise põhjal alla laadida keerulisema struktuuriga uudise sisu, siis pealtnäha on uudise sisu alla laetud. Tegelikult on aga mitmed osad ehk need, mida lihtsama struktuuriga uudises ei ole, jäänud alla laadimata. Lahendusena kasutasin seda, et uudiste alla laadimist alustasin võimalikult keerulise struktuuriga uudistest ja siis liikusin järjest lihtsakoelisemate juurde. Võimatu on anda garantiid, et tuvastada on õnnestunud kõikvõimalikud uudiste põhjad ja panna need keerukuse põhjal õigesse järjekorda. Kokkuvõttes on võimatu anda garantiid, et kõikide uudiste kõik osad said alla laetud.

Tasuta ja tasuline sisu. Omaette väljakutset pakub Postimehe ja Delfi tasuliste uudiste hankimine. Alustasin Postimehest. Octoparse't ma selliselt seadistada ei suutnud, et serveris toimuv andmetöötlus oleks ligi pääsenud ka tasulisele sisule. Mõtlesin, et ehk õnnestub serveris alla laadida tasuta sisu ning sinna juurde ka teadmine, milline uudis on tasuta ja milline mitte. Need, mis oleks märgistatud tasulistena, nendega oleksin tegelenud lokaalselt arvutis. Kummalisel kombel ei õnnestunud vahetegemine tasulisel ja tasuta sisul – serveris toimuv andmetöötlus klassifitseeris uudiseid erinevalt sellest, mis vaatas vastu tavapärase veebilehitsejas. See, mis ühe jaoks tundus tasuline, tundus teisele tasuta. Teise ületamatu takistusena ilmnes, et isegi kui lokaalses arvutis on ligipääs tasulisele Postimehe sisule, siis Octoparse lõpetab töö pärast mõnekümne uudise allalaadimist – esimesed uudised laeb kiirelt ja laitmatult, kuid sealt edasi toimub töö imeaeglaselt, üksikud uudised tunnis. Samalaadsed probleemid ilmnemad ka Delfi uudiste puhul. Tasuliste uudiste alla laadimine Octoparse abil jäigi ületamatuks raskuseks.

Linkide piirang ja vahele jätmised. Linkide söötmisel Octoparse programmi on piirang tähe märkide arvu kaudu. Täispikkade, err.ee/NUMBER/PEALKIRI, linkide puhul sai anda korraga 20–25 000 linki. Lühendatud, err.ee/NUMBER, linkide korral see arv mitmekordistus.

---

¹² Luhtus ka katse neid väiksemaid osi tervikuna alla laadida – kaasa tulid ka kõrvalist ebavajalikku sisu, mida ei suutnud hiljem välja praakida. See, et erinevates uudistes on erinev arv lõike, ei oma tähtsust, sest Octoparse saab aru, et alla tuleb laadida kõik lõigud, mitte kindel arv lõike.

Octoparse ei tööta laitmatult, vähemalt 5–10% linkidest jätab ta vahele isegi siis, kui uudiste põhjad on identsed. Kuna linkide nimekiri oli olemas, siis oli võimalik pidada arvet, milliste uudiste sisu on õnnestunud alla laadida ja milliste mitte. Kõik, mis ei õnnestunud esimesel katsel, jäid järgnevate katse jaoks. Kokkuvõttes: vahele jätmine ei olnud ületamatu takistus, kuid nõudis täiendavat aega.

Tühjad lahtrid. Alla laetud uudiseid vaadates oli ilmne, et mitte ainult tervikuna polnud andmeid puudu, vaid puudu oli ka üksikuid elemente – pealkirju, kuupäevi jne. Probleemi juur tundus küll olevat selles, et ehkki reeglina on uudised ühel ja samal põhjal, siis mitte alati. Kui on kasvõi väikseid kõrvalekaldeid tavapärasest vormist, siis programm ei tunne enam pealkirja või kuupäeva ära. Vormi erinevus polnud aga ainus põhjus: kohati ongi uudistes üks või teine element puudu – näiteks raadiouudistel on küll pealkiri ja juhtlõik, kuid pole põhisisu. Kas lahter peabki tühi olema või on uudis mingil muu vormiga – seda otsustasin *ad hoc*. Metaandmete ja rubriikide põhjal hakkasin eraldama uudiseid, kus väga suure tõenäosusega polegi üht või teist elementi neist, kus see eeldatavalt on. Andmete uuesti tõmbamise asemel oli kohati võimalik kasutada ka metaandmeid, kust oli võimalik tuletada puuduolev juhtlõik. Kui muud lahendused ei aidanud, siis tõmbasin andmed uuesti. Garantiid, et kõik vajalikud lahtrid said täidetud, on võimatu anda.

2.3.1.3 Uudiste ja pressiteadete sisu hankimine: *ad hoc* lahendused

Kuna probleemid Postimehe ja Delfi uudistega tundusid ületamatud, eriti seoses tasulise sisuga, siis käegalöömise piiril leidsin teise lahenduse PowerShell'i abil. PowerShell on programm, mis on igas Windows arvutis olemas. Selles on võimalik kirjutada programme, mis teevad kõike seda, mida kasutaja saab tavapäraste Windows programmide abil teha, ainult, et käsitsi tegemise asemel toimub tegevus automaatselt.

PowerShell'i abil õnnestus Postimehe uudiste sisu alla laadida HTML-failidena, iga uudis eraldi failis (kood vt Lisa 1, Joonis 9). Neist HTML-failidest õnnestus Octoparse abil kätte saada sisu juba tavapärasel viisil, uudiste veebiaadresside asemel tuli kasutada lihtsalt failide aadresse arvuti failihalduses. Kuna 100 000 Postimehe uudiseid olin juba Octoparse abil alla laadinud ja ei soovinud kulutada aega uuesti tegemisele, siis otsustasin, et kui sõnu on rohkem kui 100, siis ma PowerShell'i ei kasuta. Tundus ebatõenäoline, et tasulisest uudisest oleks 100 või enam sõna tasuta nähtav. Kindluse mõttes lasin PowerShellist siiski tervikuna läbi kõikide nende aladomeenide lingid, mis on eeldatavalt tasulise sisu põhilised leiukohad ehk paberlehtede uudised.

Kuna PowerShelli kasutamine toimis Postimehe puhul imeliselt, siis Delfi uudised ma laadisingi tervikuna juba selle abil alla esimese sammuna. Delfi puhul see lahendus siiski nii edukaks ei osutunud. Esiteks ei õnnestunud kogu tasulist sisu alla laadida – välja jäi Eesti Ekspressi sisu – ning PowerShell ei vähendanud erinevalt Postimehest vormi mitmetoalisusega seotud probleeme. Vormi mitmetaolisus muutus ületamatuks raskuseks, kui laadida oli jäänud veel umbes 150 000 Delfi uudist.

Kuna Delfi uudiste HTML-failidest Octoparse abil uudiste sisu kätte ei saanud, siis lahendusena ma võrdlesin otse HTML-faile pressiteadetega WCopyFindi abil. WCopyFindi kasutusest ja seadistusest tuleb edaspidi juttu. Kasutasin sama seadistust. Sellisel lahendusel on mitmeid probleeme. Esiteks on HTML-failides ka muud sisu lisaks uudisele. Saab küll välja praakida uudised, mis ei põhine ministeeriumi pressiteadetel, kuid ei saa teada, kui suures ulatuses põhineb uudis pressiteatel. Selle teadasaamiseks tuleks ikkagi suuta HTML-failist eraldada uudis muust faili sisust. Selleks tuli ikkagi kasutada Octoparset ja maadelda jällegi vormi mitmetoalisusega. Põhiprobleem jäi küll alles, kuid võit oli kvantitatiivne: 150 000 uudise asemel tuli nüüd vaeva näha vaid umbes 2000 uudisega. Teine probleem oli see, et mul jäi eraldamata pea 150 000 uudise sisu. Ma sain küll teada, milline Delfi uudis kopeerib millist pressiteadet, kuid näiteks tonaalsuse analüüs, mida ma seminaritöös ERRi uudistele tegin, ei olnud enam võimalik. Samuti jääb teadmata Delfi uudiste keskmised pikkused – aspekt, mida ma seminaritöös ERRi uudiste puhul kasutasin.

2.3.2 Uudiste ja pressiteadete sisu võrdlemine: WCopyFind

WCopyFind¹³ on Virginia Ülikooli füüsikaprofessori Lou Bloomfieldi kirjutatud programm, mille sisend on failid ning väljund on ühelt poolt HTML-failid, kus kattuvused failide sisus on visualiseeritud ning teiselt poolt kokkuvõtlik tabel kõikidest avastatud kattuvustest: milline fail millise failiga kattub, mitu sõna kattub ning mitu protsenti kattuv osa failide mahust moodustab. Programm on loodud (üli)õpilaste töödest plagiaadi otsimiseks. Algse kasutusotstarbe kõrval on

---

¹³ Katsetasin ka sama programmi erijuhtu CopyFind. Vahe on selles, et WCopyFind on graafilise liidesega, CopyFind nõuab aga ise koodi kirjutamist. CopyFindi eelis on selles, et oleks saanud täpsemalt määratleda, milliseid faile omavahel võrrelda. WCopyFindis saab jagada failid kaheks: „uued“ ja „vanad“. Probleem on selles, et programm võrdleb „uusi“ faile mitte üksnes „vanadega“, vaid ka omavahel. Kui panna näiteks uudised „uute“ failide kategooriasse ja pressiteated „vanade“ failide kategooriasse, siis WCopyFind võrdleb uudiseid mitte ainult pressiteadetega, vaid ka omavahel. Sellist funktsionaalsust pole siinses töös aga vaja, see on asjatu ajakulu. CopyFindis saab aga omavahelise võrdluse välistada. Katsetused näitasid paraku, et ajalist võitu ei kaasne ja ebavajalikud kattuvused saab muul viisil hiljem kiiremini välja praakida.

programm selle looja sõnul võimeline ka paljuks muuks. Ühe võimalusena nimetab ta ka uudiste omavahelise võrdlemise (Interesting ...).

Kuna WCopyFind ei suuda võrrelda üht Exceli lahtrit teisega, vaid üksnes üht faili teisega, oli järgmine ülesanne saada iga pressiteade ja uudis eraldi faili. Kasutasin selleks programmi PowerShell. Liitsin seni lahus olnud pealkirja, juhtlõigu ja põhisisu ühte lahtrisse kokku, tõstsin tulemuse ümber CSV-faili ja kasutasin PowerShellis käsku: `$i=0; Get-Content CSV_FAILI_AADRESS -ReadCount 1 | %{ $i++; $_ | Out-File KAUST_KUHU_SALVESTADA/NIMI_$i.txt }`

Väljundina sain TXT-failid, millest igaüks sisaldas täpselt ühte pressiteadet või uudist. Pressiteated mahtusid probleemideta ühte kausta, kuid uudised said 20 000–25 000 kaupa kaustadesse pandud. Failide nimedeks said vastavalt „PT“, „PM“, „Delfi“ või „ERR“ pluss kausta number, kuhu fail salvestatud, pluss rea number, millel uudis või pressiteade Exceli tabelis esines. Failide unikaalsete nimede abil oli hiljem võimalik kokku viia, milline pressiteade millise uudisega kattub.

Järgmine ülesanne oli võrrelda pressiteateid uudistega. Kuna ei tundunud usutav, et üks programm suudaks sisendina võtta sadu tuhandeid faile, siis võrdlesin uudised 20 000–25 000 faili kaupa kõigi umbes 11 000 pressiteatega.

Programmi seadistades (vt Joonis 3) seadsin sihiks vältida pigem valepositiivseid kui valenegatiivseid kattuvusi. Ma määrasin teadlikult seadistuse, kus programm raporteerib üksnes juhul, kui tõesti on ühe teksti kirjutamisel kasutatud teist teksti; püüdsin vältida juhuslikke kattuvusi, mis paratamatult alati on olemas – üldlevinud mõtteterad, pikemad seaduste nimed jne. Selliselt jääb küll osade pressiteadete kopeerimine avastamata, kuid väheneb tõenäosus, et leitud kattuvused uudistes ja pressiteadetes tulenevad millestki muust kui sellest, et uudisteportaal kopeeris pressiteate sisu oma uudisesse. Ma ei saa anda garantiid, et valepositiivseid kattuvusi ei ole¹⁴, kuid nende hulka on eeldatavalt marginaalne ning pigem on probleem valenegatiivsetes.

Valepositiivsete juhtumite vältimiseks kasutasin kahte võimalust.

Esiteks. Seadistasin programmi selliselt, et programm raporteerib kattuvuse kahe faili vahel üksnes juhul, kui kattuvused puudutavad vähemalt 50 sõna. Kõik väiksemad kattuvused jättis programm raporteerimata. Seminaritöös arvutasin ERRi uudiste keskmiseks pikkuseks 243 sõna

---

¹⁴ Valepositiivsete juhtumite alusena võiks tulla kõne alla näiteks olukorrad, kus ministerium on mõne uudise peale saatnud välja omapoolsed selgitused ning pressiteates tsiteeritakse pikemalt algset uudist. Samuti ei saa välistada, et nii ministerium kui ajakirjanik tsiteerivad teineteisest sõltumatult mõnd kolmandat allikat – näiteks mõnd uuringut.

ja keskmiseks pressiteate pikkuseks 360 sõna. Keskmiste pikkustega võrreldes võib tunduda, et 50 sõna ei ole palju, kuid neid keskmisi mõjutavad äärmuslikult pikad uudised ja pressiteated. Kõige enam on 90–115-sõnalisi uudiseid ja 210–235-sõnalisi pressiteateid. Nendega võrreldes on 50-sõnaline nõue märkimisväärne – umbes pool uudisest ja veerand pressiteatest. Lisas 1, Joonisel 7 on ka näidis, kus pressiteade ja uudis kattuvad 52 sõna ulatuses. Seminaritöös arvutasin ka, kuidas kopeeritud pressiteadete arv väheneks, kui 50-sõnalise piirangu asemel oleks veelgi rangem piirang. Iga täiendava 10 sõnaga jääks kattuvatena raporteeritavaid pressiteateid 5–6% vähemaks.

Comparison Rules

Shortest Phrase to Match: 10 Words Fewest Matches to Report: 50 Words Most Imperfections to Allow: 2

☒ Ignore All Punctuation ☐ Skip Non-Words Minimum % of Matching Words: 80 %

☒ Ignore Outer Punctuation ☐ Skip Words Longer than 20 Characters

☐ Ignore Numbers ☐ Basic Characters Only (in DOC Files)

☒ Ignore Letter Case Language: English

Joonis 3. WCopyFindi seadistus. Vähemalt 10 järjestikust sõna peab kattuma. Kokku peab leiduma vähemalt 50 kattuvat sõna. Kui kattuvate fraaside vahel on kuni kaks mitte-kattuvat sõna, siis loetakse ka need kattuvate hulka.¹⁵ Kui mitte-kattuvate sõnade lisamisega kattuvate hulka langeb üks ühele kattuvate sõnade osakaal alla 80%, siis neid kattuvate hulka ei loeta. Kirjavahemärke ja tähesuurust ei arvestata. (Täpsem ülevaade programmi seadistamise võimalustest: How WCopyfind and Copyfind Work.)

Teiseks. Programm arvestab üksnes kattuvusi, mis on vähemalt kümme sõna pikad. Mida suurem number valida, seda raskem on kattuvust saavutada. Bloomfield ise soovib kasutada seadistust, kus kattuvad vähemalt kuus järjestikust sõna (WCopyFind Instructions). Tasub ka meeles pidada, et soovitus on antud inglise keele kohta: inglise keeles on eessõnad ja artiklid, s.t kuuesõnalisi juhuslike kattuvusi on eeldatavalt inglise keeles rohkem kui eesti keeles. Kümnesõnalist sarnasust juhuslikult saavutada tundub väga ebatõenäoline, eriti kui veel siin juures on 50 sõna piirang.

Seminaritöös proovisin Kultuuriministeeriumi näitel läbi erinevad seadistused ja nende mõju kattuvate sõnade arvule ja protsendile. Kui kümne järjestikuse sõna samasuse asemel oleks nõudnud kaheksa sõna samasust, siis oleks juurde tulnud üksnes neli pressiteadet ehk üks protsent. 297-st pressiteatest koguni 246-l (83%) jäi kattuvate sõnade koguarv muutumaks, 46-l kasvas kattuvate sõnade arv kuni 10%, ning ainult viiel juhul kasvas kattuvate sõnade arv rohkem kui 10%. Lisas 1, Joonisel 8 on tekstiline näide seadistuse mõjust.

¹⁵ Sisulist mõju töö tulemustele kaks mitte-kattuvat sõna ja 80% nõue ei avalda. WCopyFind arvutab kahte erinevat kattuvate sõnade arvu: täielikult kattuvad sõnad [perfect match] ja kattuvad sõnad, millele on lisatud seadistusega lubatud mitte-kattuvad sõnad. Mina kasutasin läbivalt täielikult kattuvaid sõnu. Aga kattuvuste visualiseerimise mõttes on see abiks.

WCopyFind raporteerib kattuvuse suurust lisaks kattuvate sõnade arvule ka protsendi abil. Protsente on kaks: mitu protsenti moodustavad kattuvad sõnad ühest võrreldud teksti mahust ja mitu protsenti teisest. Näiteks kui 200-sõnalisest pressiteatest on 400-sõnalisel uudisesse üks ühele kopeeritud 100 sõna, siis kattuv osa moodustab 50% pressiteate mahust, kuid 25% uudise mahust. Nende protsentide alusel on võimalik ka vahet teha, kuidas pressiteadet on uudise kirjutamisel kasutatud: kui kattuvuse protsent on pressiteate puhul märgatavalt suurem kui uudise puhul, siis uudise kirjutaja on kasutanud lisaks pressiteatele veel ka muid allikaid. Kui kattuvuse protsent on aga uudise puhul märgatavalt suurem kui pressiteate puhul, siis uudise kirjutaja on pressiteadet oluliselt lühendanud.

Lisaks sellele, et lühemad kattuvused jäävad arvestusest välja, jätab 50 sõna piirang jälje ka kattuvuste protsentidele. 100-sõnaline pressiteade ei saa kuidagi kattuda mõne uudisega näiteks 25% ulatuses. See pressiteade saab kattuda üksnes 50 või enam protsenti. Sama lugu on ka uudistega. Minu seadistused on seega sellised, et me näemegi pigem suuremaid kattuvuse protsente kui madalamaid, madalamad jäävad märkamata. Seminaritöö arvutused ERRi põhjal näitasid, et see, et kattuvus moodustab 75% pressiteate ja 100% uudise mahust on 16 korda tõenäolisem kui see, et kattuvus on nii pressiteate kui uudise mahust 20%.

Kui programm oli uudiste ja pressiteadete võrdlemise töö teinud, siis tõstsin WCopyFindi kokkuvõtlikud raportid Excelisse, faili nimede põhjal viisin kokku pressiteated ja uudised. Ma jätsin kõrval kõik kattuvused, kus uudise ja pressiteate ilmumisaeg erinesid 31 või enam päeva. See aitas jätta kõrvale ebaloogilise ajalise järjekorraga juhtumid (vt lk 16). Olukordades, kus pressiteade kattus rohkema kui ühe uudisega, valisin uudise, millega oli kattuvate sõnade arv suurim. Kui üksikutel kordadel ka kattuvate sõnade arv oli võrdne, siis valisin uudise, millel oli kõrgeim kattuvuse protsent (ehk valisin lühima uudise). Kokkuvõttes tekkis tabel, kus ridades olid pressiteated, veergudes aga andmed pressiteadete kohta ja selle kohta, milliste portaalide ja milliste uudistega pressiteade kattub. Sealt edasi oli juba võimalik rakendada tavapäraseid Exceli loendamise, filtreerimise ja PivotTable'i funktsioone.

2.4 Kitsendused

Mis on see, mille kohta andmestik ja metodoloogia võimaldab järeldusi teha?

Metodoloogia võimaldab tuvastada üksnes juhtumeid, kus pressiteade ja uudis kattuvad ehk samad sõnad on samas järjekorras. Juhtumid, kus ajakirjanik on pressiteadet lugenud, saanud sealt

infokillu või ammutanud inspiratsiooni, ei ole WCopyFindy abil tuvastatavad. Samuti jäävad tuvastamata juhtumid, kus ajakirjanik on pressiteate täielikult ümber kirjutanud: sündmus ja faktid pärinevad pressiteatest, kuid ajakirjanik on uudise oma sõnadega kirja pannud. Seega bakalaureusetöö ei anna teada, kui palju pressiteadetest on leidnud kasutamist või olnud allika rollis mõne uudise kirjutamisel. Bakalaureusetöö puudutab üksnes juhtumeid, kus portaal avaldas märkimisväärse osa pressiteatest suuremate muutusteta uudisena.

Ma otsisin pressiteateid, mida uudisteportaal kopeeris uudistesse, aga mitte uudiseid, kuhu oli kopeeritud mõne pressiteate sisu. Need kaks vaatepunkti erinevad üksteisest. Mõelge näiteks olukordade peale, kus ühe pressiteate pinnalt on kirjutatud mitu erinevat uudist. Bakalaureusetöös lähevad need arvesse ühe juhtumina: panin pressiteate paari uudisega, millega kõige rohkem sõnu kattub. Alternatiivselt saaks teha töö, kus need läheksid arvesse erinevate juhtumitena: mitu uudist läheks paari ühe ja sama pressiteatega. Või mõelge olukordade peale, kus mitme pressiteate sisu on kopeeritud ühte uudisesse. Seminaritöös lähevad need arvesse erinevate juhtumitena: mitu pressiteadet läks paari ühe ja sama uudisega. Alternatiivselt saaks teha töö, kus need läheksid arvesse ühe juhtumina: üks uudis läheks paari pressiteatega, millega on kõige rohkem kattuvaid sõnu. Kolmanda töö saaks, kui võtta arvesse kõik kattuvad uudiste ja pressiteadete paarid. Neljanda töö saaks, kui nõuda, et üks pressiteade saab olla paaris ainult ühe uudisega ja üks uudis saab olla paaris ainult ühe pressiteatega. Kokkuvõttes: bakalaureusetöö annab teadmise, kui palju pressiteadetest on jõudnud uudistesse, aga see ei anna teadmist, kui paljude uudiste aluseks on mõni ministeeriumi pressiteade.

Ma lugesin pressiteadete hulka kõik, mis ministeeriumid on oma kodulehtedel pressiteadete rubriigis avaldanud. Seal on mitmesugust materjali, ka sellist, mis ei olegi mõeldud uudisena avaldamiseks. Näiteks on pressiteadete hulgas ka kutsed pressikonverentsidele, nädalakavad, jõulutervitused jne.

Uudisvoog, kust uudised pärinevad, ei sisalda kõiki uudiseid, mida uudisteportaalid päeva jooksul avaldavad. Uudisvoos ei kajastu näiteks võõrkeelsed aladomeenid ja paljud tele- ja raadiosaated. Alternatiivse töö saaks, kui üles otsida kõik perioodi jooksul avaldatud uudised ja leida nende kattuvused pressiteadetega. Samuti tuleb pidada meeles, et kasutan uudistest üksnes tekstilist osa. Nimelt on raadio- ja teleuudised uudisvoos esindatud pigem video- ja helifailidena kui tekstina. Isegi kui pressiteade loeti raadio- või teleuudisena sõna-sõnalt ette, siis seda kasutatud programmid tabada ei suutnud.

Bakalaureusetöö piirdub üksnes tõdemusega, et uudisteportaal kopeeris uudise sisu pressiteatest. Minu käsutuses ei ole andmeid, millisele kohale ja kui kauaks uudiste hierarhias uudis paigutati, samuti pole minu kasutuses andmeid, kui palju kopeeritud pressiteatel põhinevat uudist loeti. Need oleks vaieldamatult olulised andmed: oleks oluline vahe, kas panna kopeeritud pressiteate avauudiseks või kuhugi aladomeenide sügavustesse. Kas uudis on üks ühele pressiteatest kopeeritud või põhineb ajakirjaniku pikaajalisel originaalsel töö – sellel poleks suuremat vahet, kui lugejaid üldse pole või on väga vähe.

2.5 Võimalikud vead metodoloogias ja nende mõju tulemustele

Mul ei ole võimalik anda garantiid, et üks või teine samm on töötanud veatult. Samuti polnud töökäik kõigi kolme portaali puhul ühesugune. Millise ja kui suure mõjuga võiksid olla vead ja töökäigu erinevused?

Uudisvoost õnnestus hankida kõikide uudiste aadressid Postimehest, samuti kõigi pressiteadete aadressid. Halvemini töötas programm ERRi ja Delfi puhul. Alla laadimata võis küll jääda sadu uudiste aadresse, kuna aga uudistest vaid umbes üks protsent põhineb mõnel ministeeriumi pressiteatel, siis vea tõttu on isegi halvimal juhul jäänud leidmata väga üksikud kopeeritud pressiteated. Samuti pole põhjust arvata, et tekkis süsteemne viga mõne perioodi, rubriigi või ministeeriumi osas. Kui viga ka esineb, siis võrdlusgruppide omavahelisi proportsioone see ei mõjuta.

Uudiste sisu laadimisel võis samuti tekkida viga – põhjuseks on uudiste vormiline mitmetaolisus ja liigendatus. Ma ei saa anda garantiid, et mul õnnestus alla laadida kõikide uudiste kõik osad. Eelkõige puudutab võimalik viga Postimees ja Delfit, vähem ERRi ja pressiteateid. Ehkki Postimehe ja Delfi uudiste tervikliku alla laadimisega oli probleeme, ei järeldu veel siit, et tekkida saaksid täiesti teised tulemused, kui uudiste sisu saaks mingil müstilisel viisil laitmatult kätte. Argumente on mitmeid:

- Pressiteated ja neil põhinevad uudised on ajakirjanike endi loomingust lihtsama struktuuriga. Isegi kui Postimehe ja Delfi uudistega on märkimisväärsed probleeme, siis märkimisväärsed probleeme ei saa olla uudiste alamhulgaga, mis põhinevad üks ühele pressiteadetal.
- Kopeeritud pressiteateid leiab eeldatavalt eelkõige Postimehe ja Delfi tasuta osast. Seega kõik probleemid, mis tulenevad tasulise sisu allalaadimisest, pigem ei puutu asjasse.

- Isegi kui mingid lõigud on jäänud uudistest alla laadimata, siis edukalt alla laetud lõigud on ikkagi pressiteadetega võrreldavad. Kattuvused, mida ma suutsin leida, jäävad kattuvusteks isegi siis, kui mingid osad uudisest on jäänud alla laadimata. Isegi kui uudisele peakski mõned lõigud juurde tulema, siis kattuvuse protsent, mis iseloomustab pressiteadet, ei saa minna mitte kuidagi väiksemaks. Uudise puhul kattuvuse protsent võib, aga ei pruugi, minna väiksemaks. Näiteks kui ma panin 100-sõnalise pressiteate paari 100-sõnalise uudisega nõnda, et kõik 100 sõna on üks ühele samad, siis nii pressiteade kui uudise puhul on kattuvuse protsent 100. Kui nüüd peaks selguma, et mul on jäänud uudisest 100-sõnaline ajakirjaniku originaalne panus alla laadimata ja uudise tegelik pikkus on 200 sõna, siis kattuvad 100 sõna moodustab ikkagi 100% pressiteatest, ainult uudise puhul on kattuvuse protsent langenud 50-le.
- Isegi kui probleemid uudiste alla laadimisega vähendavad kattuvuse protsente, võib siit juurde tekkida pressiteateid, mille kopeerimist ma oma praeguse metodoloogia juures ei suutnud tuvastada. Äkki 50-sõnaline piirang saab täis just tänu sellele osale uudisest, mis mul on jäänud alla laadimata. Ning äkki just see alla laadimata jäänud osa uudisest sisaldas lõike pressiteatest ning kattuvuse protsent kasvab isegi uudise puhul.

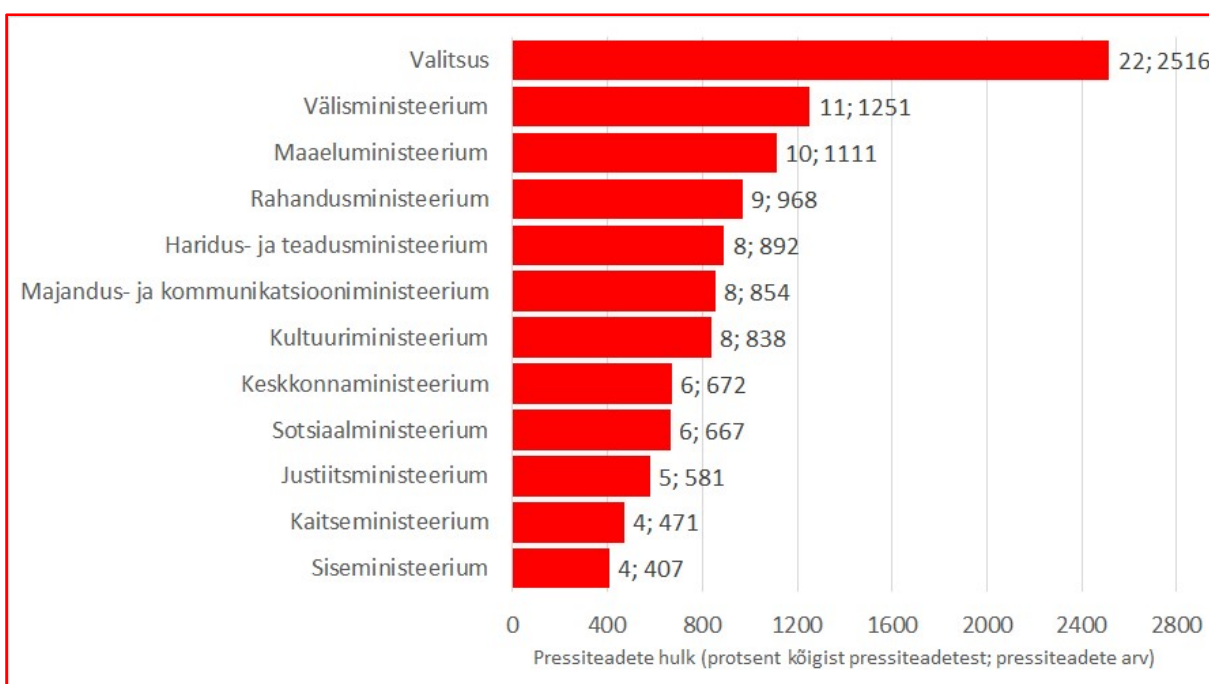
Kokkuvõttes ma näen, et laitmatu uudiste alla laadimine saaks kopeeritud pressiteadete arvu ainult kasvatada, mitte vähendada. Samuti ei näe ma võimalust, kuidas vead saaksid mõjutada mõnda perioodi, rubriiki või ministereeriumit rohkem kui mõnda teist ehk isegi kui vead on, siis võrdlusgruppide proportsioonid jäävad samaks.

Portaalide lõikes ma hindan, et ERRi osas ma olen tõele väga lähedal ning Postimehe ja Delfi puhul ma pigem alahindan kui ülehindan pressiteadete kopeerimise mahtu ja viise. Arvestades, et Delfi puhul oli mul rohkem kogemusi kui Postimehe puhul, siis pigem võiks eeldada, et Postimehe puhul on alahindamine suurem kui Delfi puhul. Kui vaadata etteruttavalt, millised tulemused järgnevast peatükist vastu vaatavad, siis ma ei näe, kuidas ma oleksin saanud ühele või teisele portaalile liiga teha. ERR kopeerib sedavõrd palju vähem pressiteateid kui Postimees ja Delfi, et ühelgi viisil ei saa ERR neile järele. Postimehe ja Delfi omavaheline vahe saab eeldatavalt pigem suureneda kui väheneda.

3. TULEMUSED

3.1. Pressiteadete ja uudiste avaldamise dünaamika

Minu kasutuses on andmed, kuidas kolmes Eesti uudisteportaalil kopeeriti ministeeriumite pressiteateid nelja aastasel perioodil, 1. jaanuarist 2015. aastal 31. detsemberini 2018. aastal. Kõigist ministeeriumite pressiteadetest (11 228) pea veerand on valitsuse omad (vt Joonis 4). Teisena järgneb Välisministeerium. Kõige vähem on pressiteateid Siseministeeriumilt ja Kaitseministeeriumilt.

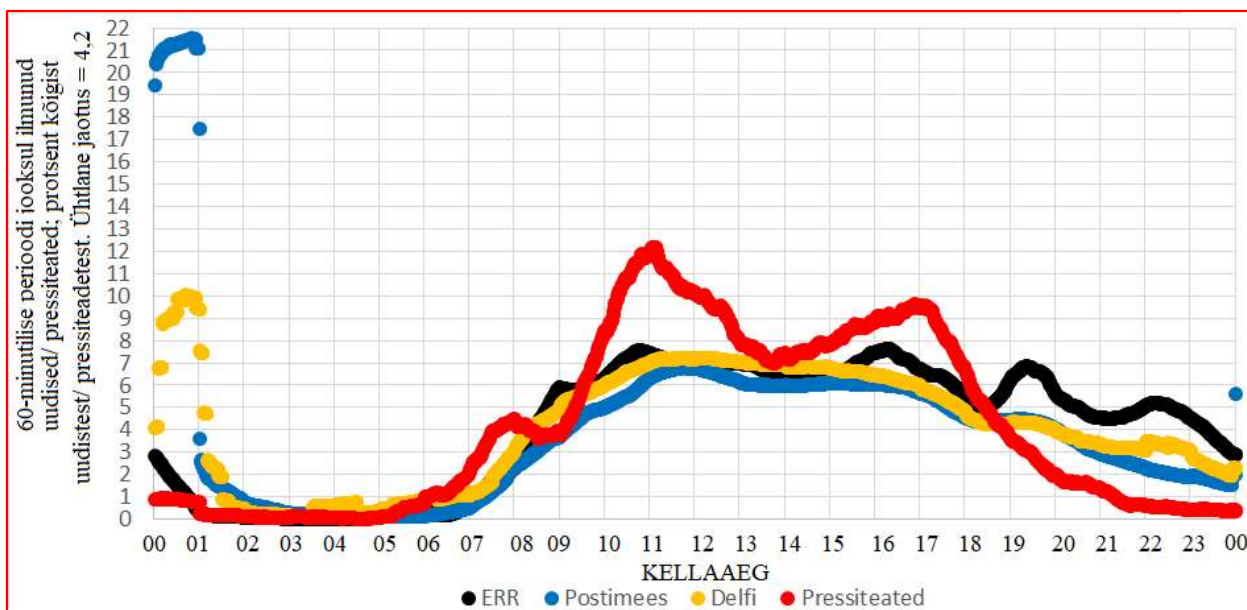

Joonis 4. Pressiteated ministeeriumite kaupa. (Protsent kõigist pressiteadetest; pressiteadete arv)

Lisas on täpsemad joonised ka nädalapäevade kaupa (vt Lisa 1, Joonised 15–18), kuid Joonisel 5, mis kujutab uudiste ja pressiteadete avaldamise dünaamikat, liitsin kõik nädalapäevad kokku. Ööpäeva iseloomustamiseks kasutasin 60-minutilisi libisevaid perioode. Kuna kell käib ringiratast, siis kasutasin ööpäeva esimest tundi iseloomustavate uudiste ja pressiteadete arvude leidmiseks ööpäeva viimase tunni andmeid.

Postimehe ja Delfi märgatav hüpe südaöö paiku tuleneb sellest, et paberlehtede loob ilmuvad veebi. Postimehe veebi ilmub südaöö paiku koguni viiendik lugudest. Isegi kui südaöö kõrvale jätta, erineb pressiteadete avaldamise rütm märgatavalt kõigist kolmest portaalist. Huvi pakub eelkõige kaks aspekti. Tööajal, 9–17, on pressiteadete avaldamises (vt Joonis 5) märgatavalt suurem volatiilsus kui uudiste avaldamises. Eelkõige jääb silma kella 9 ja 11 vaheline suur tõus pressiteadete arvus, mis tuleneb neljapäeva hommikusest valitsuse istungist (vt Lisa 1, Joonis 18).

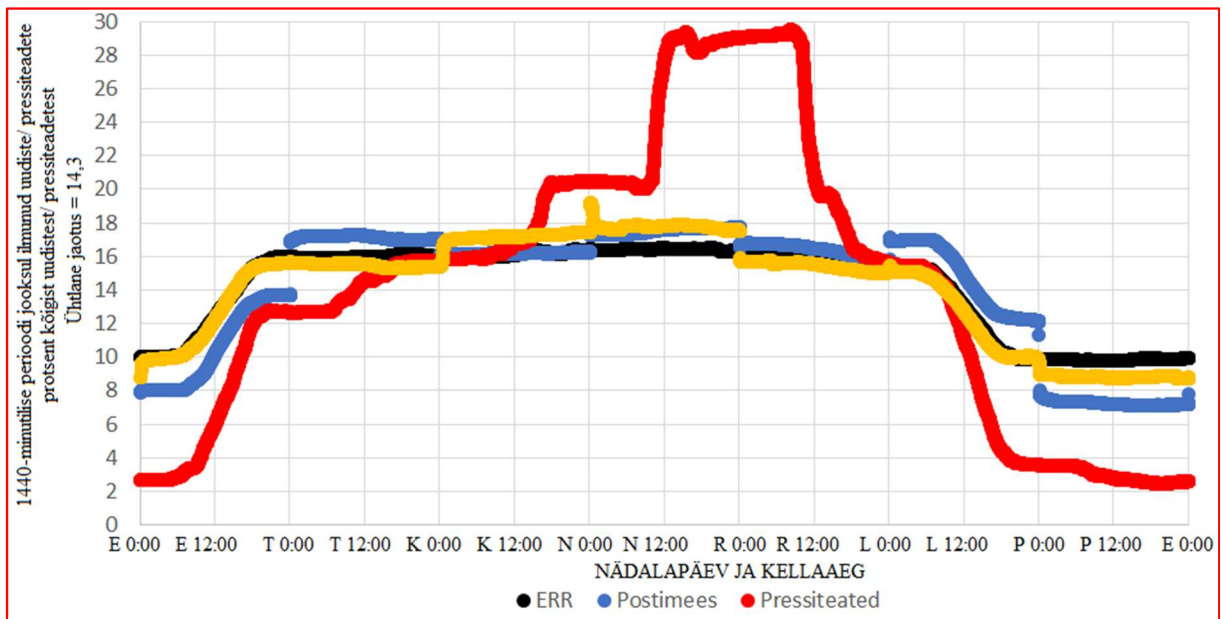
Teisena jääb silma erinevus tööaja ja töövälise aja vahel, mis on pressiteadetele märgatavalt suurem kui uudistel.

Joonis 5. Uudiste ja pressiteadete ilmumisrütm; 60-minutilise perioodi jooksul avaldatud uudiste ja pressiteadete protsent kõigist uudistest ja pressiteadetest. (Kellaajalise täpsusega sai pressiteadete puhul kasutada üksnes üheksa ministeeriumi andmeid (9121 pressiteadet).

Seda, kas üldse ja kuidas erineb uudiste ja pressiteadete avaldamise rütm nädalapäevade lõikes, tuvastasin 1440-minutiliste (ehk 24 tundi) libisevate perioodide abil; 1440-minutiline periood tagab, et päeva ja öö erinevused saavad silutud. Kuna igale pühapäevale järgneb esmaspäev, siis esmaspäevaste näitajate arvutamisel kasutasin pühapäevaseid.

Jooniselt 6 nähtub, et võrreldes pressiteadete avaldamisega on uudiste avaldamisrütm tööpäevadel üsna ühetaoline ning tööpäevade erinevus nädalavahetusest väiksem. Pressiteadete hulk kasvab astmeliselt esmaspäevast neljapäevani. Neljapäeval avaldatakse koguni pea 30% kõigist pressiteadetest, pühapäeviti aga vaid 2%. ERRi uudisterütmis ongi ainuke erinevus tööpäevade ja puhkepäevade vahel; tööpäevad ega puhkepäevad üksteisest ei erine. Postimehe ja Delfi uudiste avaldamisrütm on keerulisem. Postimehel ilmub teisipäeviti, neljapäeviti ja laupäeviti tavapärasest enam paberlehti, see tõstab mõnevõrra ka uudiste arvu. Delfi puhul avaldab mõju Eesti Ekspressi ja Maalehe ilmumine vastavalt kolmapäeval ja neljapäeval. Huvi pakub eelkõige jällegi kaks aspekti. Neljapäeviti on pressiteateid tavapärasest märksa rohkem ning nädalavahetusel on pressiteateid märksa vähem – seda nii tööpäevadega kui ka uudistega võrreldes.

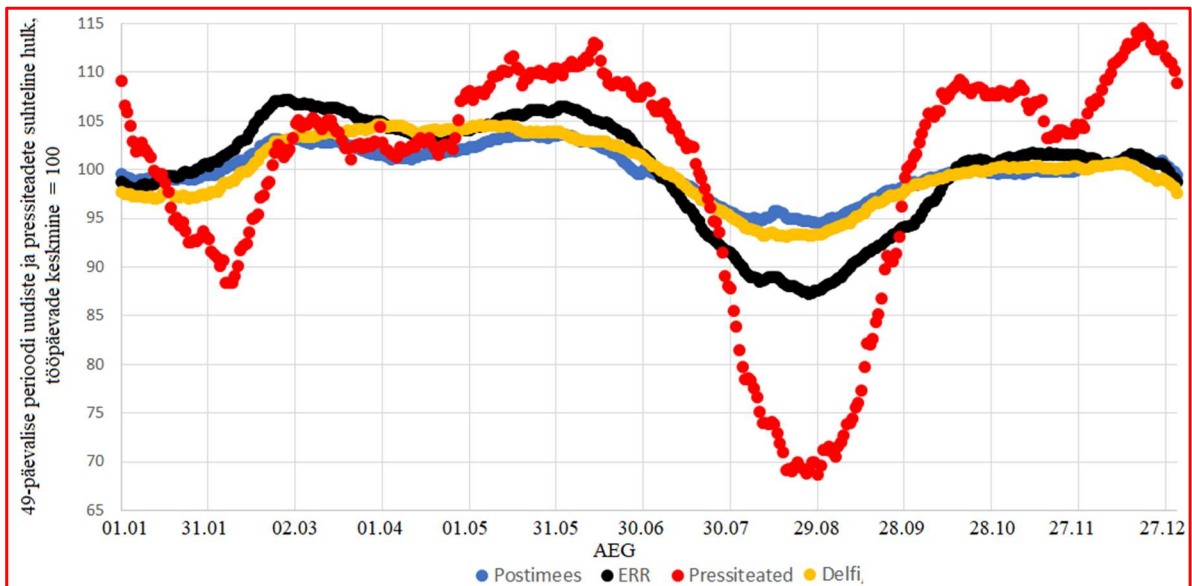

Joonis 6. 1440-minutilise perioodi jooksul avaldatud uudiste ja pressiteadete protsent kõigist uudistest ja pressiteadetest (esindatud on üheksa ministeeriumi pressiteated).

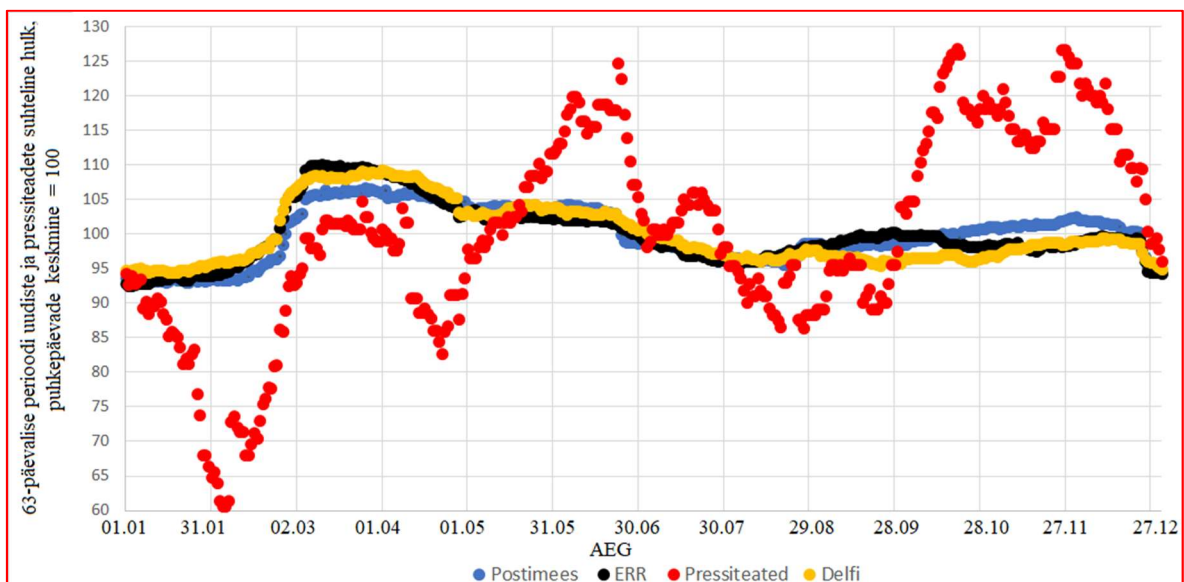
Seda, kuidas erineb uudiste ja pressiteadete avaldamise rütm aastaegade lõikes, tuvastasin tööpäevade puhul 49-päevaste ja puhkepäevade¹⁶ puhul 63-päevaste libisevate perioodide abil. Ebahariliku valiku taga oli mõte, et iga nädalapäev oleks võrdselt esindatud ehk valitud päevade arv pidi jaguma nädalapäevade arvuga. Teiselt poolt soovisin tagada, et igas võrdlusgrupis oleks reeglina vähemalt 50 pressiteadet. Vähema kui seitsme nädalaga tööpäevade ja üheksa nädalaga puhkepäevade puhul ei õnnestunud seda soovi täita. Kuna perioodid ei ole üks ühele võrdväärsed – mõnes perioodis on riiklikke pühi rohkem kui teises –, siis uudiste ja pressiteadete arvu jagasin perioodi tööpäevade ja puhkepäevade arvuga. Kuna kuud ja aastaajad käivad ringiratast, detsembrile järgneb jaanuar, siis jaanuari perioodide arvutamisel kasutasin novembri ja detsembri arve samal moel, kui märtsi perioodide arvutamisel kasutasin veebruari ja jaanuari omi. Viimase sammuna võrdsustasin keskmise väärtusega perioodi 100-ga. Kuna üks graafik kiskus väga irjuks, siis panin töö- (vt Joonis 7) ja puhkepäevad (vt Joonis 8) eraldi.

Suvisel ajal ilmub tööpäevadel tavapärasest märksa vähem uudiseid ja pressiteateid; pressiteateid koguni pea kolmandiku võrra vähem kui keskmiselt. Puhkepäevadel sarnast langust aga suvel ei toimu. Puhkepäevadel ilmub kõige vähem ministeeriumi pressiteateid detsembris-jaanuaris.

¹⁶ Puhkepäevade hulka arvasin nii nädalavahetused kui ka riiklikud pühad.

Joonis 7. Tööpäevade uudised ja pressiteated 49-päevaste libisevate perioodidena. Keskmine väärtus = 100.

Joonis 8. Puhkepäevade uudised ja pressiteated 63-päevaste libisevate perioodidena. Keskmine väärtus = 100.

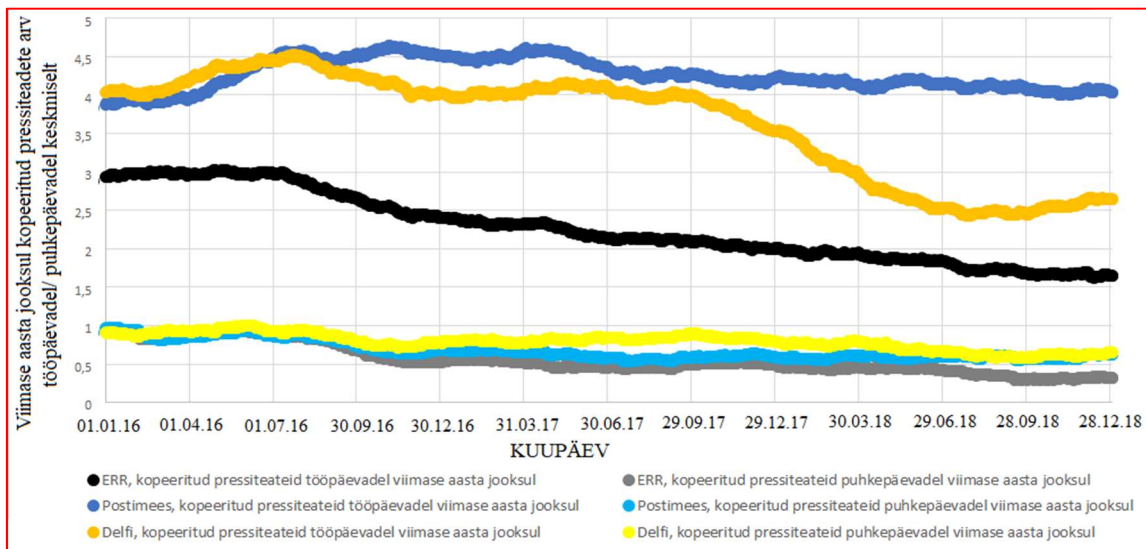
3.2 Maht ja trend: paljud pressiteated jõuavad uudistesse, kuid vähem kui varem

Kuna tööpäevadel ilmub uudiseid ja pressiteateid silmnähtavalt rohkem kui puhkepäevadel (vt Joonis 6 ja Lisa 1, Joonised 9–12), siis tulemuste esitamisel lahutasin samuti töö- ja puhkepäevad üksteisest. Puhkepäevade hulka lugesin nii nädalavahetused kui ka riiklikud pühad. Volatiilsuse vähendamiseks kasutasin 365-päevaseid libisevaid perioode. Liitsin 365-päevase perioodi tööpäevade uudised/pressiteated kokku, loendasin mitu tööpäeva perioodi kuulus ning viimase sammuna jagasin

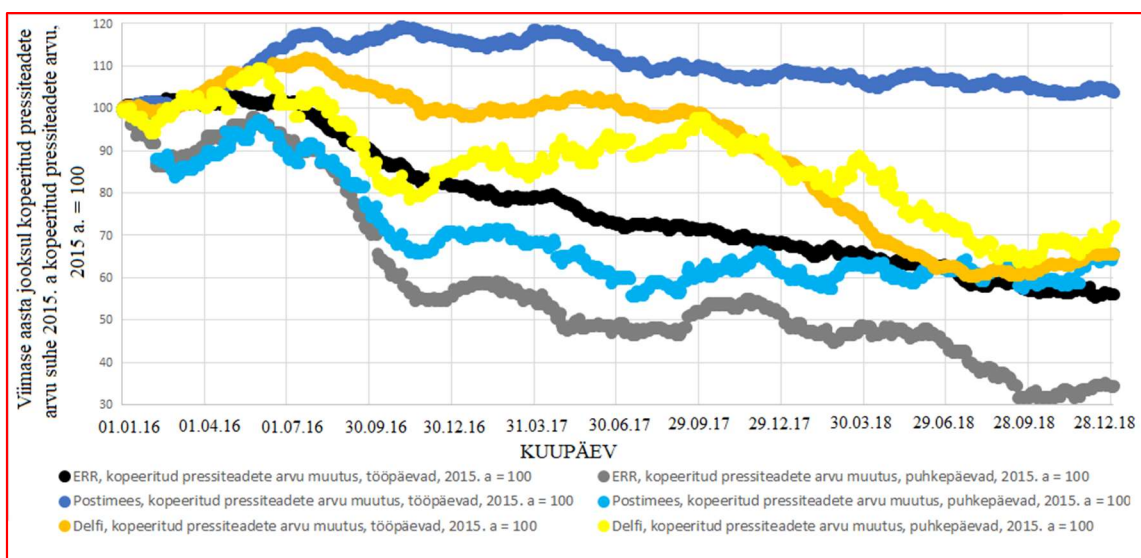

uudiste arvu tööpäevade arvuga. Samamoodi puhkepäevadega. Esimene 365-päevane periood kajastab uudiseid ja pressiteateid, mis avaldati 1.01.2015–31.12.2015, iga järgnev 365-päevane periood sisaldab eelnevast ühe päeva võrra hilisemat alguse ja lõpu kuupäeva. 29. veebruari 2016 arvestasin 28. veebruarina ehk justkui oleks 2016. aastal olnud kaks 28. veebruari, neist üks pühapäev ja teine esmaspäev. Uudiste ja pressiteadete arvu üldine trendi esitasin Lisas 1, Joonised 13–14.

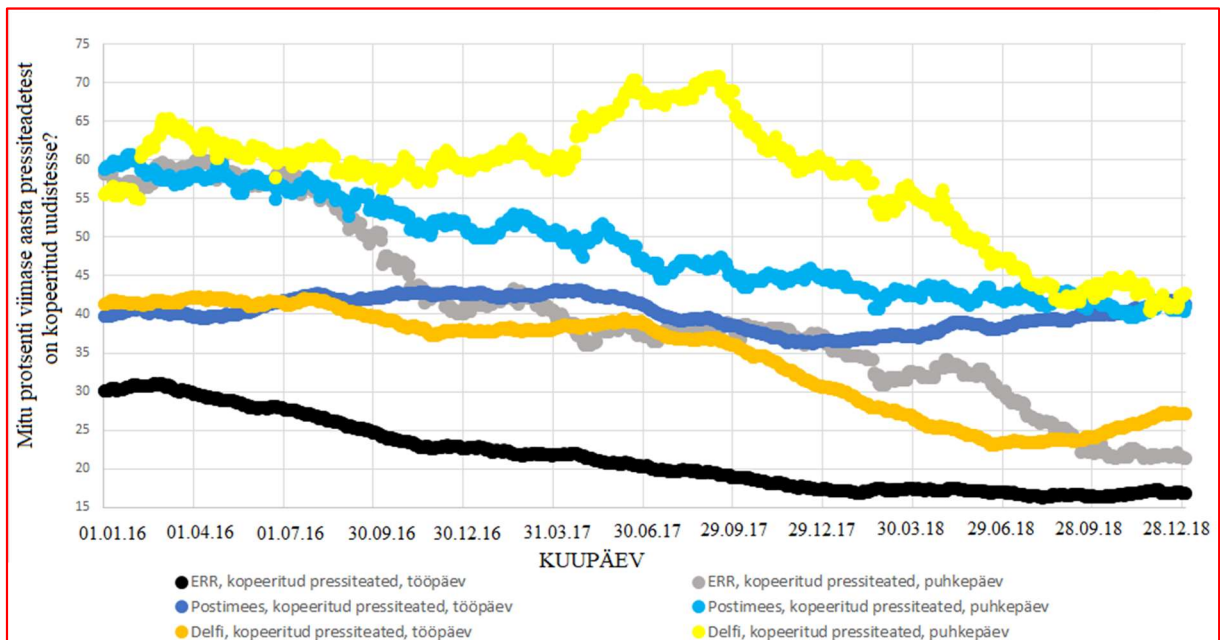
Tulemused esitasin Joonisetel 9–11. Kõigepealt esitasin kopeeritud pressiteated üldnumbrina: mitu pressiteadet jõudis kopeerituna uudistesse 365-päevase perioodi jooksul keskmiselt ühel töö- või puhkepäeval (Joonis 9). Joonisel 10 on võrdlus 2015. aastaga: see aitab ühtlustada tööpäevade ja puhkepäevade suurt erinevust pressiteadete kopeerimises. Joonis 11 näitab, kuidas ajas on muutunud pressiteadete kopeerimine protsendi mõttes: see aitab arvestada töö- ja puhkepäevade erinevusi nii pressiteadete kui ka kopeeritud pressiteadete arvus.

Joonis 9. 365-päevase perioodi jooksul kopeeritud pressiteadete keskmine arv töö- ja puhkepäevadel

Joonis 10. 365-päevase perioodi jooksul kopeeritud pressiteadete suhteline muutus, 2015. a = 100.

Joonis 11. 365-päevase perioodi jooksul kopeeritud pressiteadete protsent kõigist pressiteadetest.

Joonistel 9–11 on näha, et kõige enam leiab pressiteadete kopeerimist Postimehes (36%–43% tööpäevadel ja 40%–61% puhkepäevadel), kuid märkimisväärne vahe Delfiga on tekkinud alles alates 2017. aasta suvest. Kõige vähem pressiteadete kopeerimist leiab ERRist (16%–31% tööpäevadel ja 21%–60% puhkepäevadel), kusjuures ERRis on pressiteadete kopeerimine ühtlaselt ja püsivalt vähenenud nii töö- kui ka puhkepäevadel. 2015. aasta puhkepäevadel kopeeris ERR koguni kolm korda rohkem kui 2018. aasta puhkepäevadel. Postimehes ei ole pressiteadete kopeerimine tööpäevadel erinevalt teistest vähenenud. Puhkepäevadel iseloomustab pressiteadete kopeerimine kõige enam Delfit. On olnud aegu, mil Delfi kopeeris koguni 71% puhkepäevade pressiteadetest.

Tähelepanuväärne on see, et erinevus töö- ja puhkepäevade vahel on ERRis ja Postimehes vähenenud või lausa kadunud. Kui 2015. aastal kopeeris ERR 58% puhkepäevade ja 30% tööpäevade pressiteadetest, siis 2018. aastal on vahe vähenenud vaid nelja protsendipunkti: 21% vs. 17%. Postimehe puhul on erinevus täielikult kadunud: 2015. aastal 59% ja 40% vs. 2018. aastal kummalgi 41%. Delfil seevastu töö- ja puhkepäevade ühtlustumist ei ole toimunud.

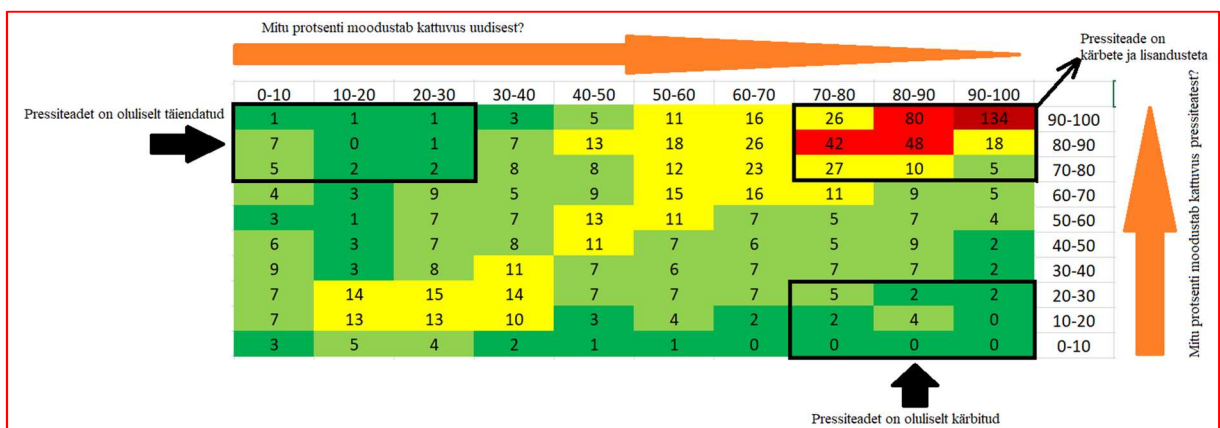
3.3 Kopeerimisviis: pressiteated jõuavad tervikuna ja lisandusteta uudistesse

Pressiteadet on võimalik uudisesse kopeerida erinevatel viisidel. Ühelt poolt on võimalik jätta osa pressiteate sisust uudisest välja ja teiselt poolt on võimalik sinna lisada (originaalset ajakirjanduslikku) sisu. Neid kaht võimalust saab muidugi ka omavahel kombineerida: jätta midagi

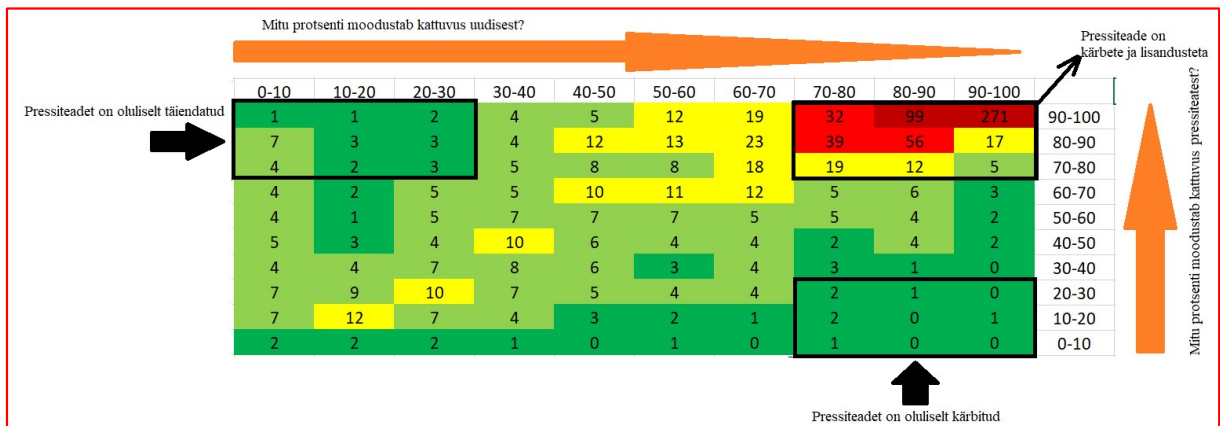

välja ja samal ajal enda poolt midagi lisada. Siin on kaks erinevat küsimust: kui suures osas on pressiteade jõudnud uudisesse ja kui suur osa uudise sisust pärineb pressiteatest. Mõlema küsimuse vastus on väljendatav protsendina: mitu protsenti pressiteate sisust kattub uudisega ja mitu protsenti uudise sisust kattub pressiteate sisuga. Need protsendid ei pruugi korreleeruda: 100% pressiteatest võib moodustada nii 1% kui ka 100% uudisest; samamoodi 100% uudisest võib moodustada nii 1% kui ka 100% pressiteatest. Probleemsed on eelkõige juhtumid, kus kogu pressiteade on jõudnud uudisesse ning juhtumid, kus uudise kogu sisu on pärit pressiteatest. Kõige probleemsem on aga olukord, kus on esindatud need mõlemad võimalused: pressiteade tervikuna on kopeeritud uudisesse moodustades kogu uudise sisu.

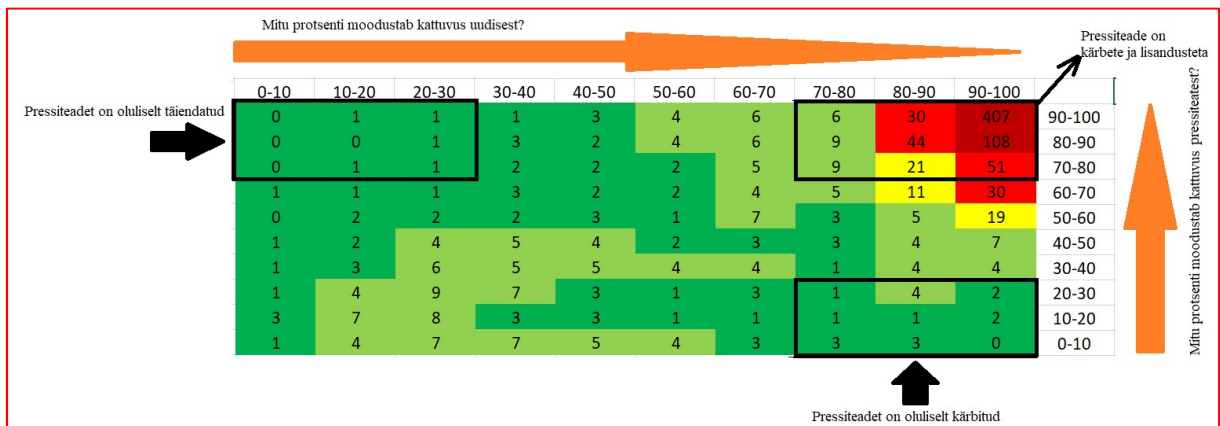
Kattuvuse protsendid võtsin otse WCopyFindi raportist. Jaotasin kattuvused kümneastmelisele skaalale: ühte pidi kümne protsendipunkti kaupa kattuvus pressiteatega ja teistpidi kümne protsendipunkti kaupa kattuvus uudistega. Iga pressiteate ja uudise paar läks ühte 100 lahtrist. Tavapärase protsendi asemel arvutasin võrdlusgruppide osakaalud 1000 pressiteate ja uudise paari kohta. Tulemused kajastuvad joonistel 12–14. Kõigil kolmel portaalil on kõige enam sellist pressiteadete kopeerimist, kust suurt midagi ei ole välja jäetud ning suurt midagi ei ole ka juurde pandud ehk üks ühele on pressiteade uudisesse kopeeritud. Kõige enam on üks ühele kopeerinud Delfi, kaks kolmandikku pressiteadete ja uudiste paaridest kuulub kõige probleemsematesse lahtritesse ehk lahtritesse, kus kattuvus moodustab vähemalt 70% nii pressiteate kui ka uudise mahust.

Joonis 12. ERR, kopeeritud pressiteadete jagunemine kopeerimisviiside vahel. Arv 1000 kopeeritud pressiteate kohta. (Tumeroheline = 1–3 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; heleroheline = 4–9 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; kollane = 10–27 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; punane = 28–81 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; tumepunane = 82 või enam kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta.)

Joonis 13. Postimees, kopeeritud pressiteadete jagunemine kopeerimisviiside vahel. Arv 1000 kopeeritud pressiteate kohta. (Tumeroheline = 1–3 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; heleroheheline = 4–9 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; kollane = 10–27 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; punane = 28–81 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; tumepunane = 82 või enam kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta.)

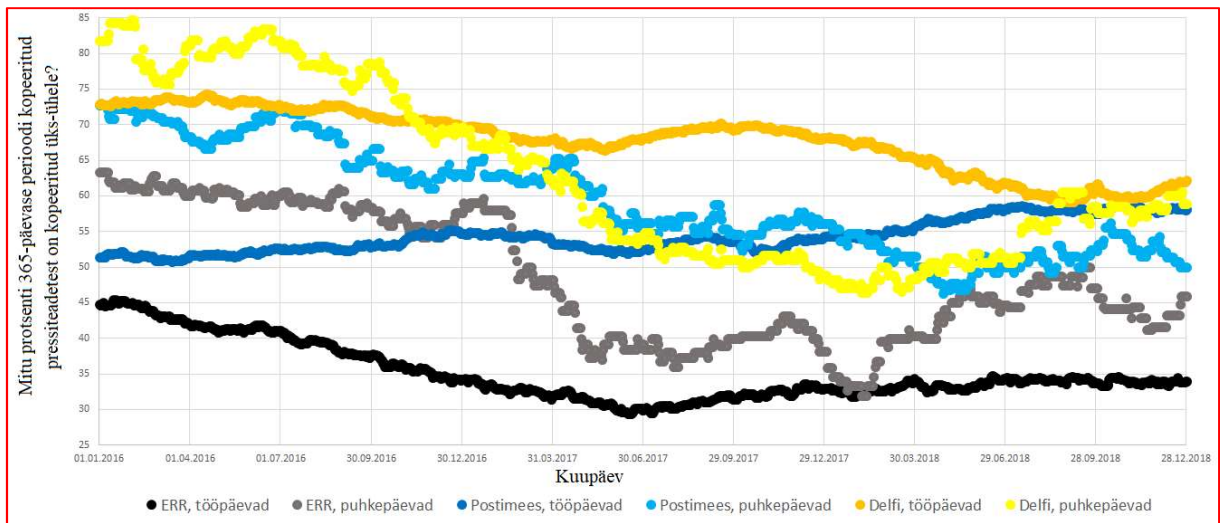

Joonis 14. Delfi, kopeeritud pressiteadete jagunemine kopeerimisviiside vahel. Arv 1000 kopeeritud pressiteate kohta. (Tumeroheline = 1–3 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; heleroheheline = 4–9 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; kollane = 10–27 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; punane = 28–81 kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta; tumepunane = 82 või enam kopeeritud pressiteadet 1000 kopeeritud pressiteate kohta.)

Eelmises osas tõin esile selle, et nii Delfis kui ka ERRis on pressiteadete kopeerimine vähenenud. Kuidas kopeerimisviisid on ajas muutunud – kas ka siin on märgata, et portaalides kopeerimine pigem väheneb, kui suureneb? Ma arvutasin 365-päevaste libisevate perioodide kohta, kui palju kattuvustest moodustavad vähemalt 70% pressiteadete ja 70% uudiste mahust (vt Joonis 15). Kuna ma eristasin ka töö- ja puhkepäevad, siis sain teada ka, kas üks ühele kopeerimine iseloomustab pigem töö- või puhkepäevi.

Selgub, et lisaks pressiteadete kopeerimisele väheneb reeglina ka üks ühele kopeerimise osakaal. Erandiks on Postimees tööpäeviti – sama erand oli ka pressiteadete kopeerimisel. Töö- ja

puhkepäevade võrdluses on toimunud muutus – kui 2015. aastal oli üks ühele kopeerimist puhkepäevadel enam, siis nüüd pigem tööpäevadel. ERR on erand, kuid siingi on erinevus töö- ja puhkepäevadel vähenenud.

Joonis 15. 365-päevase perioodi jooksul üks ühele kopeeritud pressiteadete protsent kõigist kopeeritud pressiteadetest. (Üks ühele kopeeritud = kattuvus moodustab vähemalt 70% nii pressiteate kui ka uudise mahust.)

3.4 Ministeeriumid, portaalid ja aladomeenid: valitsus pole, aga Maaeluministeerium on kopeerimisväärne

Kuidas erinevate ministeeriumite pressiteateid on jõudnud uudistesse, selgub tabelitest 3 ja 4. Enamikul ministeeriumitest on kõige tõenäolisem oma pressiteadetega jõuda Postimehe uudistesse. Erandeid on kolm: ERR kopeerib kõige enam Kultuuriministeeriumi ja Delfi Maaeluministeeriumi ning Välisministeeriumi pressiteateid. Kõige enam ja kõige vähem kopeeritud ministeeriumite vahe on igas portaalis umbes kolmekordne. Selget järjekorda olemas ei ole: Kultuuriministeeriumilt on ERRis kõige enam pressiteateid kopeeritud, kuid Delfis kõige vähem; Sotsiaalministeerium on ERRis üks väiksema kopeerimisprotsendiga ministeerium, kuid Postimehes üks suuremaid.

Kõige enam on uudistesse jõudnud Maaeluministeeriumi pressiteateid – koguni 82% neist on kopeeritud vähemalt ühte portaali ning pooled vähemalt kahte (Tabel 4). Kõige vähem on uudistesse kopeeritud Välisministeeriumi ja valitsuse pressiteateid.

ERR, Postimees ja Delfi pole üks suur toimetuse, vaid neil on ridamisi ajalehti, ajakirju ja teemaportale. Neid on võimalik eristada aladomeenide abil: näiteks tavapärase err.ee kõrval on ka sport.err.ee, kultuur.err.ee, menu.err.ee ja novaator.err.ee. Portaalidel ei ole ühtset

aladomeenidesse jagunemise loogikat. Üks erinevus tuleneb paberlehtede olemasolust – Eesti Ekspress ja Maaleht on oma aladomeeniga, samamoodi kohalikud ajalehed Postimehes. Isegi kui paberlehed kõrvale jätta, siis ikkagi on portaalidel erinevad tavad: näiteks majandusuudised on ERRil põhidomeeni all, kuid Postimehel on majandus.postimees.ee ja Delfil arileht.delfi.ee. Aladomeenide arv on samuti erinev: ERRil vaid viis, kuid Postimehel 50, neist osad selgelt ajutise iseloomuga nagu näiteks siil2018.postimees.ee või soome100.postimees.ee. Ühtsetel alustel portaalide aladomeenide võrdlust ei ole võimalik teha, seega kasutan iga portaali iseloomuga sobivat jaotust.

Tabel 3. Ministeeriumite pressiteadete kopeerimise osakaalud uudisteportaalides. (Roheline = portaal, mis kopeeris kõige enam X ministeeriumi; punane = portaal, mis kopeeris kõige vähem X ministeeriumi; kollane = portaal, mis jäi kahe äärmuse vahele).

	Pressiteateid	ERR	Postimees	Delfi
Valitsus	2516	24	31	29
Välisministeerium	1251	18	20	27
Maaeluministeerium	1111	22	63	66
Rahandusministeerium	968	24	47	43
Haridus- ja teadusministeerium	892	16	41	21
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	854	19	42	39
Kultuuriministeerium	838	37	35	21
Keskkonnaministeerium	672	13	49	44
Sotsiaalministeerium	667	16	60	37
Justiitsministeerium	581	28	41	32
Kaitseministeerium	471	32	37	35
Siseministeerium	407	30	52	40
Kokku	11228	23	41	35

Tabel 4. Kui paljudesse portaalidesse jõuab pressiteade? Protsent ministeeriumi pressiteadetest (Roheline = kolm kõige suurema protsendiga ministeeriumit; punane = kolm kõige väiksema protsendiga ministeeriumit)

	Pressiteateid	Vähemalt ühes portaalis (%)	Vähemalt kahes portaalis (%)	Kõigis kolmes portaalis (%)
Maaeluministeerium	1111	82	50	19
Sotsiaalministeerium	667	70	33	10
Siseministeerium	407	69	39	14
Keskkonnaministeerium	672	67	32	6
Rahandusministeerium	968	67	34	12
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	854	61	28	11
Kaitseministeerium	471	60	31	13
Justiitsministeerium	581	59	31	11
Haridus- ja teadusministeerium	892	51	21	6
Kultuuriministeerium	838	51	29	12
Valitsus	2516	49	25	10
Välisministeerium	1251	43	17	6
Kokku	11228	58	30	11

Tuleb silmas pidada, et mul on andmed pressiteadete kohta, mis kopeeriti uudistesse, aga mitte andmed uudiste kohta, mis põhinevad pressiteadete kopeerimisel (vt eristust lk 28). Sageli üks ja sama pressiteade leiab kajastamist mitmes erinevas aladomeenis. Mina olen aga läbivalt arvestanud selliseid juhtumeid ühena – pressiteade kopeeriti selle portaali uudistesse, millega on kõige suurem kattuvus. Järgnevas on seega küsimus selles, millisest aladomeenist on võimalik leida kõige terviklikumal kujul kõige enam pressiteateid.

Kuna ERRil ongi vaid viis aladomeeni, siis kajastan neid kõiki eraldi. Postimehe ja Delfi aladomeenid ma jagasin samuti viieks. Püüdsin jagada aladomeene nõnda, et Postimees ja Delfi oleksid pigem võrreldavad omavahel kui võrreldavad ERRiga. Põhidomeeni alla ma lugesin rangelt ainult põhidomeeni all ilmunud lood, ehkki sisuliselt oleks võinud sinna alla lugeda ka näiteks aladomeeni poliitika.postimees.ee. Eraldi kategooria tegin majandusega seotud ja maaeluga seotud aladomeenide jaoks. Neljanda kategooria alla panin kokku Postimehe kohalike ajalehtedega seotud aladomeenid. Delfil kohalikku meediat ei ole, ning selle asemel eraldas viimasest „Muu“ kategooriast spordiga seotud aladomeeni.

Tabel 5 esitab aladomeenide üldise pingerea – mitu pressiteadet on kõige terviklikumalt kopeeritud vastava aladomeeni uudistesse. Täiendava võrdluspunktina kasutan aladomeeni uudiste osakaalu kõigist portaali uudistest. Peamine kopeeritud pressiteadete leiukoht on kõigil kolmel portaalil põhidomeen. ERRil on koguni 83% kopeeritud pressiteadetest ilmunud just põhidomeeni uudisena. Seda on pea kaks korda rohkem kui põhidomeen ERRi uudisvoost moodustab. Kui Delfi puhul ka maaelu ja majandusega seotud aladomeenid arvestada põhidomeeniga kokku, ERRil need teemad ju seal kajastuvad, siis kopeeritud pressiteadete hulgas on ainult napid 5%, mis ei ole põhidomeeni uudistesse kopeeritud. Teine silmatorkav tulemus puudutab Postimeest – kohalike ajalehtedega seotud aladomeenid on avaldanud 35% kõigist kopeeritud pressiteadetest. Samas ei käi see kõikide kohalike ajalehtede kohta; Tartu Postimees ja Pärnu Postimees on kopeerinud kordades vähem kui Järva Teataja, Lõuna-Eesti Postimees (endine Valgamaalane) ja Virumaa Teataja.

Joonised 16–18 kajastavad, kuivõrd ministriumite pressiteated on jõudnud ühte või teise aladomeeni. Jagasin aladomeenid viide rühma nagu eelnevalt kirjeldasin. Pingeritta panin ministriumid vastavalt sellele, kui suure osakaalu moodustas põhidomeen. Portaale omavahel on raske võrrelda, kuna aladoomenide piirid ei jookse samu teemasid pidi, kuid Postimehe puhul kopeerib kohalik meedia pea kõikide ministriumite pressiteateid; erandiks on vaid Välisministeerium ja valitsus. Majanduse ja ettevõtlusega seotud aladomeenid kopeerivad

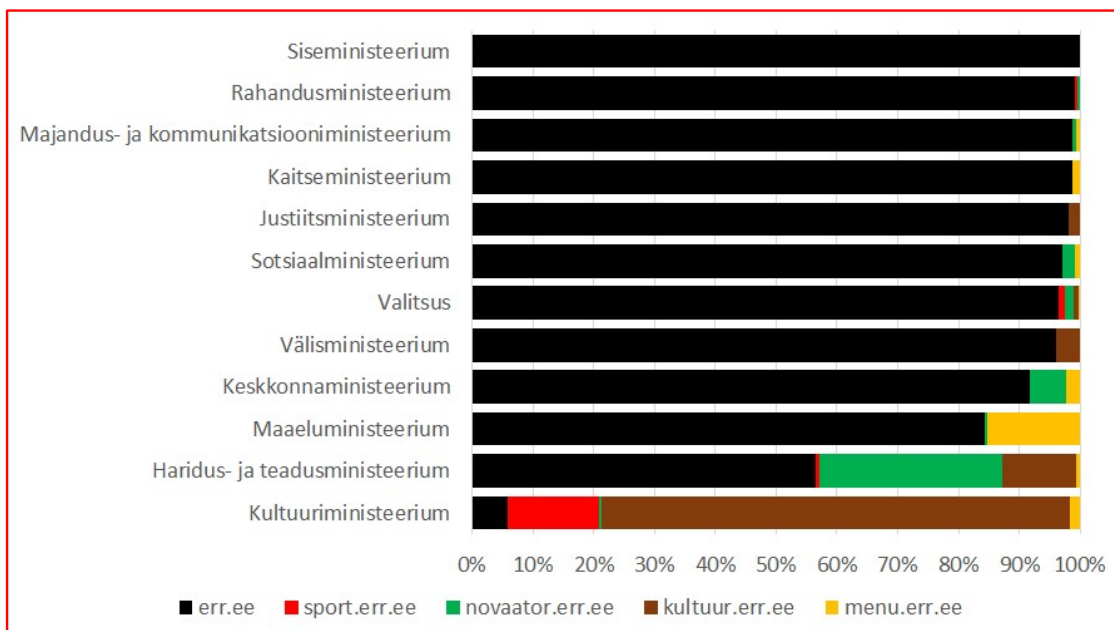
eelkõige Rahandusministeeriumi ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi pressiteateid. Maaeluga seotud aladomeenid ei kopeeri mitte ainult Maaeluministeeriumi pressiteateid, vaid ka Keskkonnaministeeriumi omi. Postimehe „muude aladomeenide“ alt jäävad silma Kultuuriministeerium ja Sotsiaalministeerium. Esimese puhul tähendab „Muu“ eelkõige kultuur.postimees.ee aladomeeni ja teise puhul tervis.postimees.ee ja 60pluss.postimees.ee.

Tabel 5. Aladomeenide pingerida. Omavahel võrreldavad aladomeenid värvisin ühte värvi.

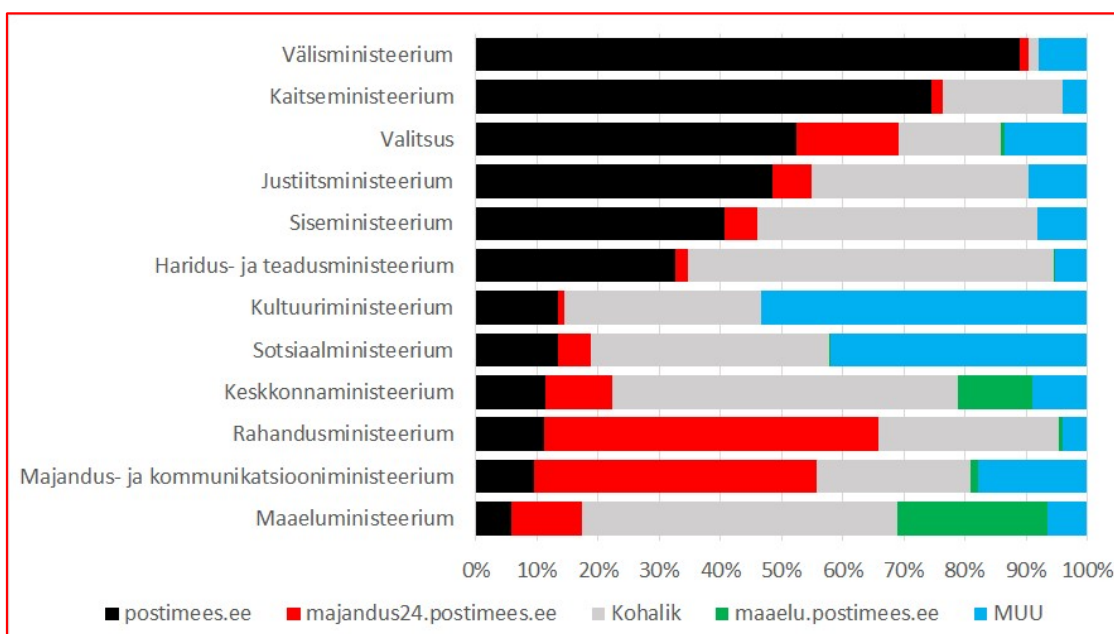
		Pressiteadete arv, mis on kõige terviklikumalt kopeeritud just selle aladomeeni uudises	Protsent kõigist kopeeritud pressiteadetest	Aladomeeni uudiste osakaal kõigist uudistest
ERR	err.ee	2108	83	45
	kultuur.err.ee	274	11	10
	novaator.err.ee	62	2	4
	sport.err.ee	55	2	30
	menu.err.ee	51	2	10
Postimees	postimees.ee	1343	29	14
	majandus24.postimees.ee	727	16	4
	jarvateataja.postimees.ee	440	10	6
	lounapostimees.postimees.ee	407	9	4
	virumaateataja.postimees.ee	389	9	7
	maaelu.postimees.ee	227	5	1
	sakala.postimees.ee	190	4	7
	tervis.postimees.ee	121	3	2
	kultuur.postimees.ee	120	3	2
	parnu.postimees.ee	110	2	8
	tarbija24.postimees.ee	97	2	2
	60pluss.postimees.ee	75	2	0
	tartu.postimees.ee	55	1	3
	tehnika.postimees.ee	51	1	1
Delfi	delfi.ee	1888	48	17
	maaleht.delfi.ee	996	25	7
	arileht.delfi.ee	832	21	8
	sport.delfi.ee	52	1	17

Ma ei suutnud leida laitmatut võimalust, kuidas jagada Postimehe ja Delfi uudised veebi- ja paberlehe uudisteks ning tasuta ja tasulisteks uudisteks, et siis tuvastada, kumba neist pressiteadete kopeerimine pigem iseloomustab. Üks võimalus veebi ja paberlehti võrrelda on vaadata uudiste avaldamise kellaaegu: võrrelda pressiteadete kopeerimisel põhinevate uudiste osakaalu uudiste koguhulgaga. Joonis 19 näitab, millisel ajal on avaldatud pressiteadete kopeerimisel põhinevad uudised, uudiste koguhulga jaotusest oli juba juttu (vt joonis 5).

Südaöö paiku Postimees, vähemal määral ka Delfi, avaldab rohkem pressiteadete põhinevaid uudiseid kui ERR, kuid võrreldes uudiste koguhulgaga pole see midagi erilist. Iga viies Postimehe uudis ilmub südaöö paiku, kuid pressiteadete põhinevatest uudistest ainult iga 25. Pressiteadete kopeerimine on seega pigem veebiuudistele iseloomulik.

Joonis 16. Ministeeriumite pressiteadete jaotus ERR aladomeenide vahel.

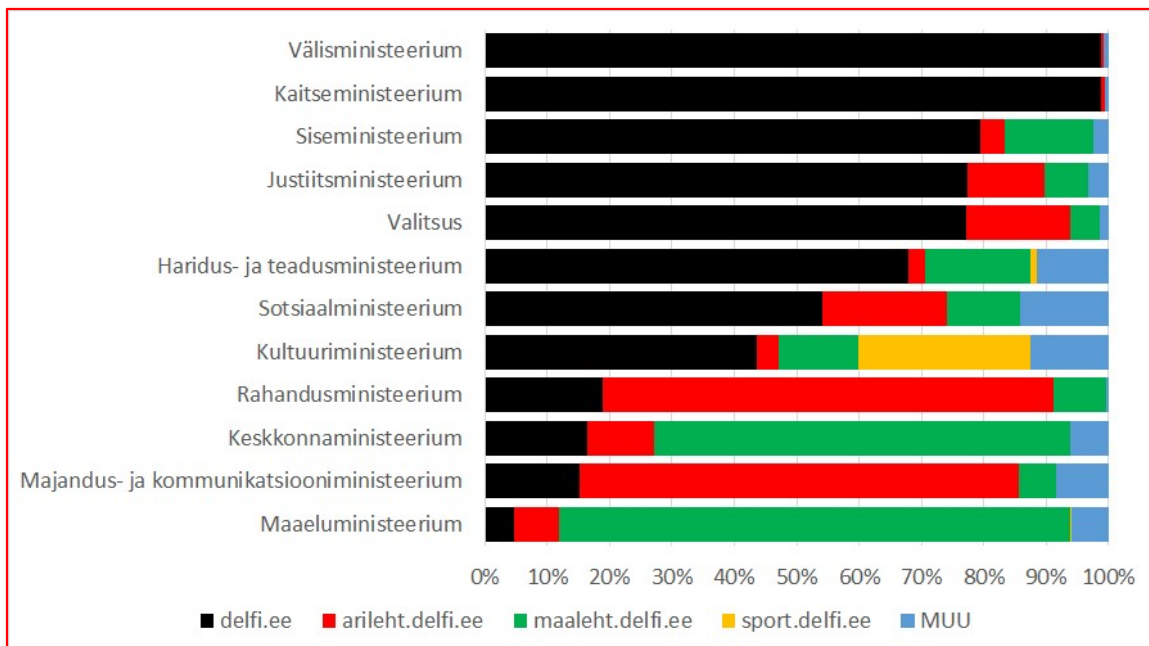

Joonis 17. Ministeeriumite pressiteadete jaotus Postimehe aladomeenide vahel.

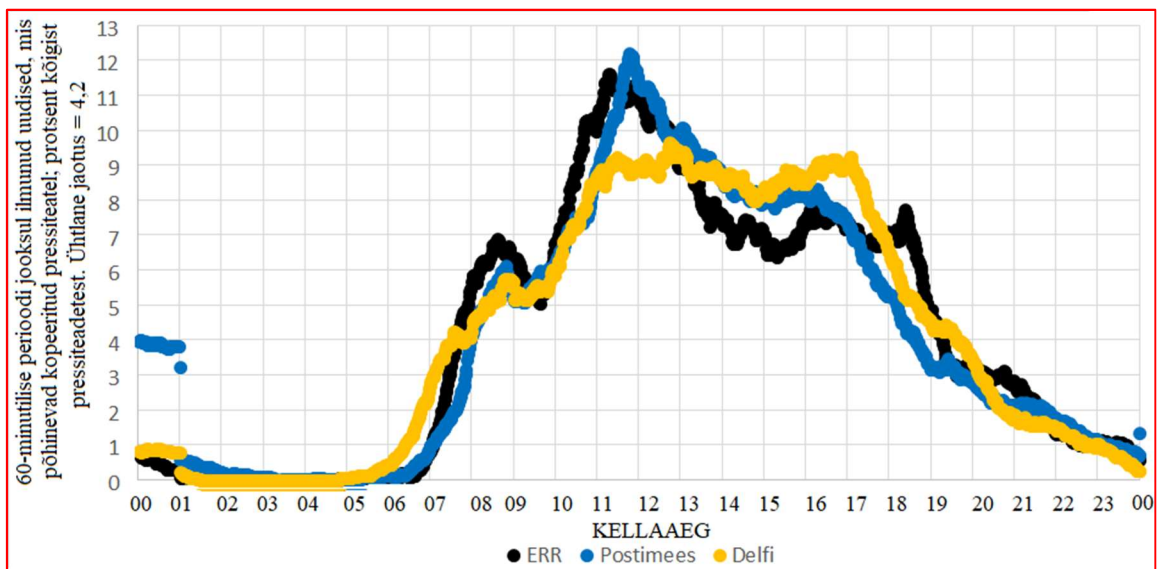
Postimehe puhul proovisin paberlehtede uudiseid eristada veebiuudistest ja tasuta uudiseid tasulistest ka metaandmete põhjal. Veebilehtede päises on „title“, kuhu Postimehe tegijad on märkinud uudise pealkirja kõrvale ka „Paberleht“ või „Tänane leht“ ja „Tasuline“. Kui lähtuda metaandemtest, siis 4220 uudisest¹⁷ on paberlehes ilmunud 129, ning tasulisi lugusid on nende seas 237. Võrdluses veebi- ja tasuta uudistega on neid marginaalselt, kuid hinnangu andmisel tuleb

¹⁷ Kopeeritud pressiteateid on 4559, kuid uudiseid, mis põhinevad pressiteadete kopeerimisel on 4220 ehk 339 Postimehe uudises on kasutatud mitme pressiteate sisu.

mees pidada, et need uudised põhinevad pressiteadetele, mis on ministeeriumite kodulehtedel tasuta ligipääsetavad.

Joonis 18. Ministeeriumite pressiteadete jaotus Delfi aladomeenide vahel.

Joonis 19. Pressiteadetest kopeeritud uudiste avaldamisaeg, 60-minutilised perioodid.

3.5 Portaalid: mis on ühe jaoks uudisväärtuslik, pole seda teise jaoks

Siinses osas on keskmis hinnang, kui ühetaoliselt kolm portaali pressiteateid uudistesse valivad. Ma arvutasin mitu protsenti uudistesse kopeeritud pressiteadetest on kopeeritud ainult selles portaal, aga mitte teistes (vt Tabel 6). Loogika on selles, et kui ka mõni teine portaali on pidanud

pressiteadet uudisena avaldamise vääriliseks, siis küllap see ongi uudisväärtuslik; kui aga portaal on ainus, kuhu pressiteade jõudis, siis tekib küsimus, kas seda oli mõtet üldse avaldada – teiste toimetuste hinnangul ei leidunud ju selles kopeerimisväärset.

Tabel 6. Ainult ühes portaalis kopeerimist leidnud pressiteadete osakaal kõigist kopeeritud pressiteadetest.

	Ainult ERR	Ainult Postimees	Ainult Delfi
Haridus- ja teadusministeerium	21	53	27
Justiitsministeerium	26	33	22
Kaitseministeerium	26	29	29
Keskkonnaministeerium	14	38	34
Kultuuriministeerium	32	23	11
Maaeluministeerium	3	24	24
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	14	39	34
Rahandusministeerium	15	36	29
Siseministeerium	15	36	19
Sotsiaalministeerium	11	47	20
Valitsus	19	31	30
Välisministeerium	31	34	49
Kokku	20	35	29

Postimehe uudisvoogu jõudnud pressiteadetest kolmandik on ilmunud ainult Postimehes. Kõige äärmuslikum näide on Haridus- ja Teadusministeeriumi pressiteadete kopeerimine Postimehes – iga teine pressiteade, mida Postimees on uudistesse kopeerinud, on teistel portaalidel jäänud kopeerimata. Arvuliselt tähendab see 193 pressiteadet, milles ainult Postimees on näinud kopeerimisväärset.

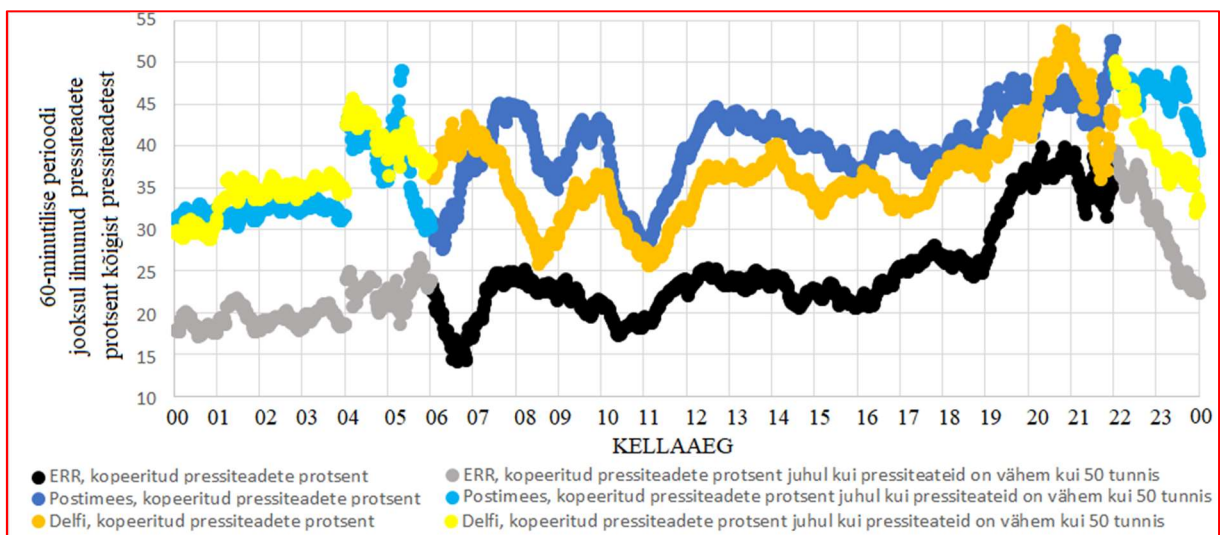
3.6 Ööpäev, nädalapäevad ja aastaajad: kopeerides kella ega kalendrit ei vaadata

Eelmistes osades selgus, et puhkepäeval kopeerivad portaalid pressiteateid rohkem kui tööpäeval. Siinses osas ma tuvastan, kas ja kuidas need erinevused ilmnevad peenemal kujul: kui sarnased või erinevad on viis tööpäeva ja kaks puhkepäeva ning kas töö- ja puhkepäevade erinevused on üksnes tööajal või käib see kogu 24-tunnise ööpäeva kohta. Mind huvitab eelkõige just see aspekt, kuidas pressiteadete kopeerimise dünaamika käib käsikäes või erineb uudiste ja pressiteadete avaldamise rütmist (uudiste ja pressiteadete avaldamise dünaamika on esimeses osas). Mis juhtub pressiteadete kopeerimisega siis, kui mõnel perioodil on märgatavalt enam uudiseid või pressiteateid kui teistel perioodidel?

Joonis 20 kajastab, mitu protsenti 60-minutilise perioodi jooksul avaldatud pressiteadetest kopeeriti uudistesse. Kuna õhtu- ja öötundidel avaldatakse väga vähe pressiteateid ja üksikutest juhtudest protsendi arvutamine annab väga volatiilse ja ebamäärase tulemuse, siis joonisel 20 kasutasin 60-minutilisi perioode vaid kellaaegade 6–22 vahel, kella 22–2 öösel kasutasin 120-minutilisi perioode, kell 2–3 öösel kasutasin 180-minutilisi perioode ja 3–6 240-minutilisi perioode.

Selgub, et ööpäeva lõikes on kuni 25 protsendipunktsed erinevused pressiteadete kopeerimises. Kõige suurem tõenäosus uudistesse jõuda on hilisõhtustel pressiteadetel. Postimees on valdava osa ööpäevast kõige suurem kopeerija, vaid öö- ja hommikutundidel kopeerib Delfi enam (vt Joonis 20).

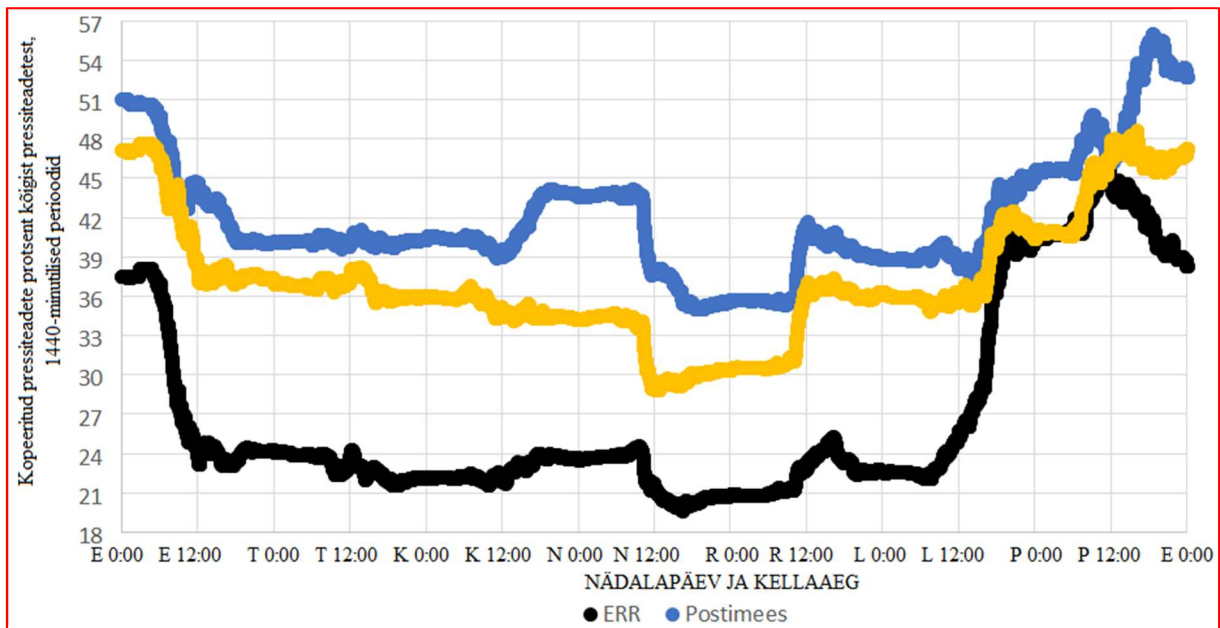
Esimene huvipakkuv moment – massiline valitsuse pressiteadete avaldamine lühikese aja jooksul kella 9–11 vahel – on märgatav eelkõige Postimehe ja Delfi puhul. Kella 10–11 vahel jõuab Postimehe uudistesse tavapärase 40–45% asemel vähem kui 30% pressiteadetest. Teine huvipakkuv moment – tööaja ja töövälise aja erinevused – on tulemus portaali ja kellaajati erinev. ERR ja Delfi kopeerivad õhtutundidel avaldatud pressiteateid 10–15 protsendipunkti jagu tavapärasest enam. Postimehe puhul on erinevus väiksem. Öötundidel avaldatud pressiteadete kopeerimine ei erine aga tavapärasest.

Joonis 20. Ministeeriumite pressiteadete kopeerimine uudistesse kellaaegade lõikes (ühiksa ministeeriumi andmed).

Joonis 21 näitab, kuidas pressiteadete kopeerimine uudistesse muutub nädala lõikes. Laupäeviti ja pühapäeviti kopeerivad uudisteportaalid suurema protsendi pressiteateid kui tööpäevadel. Eriti käib see ERR kohta, kus vahe on lausa 20 protsendipunkti. Kogu nädala ulatuses on Postimees

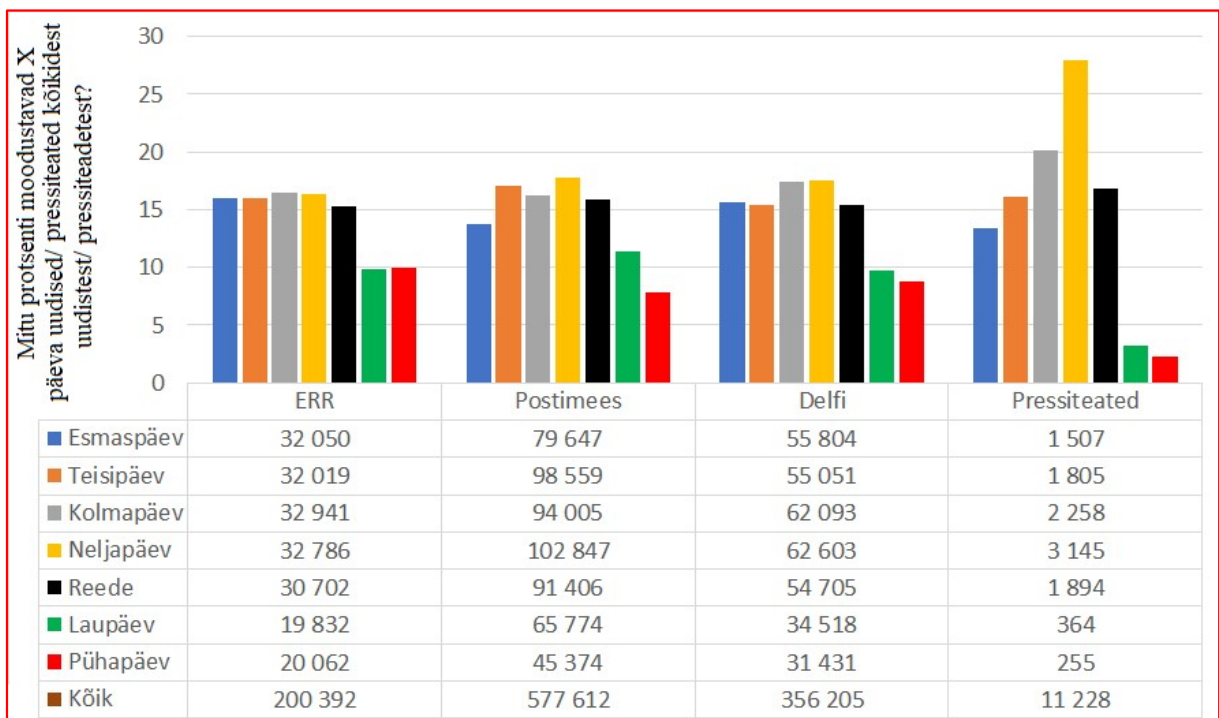
kõige suurem pressiteadete kopeerija, ehkki laupäeviti on erinevus teistest portaalistest minimaalne. Neljapäeval, mil valitsus saadab massiliselt pressiteateid, on selgelt vähem pressiteateid uudistesse kopeeritud kui muudel tööpäevadel, seda eriti Postimehel ja Delfil.

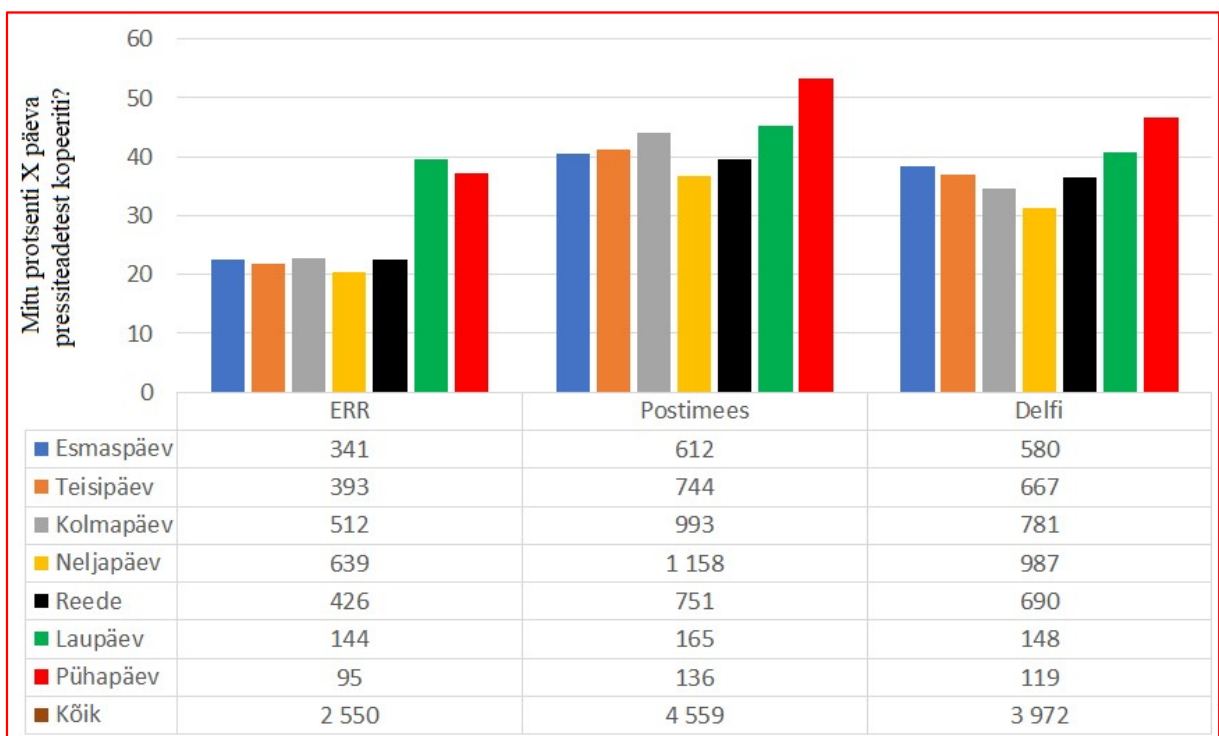
Joonis 21. Uudised, pressiteated ja kopeeritud pressiteated pluss kopeeritud pressiteadete protsent 1440-minutiliste perioodidena.

Kellaaegade osas ma täpsemaks minna ei saa, kuid nädalapäevade osas on võimalik lisada täiendavalt ka need ministeeriumid, mis ei avalda kellaaegu. Joonised 22 ja 23 kajastavad, kuidas uudised, pressiteated ja pressiteadete kopeerimine jaguneb nädalapäevade lõikes. Senistele tulemustele midagi lisada ei ole.

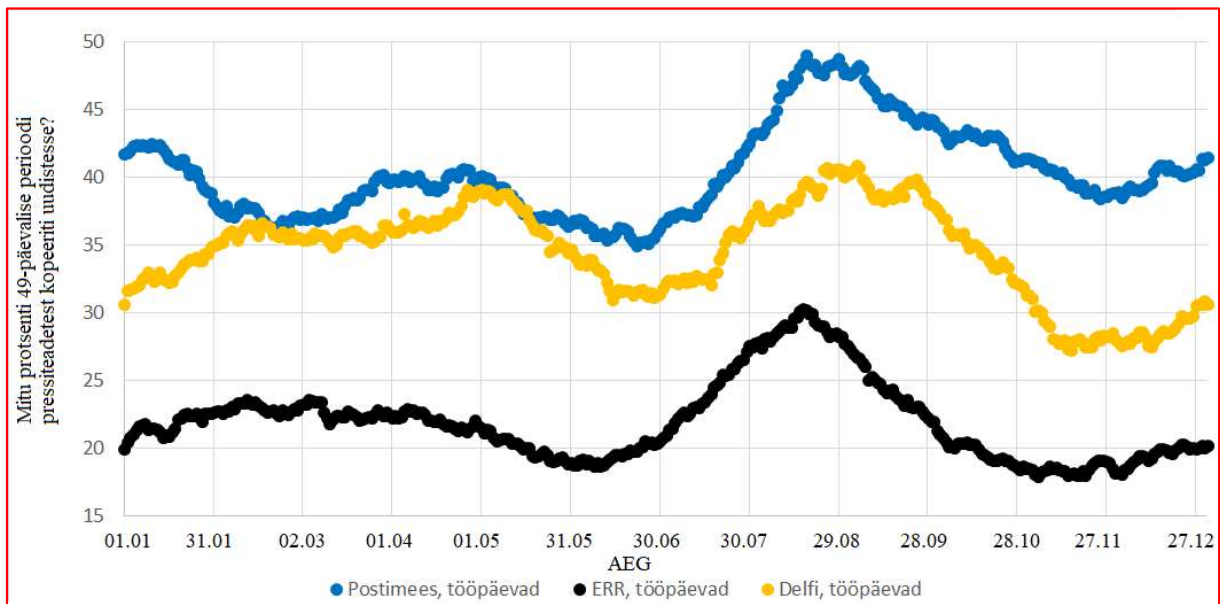
Joonised 24 ja 25 kajastavad, kuidas aasta lõikes muutub pressiteadete kopeerimine. Tööpäevadel on läbivalt kõige enam kopeerinud Postimees, kuid puhkepäevadel on pikki perioode, mil Delfi kopeerib enam kui Postimees. Aasta lõikes kõigub kopeerimine tööpäeviti kuni 15 protsendipunkti ulatuses ja puhkepäevadel 25 protsendipunkti ulatuses. Kopeerimise kõrgaeg tööpäevadel on suvel, mil pressiteateid ja uudiseid on tavapärasest vähem, kuid see käib eelkõige Postimehe ja ERR, aga mitte Delfi kohta. Puhkepäevadel ühtset loogikat pressiteadete kopeerimises ei ole.

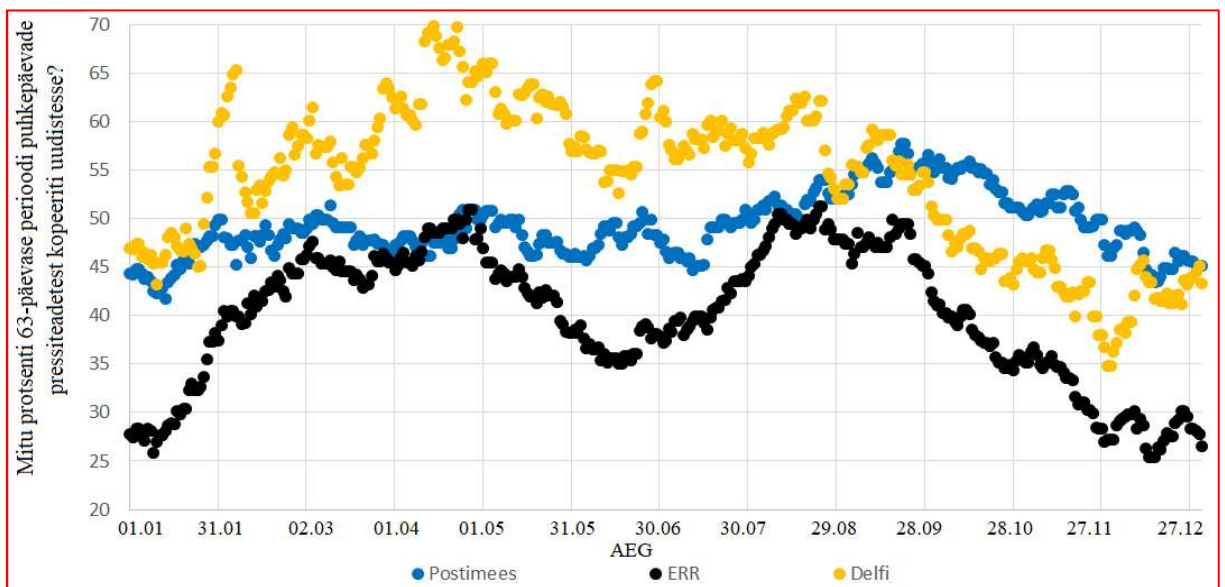
Joonis 22. Uudiste ja pressiteadete jagunemine nädalapäevade lõikes. (Kõikide ministriumite pressiteated.)

Joonis 23. Uudistesse kopeeritud pressiteated nädalapäevade lõikes. (Kõikide ministriumite pressiteated.)

Joonis 24. Pressiteadete kopeerimine 49-päevaste libisevate perioodidena. Kopeeritud pressiteadete protsent kõigist pressiteadetest.

Joonis 25. Pressiteadete kopeerimine 63-päevaste libisevate perioodidena, puhkepäevad. Kopeeritud pressiteadete protsent kõigist puhkepäevade pressiteadetest

3.7 Kokkuvõte: vastused uurimisküsimustele

Minu esimene uurimisküsimus puudutas ministriumite pressiteadete kopeerimise mahtu ja trendi. Ehkki kopeerimise maht on portaali erinev, on see märkimisväärne kõigil kolmel. Kõige enam kopeerib ministriumite pressiteateid Postimees, kus uudistesse jõuab umbes 40% avaldatud pressiteadetest. Positiivse poole pealt on nii ERRis kui ka Delfis ministriumite pressiteadete kopeerimine viimastel aastatel selgelt vähenenud.

Teine uurimisküsimus puudutas ministeeriumite pressiteadete kopeerimise viisi. Kõige enam leidsin pressiteadete üks ühele kopeerimist ehk pressiteatest ei ole suurt midagi välja jäetud ega juurde pandud. Samas on positiivne, et üks ühele kopeerimine on selgelt langeva trendiga.

Kolmas uurimisküsimus puudutas erinevusi ministeeriumite pressiteadete kopeerimises ministeeriumite, portaalide ja aladomeenide lõikes. Ühtset loogikat ministeeriumite lõikes ma ei tuvastanud, igal portaalil on pigem omad „lemmikud“. Ministeeriumite poolt vaadetes on pea kõigil siiski kõige tõenäolisem oma pressiteadetega jõuda Postimehe uudistesse. Aladomeenide lõikes jääb silma põhidomeeni suur osakaal. Samuti kopeerivad ministeeriumite pressiteateid märkimisväärselt palju kohalike lehtedega seotud toimetused ja teemaportalid, seda eriti siis, kui on temaatiline sarnasus mõne ministeeriumiga (näiteks Maaleht ja Maaeluministeerium, kultuur.err.ee ja Kulutuuriministeerium).

Neljas uurimisküsimus puudutas erinevusi pressiteadete valikus. Selgub, et portalid valivad üsna erinevad pressiteated kopeerimiseks. See, mis ühe jaoks tundub uudisväärtuslik, ei ole seda teise jaoks.

Viimane uurimisküsimus puudutas kopeerimise erinevusi ööpäeva, nädalapäevade ja aastaaegade lõikes. Õnnestus leida perioode, kus uudisväärtuslikke pressiteateid on eeldatavalt sama palju kui muudel aegadel, kuid mida kopeeritakse märksa enam või märksa vähem kui tavaliselt. Näiteks neljapäeva hommikuti seoses valitsuse istungiga tuleb tavapärasest märksa enam pressiteateid. Valitsuse istungitega seotud pressiteadetes peaks eeldatavalt olema vähemalt sama palju uudisväärtuslikku materjali kui mistahes muudes ministeeriumite pressiteadetes. Samas tulemustest selgub, et neist valitsuse istungitega seotud pressiteadetest kopeerivad portalid uudistesse märksa vähem kui muudest pressiteadetest.

4. DISKUSSIOON

4.1 Tehniline külg

Bakalaureusetöö metodoloogiline pool, leida kõigi kaheteistkümne ministeeriumi enam kui 10 000 pressiteate hulgast üles need, mida kolm peamist Eesti uudisteportaali on enam kui 1,1 miljonilise uudisega uudisvoosse kopeerinud, õnnestus läbi raskuste. Probleemne koht on just uudiste sisu hankimine, seda eelkõige eraõiguslike portaalide puhul, kus uudised on läbisegi reklaamiga ning osad uudised on maksumüüri taga. Reklaamide tõttu on uudis liigendatud väikesteks osadeks. Võimatu on anda garantiid, et kõikide uudiste kõik osad ilma kõrvalise sisuta on saanud alla laetud. Tasuline sisu on aga tavapärasest paremini kaitstud ja seetõttu ebaõnnestus nende massiline allalaadimine programmi Octoparse abil.

Nende probleemide tõttu minu algne plaan saada uudiste sisu Exceli tabelina, iga uudis koos metaandmetega eraldi real ning uudise sisu muust sisust ja andmetest eraldi lahtris, ei õnnestunud. Samas pressiteadete kopeerimise mahu ja viiside tuvastamine ei nõuagi, et uudiste sisu oleks kõigest muust eraldatud. Eeldusel, et üks võrdluse osapool, praegusel juhul ministeeriumite pressiteated, on plaanitud viisil õnnestunud alla laadida, siis võrdluse teise osapoole, praegusel juhul portaalide uudised, puhul piisab ka pelgalt HTML- failidest, kus uudis on muust sisust ja andmetest eraldamata. Tekstide omavaheliste kattuvuste tuvastamise programm WCopyFind suudab võrrelda TXT-faile ka HTML- failidega. Kui ühe võrdluse osapoole sisu on puhtal kujul olemas, siis on võimalik välja praakida kõik need failid, millega kattuvust üldse ei ole. Selline väljapraakimine vähendab märgatavalt tööd, mida tuleb teha uudiste sisu eraldamiseks kõrvalisest sisust.

Selle asemel, et Octoparse abil portaalidest sisu alla laadida, soovitan tagantjärele targana portaalide sisu PowerShelli abiga alla laadida HTMLfailidena. Teise sammuna välja praakida need failid, millega kattuvusi üldse ei ole ning alles siis eraldada teid huvitav sisu Octoparse abil asjassepuutumatust sisu.

Positiivse poole pealt minu bakalaureusetöö näitab, et tehniline pool, mis puudutas suure hulga failide omavahelist võrdlemist, on edukalt teostatav. Nii andmete logistika – panna õige sisu õige nimega faili ja pärast uuesti nime alusel kokku viia, milline pressiteade millise uudisega kattus – kui ka enam kui 12 miljardi (11 000 pressiteadet korda 1,1 miljonit uudist) võrdluse tegemine, on nii ajaliselt kui ka tavakasutaja arvuti töövõimelt teostatav ülesanne.

4.2 Sisuline külg

Bakalaureusetöö pigem kinnitab, kui lükkab ümber senised teadustööd, et ajakirjanikud kasutavad oma töös suhtekorralduslikke materjale sellisel viisil ja mahus, mis on vastuolus kujutlusega ajakirjandusest kui sõltumatust ja objektiivsest ühiskonna institutsioonist.

Kõik kolm portaali, ERR, Postimees ja Delfi, sõna otseses mõttes kopeerivad ministeeriumite pressiteateid uudistesse. Nad mitte ainult ei kopeeri, vaid jätavad kohati ka mulje nagu oleks tegemist originaalse ajakirjandusliku tööga – igasugune viide ministeeriumile puudub, autorina esineb ajakirjanik ise ning ei peeta paljuks ka panna uudis maksumüüri taha. Ehkki maksumüür ja pressiteatele viitava märke puudumine on pigem erandid kui reeglid, on kopeerimine massiline; leidub perioode ja ministeeriume, kus rohkem kui 2/3 ministeeriumite pressiteadetest jõuab ühe või teise portaali uudisvoogu.

Mitte ainult arvuliselt ei ole kolme Eesti portaali kopeerimispraktikad probleemsed, vaid ka viisilt. Pressiteadet oleks võimalik ühelt poolt lühendada ja teiselt poolt lisada originaalset ajakirjanduslikku sisu. ERR, Postimees ega Delfi ei kipu tegema kumbagi. Kõige sagedamini läheb pressiteade uudisvoogu üks ühele – sealt ei ole suurt midagi välja jäetud ega ole ka suurt midagi juurde pandud.

Kuna sisu on sama, siis on ka järelikult uudises täpselt samad allikad kui pressiteates. Üks ühele pressiteadete kopeerimine käib pealegi käsikäes nende kiire avaldamisega. Enam kui kolmandikul juhtudel on ajaline vahe väiksem kui tund aega. Väike ajaline vahe tähendab, et faktikontroll on puudulik ning uudised kajastavad sündmusi sellisel kujul, nagu ministeerium on seda pidanud vajalikuks kajastada ehk uudised on tasakaalustamata teiste allikatega.

Senistest teadustöödest selgub, et suhtekorralduslike materjalide kasutamist leiab pigem väiksematest ja nõrgematest toimetustest (veebiuudised, kohalik meedia, pehmemad portaalid). Minu tulemused on mitmetahulised. Tõepoolest, pressiteadete kopeerimisel põhinevad uudised jõuavad pigem veebi kui paberlehte. Tõepoolest, Postimehe kohalikud ajalehed ning nii Postimehe kui Delfi maaelu kajastavad toimetused kopeerivad silmatorkavalt palju ministeeriumite pressiteateid. Ent üldpildis jõuavad pressiteated siiski pigem portaalide peamisele domeenile kui kuhugi aladomeenide rägastikku. Samas pole kaugeltki selge, mida lugeda nõrgaks ja mida tugevaks toimetuseks. Näiteks Kultuuriministeeriumi pressiteated jõuavad üks ühele eelkõige just kultuur.err.ee aladomeenile ja Maaeluministeeriumi pressiteated just maaelu teemaportaalidesse. Neis teemaportaalides peaks eeldatavalt just olema toimetused, mis tunneb vastavat valdkonda ja

olema valdkonna piires tugevam kui teised toimetused. Kokkuvõttes pressiteated jäävad küll pigem veebi kui paberlehte, aga veebis jõuavad ministeeriumite pressiteated ka kõige olulisematesse ja asjakohasematesse rubriikidesse.

Minu jaoks kõige suurem üllatus ja kõige negatiivsem leid ei olnud siiski mitte kopeerimise maht ega viis, vaid hoopis see, et portaaliid kopeerivad pigem erinevaid kui samu pressiteateid. Kui kõik kolm portaali kopeeriks samu pressiteateid, siis küllap need ongi uudisväärtuslikud ja ongi oluline nende sisu ühiskonnas levitada. Enam kui kolmandik neist pressiteadetest, mida Postimees kopeeris, ei leidnud kopeerimist ERRis ega Delfis. Seda, et kõik kolm portaali kopeeriks sama pressiteadet, juhtub harva. Loomulikult osaliselt on põhjus portaalide erinevustes – Postimehes on ridamisi kohalikke ajalehti, ERRil puudub maaelule keskenduv toimetused. Ent isegi seal, kus toimetused on üks ühele võrreldavad, leiab pigem erinevate kui samade pressiteadete kopeerimist. Pean silmas Postimehe ja Delfi maaelule ja majandusele keskenduvaid toimetusi.

Senised teadustööd lähtuvad pigem eeldusest, et ajakirjanikud kopeerivad suhtekorralduslikke materjale aina enam. Minu bakalaureusetöö näitab aga pigem vastupidist. ERRi ja Delfi uudisvoogu jõudis 2018. aastal selgelt vähem ministeeriumite pressiteateid kui 2015. aastal. Samuti on nii ERRis kui Delfis märgatavalt vähenenud üks ühele pressiteadete kopeerimine. Selline langus pole aga universaalne, Postimehe puhul seda märgata polnud.

Tundide, nädalapäevade kui ka aastaegade lõikes kõikumisi kopeerimise protsentides leidsin mitmeid: öhtutundidel kopeeritakse mõnevõrra rohkem kui tööajal, puhkepäevadel on kopeerimise protsent ERRis koguni umbes kaks korda kõrgem kui tööpäevadel ning suvel on samuti märkimisväärne hüpe. Kuid kõik need kõrgema kopeerimise protsendiga perioodid on ajal, mil eeldatavalt on uudiskünnis madalam või uudisväärtuslikku materjali rohkem. Peab ilmselt midagi erakordset juhtuma, et pressiteade saadetakse öötundidel või nädalavahetusel. Samuti kui vaadata trende, siis tööpäevade ja puhkepäevade erinevus kopeeritud pressiteadete protsendis on tänaseks praktiliselt kadunud nii Postimehes kui ka ERRis. Leidus siiski vähemalt üks probleemne kõikumine pressiteadete kopeerimises: neljapäeviti seoses valitsuse istungitega avaldatakse märgatavalt rohkem pressiteateid kui ühelgi teisel ajal nädalas. Uudisväärtuslikku materjali peaks neis pressiteadetes olema eeldatavalt vähemalt sama palju kui muul ajal, ent uudistesse kopeeritakse neist selgelt vähem kui muul ajal pressiteateid uudistesse kopeeritakse.

KOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärk oli kirjeldada Eesti ajakirjanduse pressiteadete kopeerimise mahtu ja viise ministriumite pressiteadete ja kolme peamise Eesti uudisteportaali näitel. Ministriumid on võimuinstitutsioonid, millest ajakirjandus peaks olema sõltumatu ja mille suhtes olema kriitiline. Mida enam ajakirjandus toetub ministriumite suhtekorralduslikele materjalidele, seda enam ta laseb uudiste agendat mõjutada ja uudiseid raamistada nii, nagu võimuesindajad heaks arvavad. Ministriumite pressiteadete jõudmine muutmatul kujul väga lühikese ajaga uudistesse tähendab, et faktikontroll on tegemata ning uudis on teiste allikatega tasakaalustamata.

Lisaks sisulisele väärtusele on bakalaureusetööl ka metodoloogiline väärtus. Bakalaureusetöös (ja sellele eelnenud seminaritöös) töötasin välja metodoloogia, kuidas esimese sammuna hankida ja hiljem omavahel võrrelda enam kui 10 000 pressiteadet enam kui miljoni uudisega. Metodoloogiat ennast, saadud kogemusi ja avastatud umbteid on võimalik teistel edasistes uuringutes ära kasutada.

Negatiivse külje pealt selgus bakalaureusetööst, et kõik kolm portaali kopeerivad märkimisväärse osa ministriumite pressiteadetest uudistesse, kusjuures kohati ei ole lugejatel võimalik uudise enda põhjal saada teada, et selle sisu on üks ühele kopeeritud pressiteatest. Selgelt negatiivne on ka viis, kuidas portaaliid pressiteateid kopeerivad: kõige enam on kopeeritud kogu pressiteade, sellest suurt midagi välja jäetud ei ole ja omalt poolt suurt midagi lisatud ka ei ole. Samuti ilmneb, et ajaline vahe pressiteatest uudiseni on sedavõrd väike, et faktikontroll ja tasakaalustamine muude allikatega pole lihtsalt võimalik. Negatiivne aspekt on seegi, et ministriumite pressiteateid ei kopeerita mitte kõrvaliste rubriikide uudistesse, vaid kõige kõvemates ja olulisemates.

Minu jaoks oli kõige suurem üllatus, et portaaliid kopeerivad pigem erinevaid, kui ühtesid ja samu pressiteateid. See vihjab, et uudistesse ei kopeerita mitte lähtuvalt uudisväärtuslikkusest, vaid millestki muust, näiteks vajadusest täita uudisvoogu. Seda viimast väidet kinnitab ka see, mis toimub neljapäevaste valitsuse istungeid puuduvate pressiteadetega. Neljapäeva hommikul tuleb tavapärasest enam pressiteateid, kuid uudistesse kopeeritakse neist tavapärasest vähem.

Positiivse külje pealt nii ERRi kui Delfi puhul on ministriumite pressiteadete kopeerimine võrreldes 2015. aastaga selgelt vähenenud. Vähenenud on ka üks-ühele pressiteadete kopeerimine.

SUMMARY

Press releases by the Estonian ministries in the news feeds of ERR, Postimees and Delfi in 2015–2018

ERR, Postimees and Delfi are the biggest and most influential news websites in Estonia. The aim of this thesis was to describe the volume and characteristics how the three news websites use press releases by Estonian ministries in their news feeds.

Numerous researchers have found that journalists extensively rely on public relation materials, such as press releases, as a source for news. They do not use different facts and figures from press releases but publish them as a whole. Such practices question the values that journalists have always promoted – autonomy, objectivity, impartiality, transparency and so on.

I managed to download more than ten thousand press releases and more than one million news items. Then, using plagiarism detection software called WCopyFind, I found that thousands of press releases were copy-pasted word-by-word into news. The most extreme case was Postimees where more than 40 percent of press releases were published as news.

I also found cases where the journalist did not give readers absolutely no hint or reference that news was copied from press releases. News items copied from public relations materials could be found from the most important sections of news portals. Journalists' reliance on PR materials did not depend on time or season.

KIRJANDUS

- Boumans, J. (2017). Subsidizing the news? Organizational press releases' influence on news media's agenda and content. *Journalism Studies*, 1–19. doi:10.1080/1461670X.2017.1338154
- Boumans, J., Trilling, D., Vliegenthart, R. ja Boomgaarden, H. (2018). The Agency Makes the (Online) News World go Round: The Impact of News Agency Content on Print and Online News. *International Journal of Communication*, 12, 1768-1789.
- Corbett, G. F. (2012). Of Press Releases and Plagiarism. <https://prsay.prsa.org/2012/07/20/of-press-releases-and-plagiarism/>
- Erjavec, K. (2016). Hybrid Public Relations News Discourse. *European Journal of Communication*, 20(2), 155–179. <https://doi.org/10.1177/0267323105052295>
- Evans, T. (2010). We are all in PR now. *British Journalism Review*, 21(2), 31-36. doi:10.1177/0956474810374531
- How WCopyfind and Copyfind Work. http://plagiarism.bloomfieldmedia.com/How_WCopyfind_and_Copyfind_Work.pdf
- Hudnall, D. (2014). Here's former *Star* columnist Steve Penn's refiled defamation lawsuit against the paper. *The Pitch*, 20. november. <https://www.thepitchkc.com/news/article/20563480>
- Interesting Things WCopyfind Can Do. <http://plagiarism.bloomfieldmedia.com/wordpress/software/interesting-things-wcopyfind-can-do/>
- Jackson, D., & Moloney, K. (2015). Inside Churnalism. *Journalism Studies*, 17(6), 763–780. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2015.1017597>
- Kansas City Star dismisses columnist (2011). *The Kansas City Star*, 13. juuli. <https://www.kansas.com/news/article1068817.html>
- Kase, K. (2011). *Eesti veebitoimetajate ajakirjanduslikud praktikad*. Tartu ülikooli magistritöö. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/18162/kase_karin.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Kaukvere, T. (2018). Suur maine kujundamise ajastu. *Tiina Kaukvere blogi*, 12 detsember. <https://tiinakaukvere.com/blogi/suur-maine-kujundamise-ajastu>
- Leppikangas, J. (2017). *How do journalists edit the content of press releases for publication in online newspapers?* Helsingi ülikoolis kaitstud magistritöö. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228917/Leppikangas_Jukka_Progradu_2017.pdf
- Lewis, J., Williams, A., & Franklin, B. (2008). A COMPROMISED FOURTH ESTATE? *Journalism Studies*, 9(1), 1–20. <https://doi.org/10.1080/14616700701767974>
- Macnamara, J. (2014). *Journalism and PR: Unpacking “spin,” stereotypes, and media myths*. New York, NY: Peter Lang.
- Macnamara, J. (2016). “The Continuing Convergence of Journalism and PR: New Insights for Ethical Practice from a Three-Country Study of Senior Practitioners.” *Journalism & Mass Communication Quarterly* 93 (1): 118–141. doi:10.1177/1077699015605803.

- Manning, P., (2001). *News and News Sources. A Critical Introduction*. London: SAGE Publications.
- McChesney, R. (2008). *The political economy of media: Enduring issues, emerging dilemmas*. New York, NY: Monthly Review Press.
- McChesney, R. W. (2012). Farewell to Journalism? *Journalism Practice*, 6(5-6), 614–626. <https://doi.org/10.1080/17512786.2012.683273>
- McQuail, Denis (2010). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Nugis, G. (2011). *Maakonnalehtede ajakirjanike kriteeriumid pressiteadete kasutamisel*. Tartu ülikooli bakalaureusetöö. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/18162/kase_karin.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Penn vs. Cypress Media LLC (2016). Circuit Court of Jackson County, Missouri at Kansas City. Case No: 1416-CV26391. <http://www.medialaw.org/images/medialawdaily/06.16.16penn.pdf> ja <http://www.medialaw.org/images/medialawdaily/06.17.16penn2.pdf>
- Plaintiff's petition for damages for defamation and for prima facie tort (2012). <http://files.courthousenews.com/2012/07/05/KCStar.pdf>
- Plaintiff's petition for damages for defamation, for prima facie tort and for false light invasion of privacy (2014). https://www.scribd.com/embeds/247272450/content?start_page=1
- The Kansas City Star Code of Ethics (2003). <https://www.kansascity.com/news/article295013/The-Kansas-City-Star-Code-of-Ethics.html>
- Van Leuven, S., Deprez, A., & Raeymaeckers, K. (2014). Towards more balanced news access? A study on the impact of cost-cutting and Web 2.0 on the mediated public sphere. *Journalism*, 15(7), 850–867. doi:10.1177/1464884913501837
- WCopyfind Instructions. <http://plagiarism.bloomfieldmedia.com/wordpress/software/wcopyfind-instructions/>
- Wheatley, D. ja O'Sullivan, J. (2017) Pressure to Publish or Saving for Print?, *Digital Journalism*, 5:8, 965-985, DOI: 10.1080/21670811.2017.1345644

LISA 1
/KÕIGE LÕPUS/

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Priit Pärnapuu,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Ministeeriumite pressiteated ERRi, Postimehe ja Delfi uudisvoos 2015–2018“, mille juhendaja on Ragne Kõuts-Klemm, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Priit Pärnapuu

27.05.2019

<https://www.err.ee/581920/euroopa-riigijuhid-kinnitasid-maltal-deklaratsiooni-rande-vahendamiseks>

Euroopa riigijuhid kinnitasid Maltal deklaratsiooni rände vähendamiseks

VÄLISMAA
03.02.2017 22:53

Valitsusjuhid Maltal. Autor/allikas: Riigikantselei.

Euroopa Liidu riigipead ja valitsusjuhid võtsid reedese kohtumisel vastu Malta deklaratsiooni, mis kaardistab Vahemere keskosa rändetee sulgemiseks vajaliku tegevuse. Teise teemana arutasid EL-i liidrid ühenduse tulevikku, valmistudes Rooma lepingu 60. aastapäevaks.

Valitsusjuhid ja riigipead olid üksmeelel, et jätkusuutliku rändepoliitika keskne element on tõhus kontroll EL välispiiri üle, mis aitab ohjata ebaseaduslikku rändevoogu. "EL rändepoliitika peab suutma tulevasi kriise kui mitte ära hoida, siis kindlasti võimaldama neile kiiresti ja efektiivselt reageerida," ütles peaminister Jüri Ratas valitsuse pressibüroo teatel. EL-i liidrid leppisid samuti kokku tugevdada EL-i suutlikkust pagulasi rahvusvahelist õigust järgides tagasi saata.

Märtsis ja juunis toimuvatel EL ülemkogu kohtumistel antab eesistujariik Malta aru kokkulepitu täitmise hetkesisust.

2016. aastal vähenes Euroopasse saabunud pagulaste arv ühe kolmandikuni 2015. aasta tasemest. Kuigi surve jätkub, oli Vahemere Idaosa kaudu saabujate arv 2016. aasta viimasel neljal kuul 98 protsenti väiksem kui samal perioodil aasta varem. Paraku saabus Vahemere keskosa rändeteele pidi Euroopasse 2016. aastal rohkem kui 181 000 põgenikku ja merel hukkunute või kaduma jäänute arv ületas eelmiste aastate traagilised numbrid.

Kommenteerides Euroopa Liidu tuleviku arutelu, ütles Ratas, et tänased arutelud näitasid EL ühtsust ja soovi ning pühendumust ühiselt pingutada EL-i ees seisvate väljakutsete lahendamise nimel.

"Vaid koos tegutsedes saame leida lahendused nii tänastele julgeoleku- ja majandusprobleemidele kui ka tuleviku väljakutsetele, olgu need transatlantilise suhte hoidmise, üleilmastumise, tehnoloogia kiire arengu või ebavõrdsuse vallast," ütles Ratas.

Euroopa Liidu tulevikku vaadates on Ratase sõnul ülimalt oluline ka jätkata toetust meie partneritele ja naabritele Euroopas. "Euroopa Liit peab jätkama oma senist põhimõtetlikku poliitikat Venemaa-Ukraina sõjalise konflikti osas seni, kuni Venemaa naaseb rahvusvahelise õiguse täitmise juurde ning Ukraina territoriaalne terviklikkus ja suveräänsus on taastatud. Paraku näeme selle asemel hoopis sõjategevuse hoogustumist Ida-Ukrainas. See on selge märk Minski lepingute järjekordsest rikkumisest, mis tuleb koheselt lõpetada."

Toimetaja: Indrek Kuus

Allikas: ERR

<https://www.valitsus.ee/et/uudised/ratas-el-tegi-olulise-sammu-randevoogude-vahendamisel-vahemere-keskosas>

Ratas: EL tegi olulise sammu rändevoogude vähendamisel Vahemere keskosas

3. veebruar 2017 - 22:32

Valletta, 3. veebruar 2017 - Euroopa Liidu riigipead ja valitsusjuhid võtsid tänasel kohtumisel vastu Malta deklaratsiooni, mis kaardistab Vahemere keskosa rändetee sulgemiseks vajaliku tegevuse. Teise teemana arutasid EL-i liidrid ühenduse tulevikku, valmistudes Rooma lepingu 60. aastapäevaks.

Valitsusjuhid ja riigipead olid üksmeelel, et jätkusuutliku rändepoliitika keskne element on tõhus kontroll EL välispiiri üle, mis aitab ohjata ebaseaduslikku rändevoogu. "EL rändepoliitika peab suutma tulevasi kriise kui mitte ära hoida, siis kindlasti võimaldama neile kiiresti ja efektiivselt reageerida," vahendas peaminister Malta deklaratsiooni põhimõtet. EL-i liidrid leppisid samuti kokku tugevdada EL-i suutlikkust pagulasi rahvusvahelist õigust järgides tagasi saata.

Malta tippkohtumine 3.02.2017

Märtsis ja juunis toimuvatel EL ülemkogu kohtumistel antab eesistujariik Malta aru kokkulepitu täitmise hetkesisust.

2016. aastal vähenes Euroopasse saabunud pagulaste arv ühe kolmandikuni 2015. aasta tasemest. Kuigi surve jätkub, oli Vahemere Idaosa kaudu saabujate arv 2016. aasta viimasel neljal kuul 98% väiksem kui samal perioodil aasta varem. Paraku saabus Vahemere keskosa rändeteele pidi Euroopasse 2016. aastal rohkem kui 181 000 põgenikku ja merel hukkunute või kaduma jäänute arv ületas eelmiste aastate traagilised numbrid.

Kommenteerides Euroopa Liidu tuleviku arutelu, ütles Ratas, et tänased arutelud näitasid EL ühtsust ja soovi ning pühendumust ühiselt pingutada EL-i ees seisvate väljakutsete lahendamise nimel.

"Vaid koos tegutsedes saame leida lahendused nii tänastele julgeoleku- ja majandusprobleemidele kui ka tuleviku väljakutsetele, olgu need transatlantilise suhte hoidmise, üleilmastumise, tehnoloogia kiire arengu või ebavõrdsuse vallast," ütles Ratas.

"Euroopa Liidu tulevikku vaadates on ülimalt oluline ka jätkata toetust meie partneritele ja naabritele Euroopas," ütles Ratas. "Euroopa Liit peab jätkama oma senist põhimõtetlikku poliitikat Venemaa-Ukraina sõjalise konflikti osas seni, kuni Venemaa naaseb rahvusvahelise õiguse täitmise juurde ning Ukraina territoriaalne terviklikkus ja suveräänsus on taastatud. Paraku näeme selle asemel hoopis sõjategevuse hoogustumist Ida-Ukrainas. See on selge märk Minski lepingute järjekordsest rikkumisest, mis tuleb koheselt lõpetada."

Deklaratsiooni tekst: <http://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2017/01/03-malta-...>

Fotod Maltalt (Ave Tampere): <https://www.dropbox.com/sh/k0gl9a3h56fq1p/AAADSdYHZNy9xvPNyJgJN8pLa?dl=0>

Kõik uudised

Autor
Ave Tampere
56884345
ave.tampere@riigikantselei.ee

Joonis 1. Paremal on valitsuse pressiteade, mille juurde on kodulehel märgitud ka autor; justnimelt „autor“, aga mitte „lisainfot saab“. Vasakul on ERRi uudis, mis kordab pressiteate sisu sõna-sõnalt. Tegelikku autorit ega materjali pärinemist valitsuselt uudises endas ühelgi moel mainitud ei ole. Vähe sellest: uudise allikana nimetab toimetust ennast. Lugeja vaatekohalt ei ole võimalik pelgalt uudise põhjal otsustada, et toimetuse ainus panus on olnud pressiteate sisu ümber tõstmine uudisesse.

https://jarvateataja.postimees.ee/3268385/seakatku-tauditsooni-ettevõtted-kontrollitakse-lahipaevil-ule

Seakatku tauditsooni ettevõtted kontrollitakse lähapäevil üle

Kuido Saarpuu
reporter

TELLIBALE
AVALDUS

21. juuli 2015, 16:13

FOTO: AP / Scanpix

„Tauditsoonidesse jäävad seakasvatuseettevõtted kontrollitakse lähapäevil üle ja kõigist võetakse täiendavad proovid,“ ütles pressikonverentsil loomateravhoiu, loomakaitse ja söötade osakonna juhataja Maarja Kristian.

Veterinaar- ja toiduametis toimunud pressikonverentsil selgitati, et kuigi farmides kehtivad juba praegu kitsendused, täiendatakse neid täna kinnituse saanud sigade Aafrika katku diagnoosi valguses veelgi. „Kõigist ohustatud ja järelevalvetsoonis asuvatest seakasvatustest tuleb võtta täiendavad proovid, et selgitada, kas sealsed sead on haigestunud või mitte,“ selgitas Kristian.

Kristiani sõnul jätkub ka epidemioloogiline uuring ja olukorra täpsustamine, et selgitada välja, kuhu on jõudnud farmidest seni välja läinud sealiha.

Valga taudipunkti surnud siga on praeguseks viidud hävitamisele ning alustatakse ruumide puhastamisega. Viljandimaa taudipunktides käib hukkamise ja hävitamise ettevalmistus.

Praeguseks ei ole selge surnud sigade hävitamise viis. „Loomsete jäätmete hulk on väga suur ja nende nõuetekohane äravedu Vireeni tundub esialgu otstarbekam kui masina kohale toomine. Lõplik otsus pole selles osas veel vastu võetud,“ ütles pressikonverentsil VTA peadirektori asetäitja Olev Kalda.

Maaeluminister Urmas Kruuse kutsus neljapäevaks kokku seakasvatajate erakorralise nõupidamise, kus tehakse olukorrast ülevaade ja arutatakse edasist tegevuskava.

Viljandimaal Kolga-Jaani vallas Leie külas ja Viljandi vallas Ridakülas asuvates ning samale omanikule kuuluvates kahes seafarmis avastati sigade haigestumine 18. juulil ja päev hiljem surid esimesed loomad. Kolga-Jaani vallas asuvas farmis on kokku

191 ja Viljandi vallas asuvas farmis 355 siga.

Valgamaal Taheva vallas Koikkülas asuvas ühe koduseaga majapidamise avastati looma haigestumine 16. juulil ja kaks päeva hiljem loom suri. 21. juuli hommikul kinnitas Veterinaar- ja Toiduamet sigade Aafrika katku ametliku diagnoosi kolmes seafarmis Viljandi- ja Valgamaal.

https://www.agri.ee/et/uudised/vta-tauditsooni-ettevõtted-kontrollitakse-lahipaevil-ule

VTa: tauditsooni ettevõtted kontrollitakse lähapäevil üle

f t in

21. juuli 2015 - 16:11

„Tauditsoonidesse jäävad seakasvatuseettevõtted kontrollitakse lähapäevil üle ja kõigist võetakse täiendavad proovid,“ ütles pressikonverentsil loomateravhoiu, loomakaitse ja söötade osakonna juhataja Maarja Kristian.

Veterinaar- ja Toiduametis toimunud pressikonverentsil selgitati, et kuigi farmides kehtivad juba praegu kitsendused, täiendatakse neid täna kinnituse saanud sigade Aafrika katku diagnoosi valguses veelgi. „Kõigist ohustatud ja järelevalvetsoonis asuvatest seakasvatustest tuleb võtta täiendavad proovid, et selgitada, kas sealsed sead on haigestunud või mitte,“ selgitas Kristian.

Kristiani sõnul jätkub ka epidemioloogiline uuring ja olukorra täpsustamine, et selgitada välja, kuhu on jõudnud farmidest seni välja läinud sealiha.

Valga taudipunkti surnud siga on praeguseks viidud hävitamisele ning alustatakse ruumide puhastamisega. Viljandimaa taudipunktides käib hukkamise ja hävitamise ettevalmistus.

Praeguseks ei ole selge surnud sigade hävitamise viis. „Loomsete jäätmete hulk on väga suur ja nende nõuetekohane äravedu Vireeni tundub esialgu otstarbekam kui masina kohale toomine. Lõplik otsus pole selles osas veel vastu võetud,“ ütles pressikonverentsil VTA peadirektori asetäitja Olev Kalda.

Maaeluminister Urmas Kruuse kutsus neljapäevaks kokku seakasvatajate erakorralise nõupidamise, kus tehakse olukorrast ülevaade ja arutatakse edasist tegevuskava.

Viljandimaal Kolga-Jaani vallas Leie külas ja Viljandi vallas Ridakülas asuvates ning samale omanikule kuuluvates kahes seafarmis avastati sigade haigestumine 18. juulil ja päev hiljem surid esimesed loomad. Kolga-Jaani vallas asuvas farmis on kokku 191 ja Viljandi vallas asuvas farmis 355 siga.

Valgamaal Taheva vallas Koikkülas asuvas ühe koduseaga majapidamise avastati looma haigestumine 16. juulil ja kaks päeva hiljem loom suri. 21. juuli hommikul kinnitas Veterinaar- ja Toiduamet sigade Aafrika katku ametliku diagnoosi kolmes seafarmis Viljandi- ja Valgamaal.

Taustaks seakatkest:

- Sigade Aafrika katk on väga nakkav ning ägedalt kulgev kodusigade ja metssigade viirushaigus, mida iseloomustab palavik, verejooksud, põletikulised muutused elundites ja suur suremus (kuni 100% loomadest).
- Sigade Aafrika katk on levinud mitmetes Eesti naaberriikides (nt Läti, Leedu, Poola) nii mets- kui ka kodusigadel. Eestis diagnoositi esimene sigade Aafrika katku juhtum 8. septembril 2014, mil Hispaanias asuvast Euroopa Liidu referentlaborist saabus kinnitus Valgamaal Hummulis surnult leitud metssea kohta.
- Inimestele sigade Aafrika katk ohtu ei kujuta, kuid võib põhjustada ulatuslikku majanduslikku kahju seakasvatusektorile. Iga loomapidaja peab järgima kehtestatud bioturvalisuse meetmeid, et oma loomi taudi eest kaitsta.
- Sigade Aafrika katku puudutav teave on koondatud veebilehele www.seakatke.ee ning küsimusi ja infot taudikahtlusega loomadest saab jätta VTA vihjetelefoni 605 4750.

„Kõigist ohustatud ja järelevalvetsoonis asuvatest seakasvatustest tuleb võtta täiendavad proovid, et selgitada, kas sealsed sead on haigestunud või mitte,“ selgitas Kristian. Foto: K. Nurm

Autor

Karin Volmer

avalike suhete osakond
nõunik
6256 254
press@agri.ee

Teemad

► Põllumajandus ja maaelu

Joonis 2. Paremal on maaeluministeeriumi pressiteade. Vasakul on Järva Teataja (Postimehe portaali) uudis, milles pressiteate autorist pole jälgegi. Uudis on tasuline, seda näitab „Tellijale avatud“ märk. Lugeja vaatekohalt ei ole võimalik pelgalt uudise põhjal otsustada, et toimetuse ainus panus on olnud pressiteate sisu ümber tõstmine uudisesse. Lugejana jääb mulje, et reporter käis pressikonverentsil.

<https://www.delfi.ee/news/paevauudised/est/maeluminister-karmistab-bioohutuse-noudeid-seakasvatamisel?id=72013033>

28.07.2015, 14:06

Maaeluminister karmistab bioohutuse nõudeid seakasvatamisel (27)

Rait Piir

Foto: Tanel Meos

Seoses sigade Aafrika katku esimeste juhtumitega Eesti farmides plaanib maaeluminister **Urmas Kruuse** karmistada seakasvatajatele kehtivaid bioohutuse nõudeid, et vähendada uute katkukollete tekkimise tõenäosust.

„Kui seni oli taud vaid metsas, siis alates eelmisest nädalast, kui taud kodusigadeni jõudis, elame täiesti uues olukorras. Tegemist on agressiivse taudiga ja peame selle vastu võtma kasutusele kõik võimalused,“ ütles Kruuse.

Ministri sõnul karmistatakse esimeses järjekorras seakasvatustele esitatavaid nõudeid veelgi, sest seakatku tõrjumine sõltub eeskätt seakasvatajate hoolsusest bioohutusmeetmete täitmisel. „Näiteks plaanime muuta kohustuslikuks seakasvatuse ümbritsemise aiaga, samuti kaotame võimaluse erandkorras sigu välitingimustes kasvatada,“ selgitas minister.

„Praegu pole seakasvatuse ümber aia omamine kohustuslik, kuid paljud seakasvatused on selle ohutuse tõstmiseks juba rajanud. Uutes oludes on taudi tõkestamiseks vajalik tarastamine kõikide seakasvatuste puhul,“ rääkis Kruuse.

„Uute nõuete järgimisel ja kontrollimisel tuleb rakendada absoluutset nulltolerantsi, sest riskid on suured,“ rääkis Kruuse ja lisas, et taudipuhangu kulude kompenseerimise aluseks on kehtivate nõuete täpne järgimine.

1. mail 2015 jõustunud täiendavad bioohutusmeetmed sigade Aafrika katku tõrjumiseks kohustavad seakasvatustevõtetal koostama farmis rakendavate bioohutusmeetmete kohta bioohutuskava, oma tarbeks peetavate sigade tapmisel tuleb teavitada veterinaar- ja toiduametit, riskipiirkondades surnud või kütitud metssigadest tuleb samuti teavitada veterinaar- ja toiduametit, teatas põllumajandusministeerium.

Esimesed sigade Aafrika katku leiud kodusigadel avastati eelmisel nädalal Viljandimaal kahes farmis ja ühes Valgamaa majapidamiseks. Veterinaar- ja toiduamet kinnitas ametlikult diagnoosi 20. juulil. Kokku hukati üle 500 sea.

<https://www.agri.ee/et/uudised/maeluminister-karmistab-bioohutuse-noudeid-seakasvatamisel>

Maaeluminister karmistab bioohutuse nõudeid seakasvatamisel

28. juuli 2015 - 13:25

Seoses sigade Aafrika katku esimeste juhtumitega Eesti farmides plaanib maaeluminister Urmas Kruuse karmistada seakasvatamisel kehtivaid bioohutuse nõudeid, et vähendada uute katkukollete tekkimise tõenäosust.

"Kui seni oli taud vaid metsas, siis alates eelmisest nädalas, kui taud kodusigadeni jõudis, elame täiesti uues olukorras. Tegemist on agressiivse taudiga ja peame selle vastu võtma kasutusele kõik võimalused," ütles maaeluminister Urmas Kruuse.

Ministri sõnul karmistatakse esimeses järjekorras seakasvatustele esitatavaid nõudeid veelgi, sest seakatku tõrjumine sõltub eeskätt seakasvatajate hoolsusest bioohutusmeetmete täitmisel. "Näiteks plaanime muuta kohustuslikuks seakasvatuse ümbritsemise alaga, samuti kaotame võimaluse erandkorras sigu välitingimustes kasvatada," selgitas minister. "Praegu pole seakasvatuse ümber aia omamine kohustuslik, kuid paljud seakasvatused on selle ohutuse tõstmiseks juba rajanud. Uutes oludes on taudi tõkestamiseks vajalik tarastamine kõikide seakasvatuste puhul," rääkis Kruuse.

"Uute nõuete järgimisel ja kontrollimisel tuleb rakendada absoluutset nulltolerantsi, sest riskid on suured," rääkis Kruuse ja lisas, et taudipuhangu kulude kompenseerimise aluseks on kehtivate nõuete täpne järgimine.

1. mail 2015 jõustunud täiendavad bioohutusmeetmed sigade Aafrika katku tõrjumiseks kohustavad seakasvatustevõtetal koostama farmis rakendavate bioohutusmeetmete kohta bioohutuskava, oma tarbeks peetavate sigade tapmisel tuleb teavitada Veterinaar- ja Toiduametit, riskipiirkondades surnud või kütitud metssigadest tuleb teavitada Veterinaar- ja Toiduametit (vt täpsemalt).

Esimesed sigade Aafrika katku leiud kodusigadel avastati eelmisel nädalal Viljandimaal kahes farmis ja ühes Valgamaa majapidamiseks. Veterinaar- ja Toiduamet kinnitas ametlikult diagnoosi 20. juulil. Kokku hukati üle 500 sea.

Lisainfo

- ◆ Sigade Aafrika katk on väga nakkav ning ägedalt kulgev kodusigade ja metssigade viirushaigus, mida iseloomustab palavik, verejooksud, põletikulised muutused elundites ja suur suremus (kuni 100% loomadest).
- ◆ Sigade Aafrika katk on levinud mitmetes Eesti naaberriikides (nt Läti, Leedu, Poola) nii mets- kui ka kodusigadel. Eestis diagnoositi esimene sigade Aafrika katku juhtum 8. septembril 2014, mil Hispaanias asuvast Euroopa Liidu referentlaborist saabus kinnitus Valgamaal Hummulis surnult leitud metsssea kohta.
- ◆ Inimestele sigade Aafrika katk ohtu ei kujuta, kuid võib põhjustada ulatuslikku majanduslikku kahju seakasvatussektorile. Iga loomapidaja peab järgima kehtestatud bioturvalisuse meetmeid, et oma loomi taudi eest kaitsta.
- ◆ Sigade Aafrika katku puudutav teave on koondatud veebilehele www.seakatke.ee ning küsimusi ja infot taudihahtlusega loomadest saab jätta VTA vihjetelefonil 605 4750.

Uute nõuete järgimisel ja kontrollimisel tuleb rakendada absoluutset nulltolerantsi. Foto: K. Nurm.

Autor

Kristo Mäe
avalike suhete osakond
osakonnajuhataja
625 6561 / 5558 8166
press@agri.ee

Teemad

► Põllumajandus ja maaelu

Joonis 3. Paremal on maaeluministeeriumi pressiteade. Vasakul on Delfi uudis, milles pressiteate autorist pole jälgegi. Lugeja vaatekohalt ei ole võimalik pelgalt uudise põhjal otsustada, et toimetuse ainus panus on olnud pressiteate sisu ümber tõstmine uudisesse.

HTM, 30.01.2015

b"Igaüks saab osaleda aasta keeleteo valimisel [2014. aasta parima keeleteo rahvaauhinna](#) saaja väljaselgitamiseks on alanud avalik hääletus, mis kestab [4. märtsi](#) keskööni. Igaühel on võimalik anda oma hääle ühele või mitmele kandidaadile Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel [www.hm.ee/keeletegu2014](#). Keeleteo konkursiga tunnustatakse tegusid, mis tõstavad eesti keele tuntust ja mainet, väärtustavad eesti keele õpetamist, õppimist ja oskamist, soodustavad eesti keele kasutamist ja staatuse kindlustamist ning edendavad eesti keele talletamist ja uurimist. [2014. aasta keeleteo tiitlile](#) jäi pärast Emakeele Seltsi juhatause sõela kandideerima [18](#) mullust keeletegu, mille põhjalikumad kirjeldused on kättesaadavad ministeeriumi kodulehel. Tänavused kandidaadid on (esitamise järjekorras): Haridussõnastiku 4000 termini soome vastete koostamine. Rannu lugemik. Murdetekstid. Koostamine ja väljaandmine. Eesti keele eesti viipekeele sõnastik. Üleriigiline gümnaasiumiõpilaste kõnevõistlus Kuldsuud Põltsamaal 15! Pilteepose Kalevipoeg Kalõvipoig I osa väljaandmine. Vikerraadio e-etteütus. Eesti-võru sõnaraamat. Vene koolide eesti keele õppekomplekt III klassile Minu eesti keel (õpik 2 osas, töövihik töölehtedega, 3 CD-d). Välismaal elavate eesti laste e-põhikooli Üleilmakool loomine. Õpiobjekt Eesti rahvakultuurist kümnes keeles, [http://eestikultuurist.ut.ee/](#). Eesti keele e-õppe kursus Keeleklikk. Eesti keele ja eesti viipekeele lisamine vabakasutuses olevasse rahvusvahelisse online-sõnaraamatusse Spreadthesign ([www.spreadthesign.com](#)). Kuku Raadio saade Kirillitsas Eesti ja selle juhtimine. Hariduse ja kasvatus sõnaraamat. Eesti Keele Sihtasutus 2014. Hariduse ja kasvatus sõnaraamat. Eesti. Inglise. Saksa. Soome. Vene. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2014. Rootsikeelne eesti keele grammatika Estniska från grunden. Uus piiblitõlge tänapäevases eesti keeles. Piibel. Uue maailma tõlge. 2014. aasta sõnavõistlus. Sõnalood. Etümoloogilisi vesteid. Kaks keeletegu on esitatud konkursile kaks korda: nr 14 (hariduse ja kasvatus sõnaraamat) ja nr 16 (uus piiblitõlge). [Oma lemmikkandidaadile saab poolthääle anda nii Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel \[www.hm.ee/keeletegu2014\]\(#\) kui e-posti aadressil \[keeletegu@hm.ee\]\(#\) või posti teel \(Haridus- ja Teadusministeerium, Munga 18, Tartu 50088, märksõna Keeletegu\).](#) [Aasta keeleteokursusel antakse välja kaks auhinda: peaauphind ja rahvauphind. Peaauphinna otsustavad taasiseseisvunud Eesti haridus- ja teadusministrid, rahvauphind selgitatakse avaliku hääletuse teel. Tänavused laureaadiid tehakse teatavaks \[13. märtsil\]\(#\). Vt ka varasemaid laureaate ja auhinna statuuti.](#) "

HTM, 08.02.2017

b"Igaüks saab osaleda aasta keeleteo valimisel [2016. aasta parima keeleteo rahvaauhinna](#) saaja väljaselgitamiseks on alanud avalik hääletus, mis kestab [8. märtsi](#) keskööni. Igaühel on võimalik anda oma hääle ühele või mitmele kandidaadile Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel [www.hm.ee/keeletegu2016](#). Keeleteo konkursiga tunnustatakse tegusid, mis tõstavad eesti keele tuntust ja mainet, väärtustavad eesti keele õpetamist, õppimist ja oskamist, soodustavad eesti keele kasutamist ja staatuse kindlustamist ning edendavad eesti keele talletamist ja uurimist. [2016. aasta keeleteo tiitlile](#) jäi pärast Emakeele Seltsi juhatause sõela kandideerima [28](#) mullust keeletegu, mille põhjalikumad kirjeldused on kättesaadavad ministeeriumi kodulehel. Tänavused kandidaadid on (esitamise järjekorras): Eesti kohanimeramat Raamat Eesti keele hääldus Eesti Keele Instituudi keeleklipid Klassikaraadio saade Foljalbum Eesti keele hea kasutuse ja kirjanduse (eriti luule) propageerimine kaasaegsetes meediakanalites (Twitter, Facebook); Säutsupäasukese kalambuuriid Eesti muuseumihariduse sõnastiku Sõnastaja koostamine Lõiminguprojektid multikultuursetele lastele eestikeelses klassis/koolis Elisa Raamatu iselugeja loomine ja kasutuselevõtt Inimõiguste maailmakonverents eesti keeles Kihnu sõnaraamat Hiiu keele raamand Konkurs Ee Eesti Eesti ettevõttele eesti nimi Mitmekeelne õppekeskkond võimaluste paljus: 17 aastat keelekõlblust Veebisõnastik Alamsaksa laensõnad eesti keeles Mulgi aabits Est-Rus Space Abhaasia eestlastele eesti keele õpe Eesti viipekeelse laensõnad eesti keeles Määr etendused Pimedate punktikirja menüüd pubides Ristiisa, Big Ben ja Pahad Poisid Muukeelse lapse integreerimine eestikeelses õpi- ja elukeskkonda: Virtsu näide Keelekohvik telekanalis ETV+ Mänguline eesti keel õpilastele E-õpik Praktiline eesti keel I ja II osa Keeletoimetaja kutsestandard Saatesari Keelesaad Vikerraadios Raamat Eesti tunded. Sõnaportreed Ilusa eesti keele kasutamine, hoidmine ja propageerimine Eesti Raadios Haridus- ja teadusministri määrus õpikute retsenseerimise kohta [Oma lemmikkandidaadile saab poolthääle anda nii Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel \[www.hm.ee/keeletegu2016\]\(#\) kui e-posti aadressil \[keeletegu@hm.ee\]\(#\). Aasta keeleteokursusel antakse välja kaks auhinda: peaauphind ja rahvauphind. Peaauphinna otsustavad taasiseseisvunud Eesti haridus- ja teadusministrid, rahvauphind selgitatakse avaliku hääletuse teel. Tänavused laureaadiid tehakse teatavaks \[17. märtsil\]\(#\). Vändra Gümnaasiumis. Vt ka varasemaid laureaate ja auhinna statuuti.](#) "

HTM, 05.02.2016

b"Igaüks saab osaleda aasta keeleteo valimisel [2015. aasta parima keeleteo rahvaauhinna](#) saaja väljaselgitamiseks on alanud avalik hääletus, mis kestab [9. märtsi](#) keskööni. Igaühel on võimalik anda oma hääle ühele või mitmele kandidaadile Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel [www.hm.ee/keeletegu2015](#). Keeleteo konkursiga tunnustatakse tegusid, mis tõstavad eesti keele tuntust ja mainet, väärtustavad eesti keele õpetamist, õppimist ja oskamist, soodustavad eesti keele kasutamist ja staatuse kindlustamist ning edendavad eesti keele talletamist ja uurimist. [2015. aasta keeleteo tiitlile](#) jäi pärast Emakeele Seltsi juhatause sõela kandideerima [27](#) mullust keeletegu, mille põhjalikumad kirjeldused on kättesaadavad ministeeriumi kodulehel. Tänavused kandidaadid on (esitamise järjekorras): 1. e-keelenõu 2. Soomekeelne eesti keele grammatika Viron kielioppi 3. Eesti keele varamu sarja algatamine ja esimese köite väljaandmine 4. Eesti-leedu sõnaraamat 5. ESTO-muusika. Ulgu-Eesti leviplaate 1958-1988 6. Aunimetuse Emakeeleõpetuse sõber väljaandmine 7. Kirjandustund kirjanikuga 8. Hiiu sõnaraamat 9. Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudi koolitused õpetajatele 2006-2016 10. Eesti-läti sõnaraamat 11. Mare Kitsniku blogi Rõõm keelest ja inimestest 12. Plaat Upa-upa ubinakõnõ. Latsilaulõ võro keelen 13. XVI emakeelepäeva konverents Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumis 14. Lugemiskaartide sari Head eesti & 15. Hiiumaa Emmaste murrakus muistendikogumik Iiu Leiger ja lasteraamat Iiuma vägimihe Leigri seiklused 16. Keskkonnatervishoiu eesti-inglise seletussõnaraamatu koostamine ja väljaandmine 17. Tasuta ja kõigile avatud iganädalane eesti-vene keelekõlblusgrupp 18. Kuku raadio saade Libauudised (autor ja esitaja Rohke Debelakk) 19. Selge sõnumi auhind 20. Edvin ja Lembe Hiedeli toimetajaauhind 21. Läti-eesti sõnaraamat. Latvieau-igauFu vrdn+ca. [Latvian-Estonian dictionary] 22. Eesti Keele Instituudi tasuta keelenõuanne 23. Konguta Kooli aabits 24. Heinrich Stahli tekstide sõnastik 25. Kinoteatri lavastus Õpetaja Tammiku rehabilitatsioon. Kuidas saada heaks õpetajaks? (2015) 26. Reet Kasiku raamat Sõnamoodustus 27. Stipendiumi algatamine eesti keele ja kirjanduse õpetajaks õppivatele üliõpilastele [Oma lemmikkandidaadile saab poolthääle anda nii Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel \[www.hm.ee/keeletegu2015\]\(#\) kui e-posti aadressil \[keeletegu@hm.ee\]\(#\). Aasta keeleteokursusel antakse välja kaks auhinda: peaauphind ja rahvauphind. Peaauphinna otsustavad taasiseseisvunud Eesti haridus- ja teadusministrid, rahvauphind selgitatakse avaliku hääletuse teel. Tänavused laureaadiid tehakse teatavaks \[18. märtsil\]\(#\). Vt ka varasemaid laureaate ja auhinna statuuti.](#) "

HTM, 12.02.2018

b"Igaüks saab osaleda aasta keeleteo valimisel [2017. aasta parima keeleteo rahvaauhinna](#) saaja väljaselgitamiseks on alanud avalik hääletus, mis kestab [7. märtsi](#) keskööni. Igaühel on võimalik anda oma hääle ühele või mitmele kandidaadile Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel [www.hm.ee/keeletegu2017](#). Keeleteo konkursiga tunnustatakse tegusid, mis tõstavad eesti keele tuntust ja mainet, väärtustavad eesti keele õpetamist, õppimist ja oskamist, soodustavad eesti keele kasutamist ja staatuse kindlustamist ning edendavad eesti keele talletamist ja uurimist. [2017. aasta keeleteo tiitlile](#) jäi pärast Emakeele Seltsi juhatause sõela kandideerima [23](#) mullust keeletegu, mille põhjalikumad kirjeldused on kättesaadavad ministeeriumi kodulehel. Kandidaadid on (esitamise järjekorras): Meie pere kala-aabits Eesti keelekorralduse suurkuju Eduard Ahrensi mälestuse jäädvustamine Klassi-Instagrami Roostikurebased loomine Õpilaskonkurss Kirjandusraal Filoloog Ülle Leisi regulaarsed arvamused Tõlkes leitud Postimehe elektroonilises väljaandes Seitsme tundesõnaga T-särgid Soome-eesti suursõnaraamatu veebiversioon Eesti-mari sõnaraamat Eurokeele e-kogumik Tõlkimise tahud Uuring Eesti keeleseisund Vikerraadio emakeelepäeva etteütus 10 Eesti Keele Instituudi keelekooli rubriik ajalehes Postimees Muu kodulekelega laps huvihariduses Kristiina Ehini luulekogu Kohtumised Selge keele konverents 2017 Miljon eestikeelset Vikipeedia-artiklit aastaks 2020 Sõrulase aabits Rakvere teatri virukeelne talveetendus „Tagassi inglite juure“, viru keele avalikkusele tutvustamine Lavastus Siuru õhtu 100 Kümme aastat ametnike keelekoolitust Murdetekstide kogumik Loode-Eesti murdelood. Risti ja Harju-Madise Hiiukeelne luulekogu Ole ise Enn Ernitsa artiklikogumik Sõna haaval. Emakeelest tehiskeelteni [Oma lemmikkandidaadile saab poolthääle anda nii Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel \[www.hm.ee/keeletegu2017\]\(#\) kui e-posti aadressil \[keeletegu@hm.ee\]\(#\). Aasta keeleteokursusel antakse välja kaks auhinda: peaauphind ja rahvauphind. Peaauphinna \[saaja\]\(#\) otsustavad taasiseseisvunud Eesti haridus- ja teadusministrid, rahvauphind selgitatakse avaliku hääletuse teel. Laureaadiid tehakse teatavaks \[16. märtsil\]\(#\). Türi Ühisgümnaasiumis. Varasemad laureaadiid ja auhinna statuut.](#) "

Joonis 4. Näidis juhtumist, kus ministeerium kasutab aastast-aastasse toimuvate sündmuste puhul üht ja sama pressiteadet.

<p>Pressikutse: <i>homme</i> avalikustatakse haridusasutuste neutraalsuse tagamise põhimõtted KOV valimiste eel ja ajal Kohaliku omavalitsuse volikogude valimistel osalevad esmakordselt noored alates 16. eluaastast. Alaealistele valimisõiguse andmine eeldab nii üldhariduskoolidelt kui ka kutseõppeasutustelt suuremat valmisolekut tegeleda valimiste ja poliitilise agitatsiooni küsimustega, et tagada haridusasutuste õppetöö ja kasvatusgevuse neutraalsus. Seetõttu valmisid Haridus- ja Teadusministeeriumi, Õiguskantsleri Kantslei ning Eesti Noorteühenduste Liidu koostöös põhimõtted, mis selgitavad, kuidas tagada valimiste eel ja ajal koolides õppe- ning kasvatus töö jaoks oluline poliitiliselt neutraalne keskkond. Põhimõtteid ja noorte valimisvalvurite algatust tutvustavad kolmapäeval kell 12 Eesti Rahvusringhäälingu uudistemaja pressikonverentsi saalis minister Mailis Reps, Õiguskantsleri nõunik Vladimir Svet ning ENL-i juhatuse esimees Ivo Visak. Uudistemaja pressikonverentsi saal asub Kreutzwaldi 14 ning siseneda tuleb peaksest, mis jääb sisehoovi. Oodatud on kõik ajakirjanikud.</p>	<p>Pressikutse: <i>täna</i> avalikustatakse haridusasutuste neutraalsuse tagamise põhimõtted KOV valimiste eel ja ajal Kohaliku omavalitsuse volikogude valimistel osalevad esmakordselt noored alates 16. eluaastast. Alaealistele valimisõiguse andmine eeldab nii üldhariduskoolidelt kui ka kutseõppeasutustelt suuremat valmisolekut tegeleda valimiste ja poliitilise agitatsiooni küsimustega, et tagada haridusasutuste õppetöö ja kasvatusgevuse neutraalsus. Seetõttu valmisid Haridus- ja Teadusministeeriumi, Õiguskantsleri Kantslei ning Eesti Noorteühenduste Liidu koostöös põhimõtted, mis selgitavad, kuidas tagada valimiste eel ja ajal koolides õppe- ning kasvatus töö jaoks oluline poliitiliselt neutraalne keskkond. Põhimõtteid ja noorte valimisvalvurite algatust tutvustavad täna kell 12 Eesti Rahvusringhäälingu uudistemaja pressikonverentsi saalis minister Mailis Reps, Õiguskantsleri nõunik Vladimir Svet ning ENL-i juhatuse esimees Ivo Visak. Uudistemaja pressikonverentsi saal asub Kreutzwaldi 14 ning siseneda tuleb peaksest, mis jääb sisehoovi. Oodatud on kõik ajakirjanikud.</p>
https://www.hm.ee/et/uudised/pressikutse-tana-avalikustatakse-haridusasutuste-neutraalsuse-tagamise-pohimotted-kov	https://www.hm.ee/et/uudised/pressikutse-homme-avalikustatakse-haridusasutuste-neutraalsuse-tagamise-pohimotted-kov

Joonis 5. Näidis juhtumist, kus ministeerium saadab enne sündmust pressiteate ja pärast sündmust saadab sama pressiteate uuesti. Haridus- ja teadusministeerium, 8.08.2017 ja 9.08.2017.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
1	Pealkiri	Kuupäev	Kellaaeg	Juhtlõik	Sisu	URL					
2	Eesti toetab avatumat ja	29.sept.18	9:50	Eile kohtusid Brüsselis E	Eile kohtusid Brüsselis E	https://www.hm.ee/et/uudised/eesti-toetab-avatumat-ja-vordsemat-euroopa-liidu-teadusuuringute-ja-innovatsiooni					
3	Eesti keele arengukava p	27.sept.18	10:45	Valitsus otsustas pikend	Valitsus otsustas pikend	https://www.hm.ee/et/uudised/eesti-keele-arengukava-pikendatakse-ja-riigikogus-lepitakse-kokku-keelepoliitika-pohialused					
4	Järgmise aasta haridusee	26.sept.18	15:05	Täna valitsuses kinnitati	Täna valitsuses kinnitati	https://www.hm.ee/et/uudised/jargmise-aasta-hariduseelarve-toob-lisaraha-opetajatele-teadusele-ja-digipoordele					
5	Aasta parimad keeleõppe	26.sept.18	14:34	Täna selgusid aasta pari	Täna selgusid aasta pari	https://www.hm.ee/et/uudised/aasta-parimad-keeleoppe-teod-sundisid-lahemaa-looduskoolis-tartu-kutsehariduskeskuses-ja					
6	Uus seadus parandab ku	26.sept.18	10:20	Valitsus kiitis täna heaks	Valitsus kiitis täna heaks	https://www.hm.ee/et/uudised/uus-seadus-parandab-kutseoppe-ja-tooturu-seotust					
7	Haridusstipendium anna	26.sept.18	9:53	Eesti üldhariduskoolide,	Eesti üldhariduskoolide,	https://www.hm.ee/et/uudised/haridusstipendium-annab-opetajatele-vaba-semesteri-enesetaiendamiseks					
8	Pressikutse: Euroopa kee	25.sept.18	15:16	Homme, 26. septembril tä	Homme, 26. septembril tä	https://www.hm.ee/et/uudised/pressikutse-euroopa-keeltepaeval-selguvad-aasta-parimad-keeleoppe-projektid					
9	Tasemetööde hooaeg alg	25.sept.18	9:58	Sel aastal viib SA Innove	Sel aastal viib SA Innove	https://www.hm.ee/et/uudised/tasemetoode-hooaeg-algab-uuendusliku-loodusvaldkonna-tasemetooga					
10	Haridus- ja Teadusminist	25.sept.18	7:04	Haridus- ja Teadusminist	Haridus- ja Teadusminist	https://www.hm.ee/et/uudised/haridus-ja-teadusministeerium-kutsu-esitama-kandidaate-noortevaldkonna-tegijate					
11	Minister Mailis Reps: no	21.sept.18	11:53	Noori tuleb julgustada ja	Noori tuleb julgustada ja	https://www.hm.ee/et/uudised/minister-mailis-reps-noorte-kaasamine-peab-olema-uhiskondlike-otsuste-tegemise-loomulik-osa					
12	Kokkuvõttevõistlus TUUM	21.sept.18	11:18	TUUM on juba seitsmend	TUUM on juba seitsmend	https://www.hm.ee/et/uudised/kokkuvottevoistlus-tuum-tuleb-taas-0					
13	Uus konkurss innustab n	19.sept.18	20:14	Õpetajate puudusest bus	Õpetajate puudusest bus	https://www.hm.ee/et/uudised/uus-konkurss-innustab-noori-lahendama-oma-kogukonna-probleeme					
14	Ootame osa võtma haridu	19.sept.18	15:09	Selle aasta sügisel ava	Selle aasta sügisel avam	https://www.hm.ee/et/uudised/ootame-osa-votma-haridusportaali-nimekonkursist					

Joonis 6. Näidis Octoparse väljundist Exceli tabelina. Programm suudab eraldada veebilehtede vormist sisu ja esitada sisu tabelina.

<p>µMuinsuskaitseameti peadirektoriks saab Siim Raie Muinsuskaitseameti peadirektorina alustab 6. aprillil tööd Siim Raie, kes läbis edukalt Riigikantslei tippjuhtide valikukomisjoni poolt korraldatud avaliku konkursi. Muinsuskaitseameti uus juht asub ametisse ajal, mil muinsuskaitse laiemale on piirangute keskendumine asendumas suurema nõuandva rolliga. Lõpusirgele on jõudmas seaduse uuendamine, mis seaks riigi ning omanike kohustused omavahel paremasse tasakaalu, ütles kultuuriminister Urve Tiidus. Siim Raie ei kavanda enda sõnul suuri muutusi Muinsuskaitseameti, küll aga soovib ta aidata kaasa kaitsealuste objektide tähenduse ja väärtuse senisest avaramale selgitamisele. Meie kultuuripärand on, mõningate eranditega, jäetud liiga sügavale ajaloo riulisse. Samas võiks suur osa pärandist olla aktiivses kasutuses, olla aktuaalne tänastele põlvkondadele ning osaleda ka majandusliku väärtuse loomisel, ütles Siim Raie. Soovin, et kogu Eesti kultuuripärand oleks nagu laulupidu iga kord muutuv ja samas nii muutumatu, tuhandetele vaimset eneseteostust pakkuv, ühine ja samas nii isiklik, identiteeti loov ja tugevdav, ajalooline ning jällegi juba järgmise korra ootusärevust tekitav, tänastele põlvkondadele tähendust ja tähtsust omav traditsioon. Siim Raie on lõpetanud Eesti Kunstiakadeemias muinsuskaitse ja konserveerimise magistriõppe. Tal on ärijuhtimise bakalaureusekraad EBSist, gümnaasiumihariduse sai Raie Kiviõli 1. Keskkoolist. Raie on töötanud alates 2011. aastast Vabariigi Presidendi kantslei direktorina. Enne seda oli ta pikalt ametis Eesti Kaubandus-Tööstuskojas, aastast 2002 koja peadirektorina. Raie on Muinsuskaitse Nõukogu liige, samuti kuulub ta SA Eesti Vabaõhumuuseum ja SA Eesti Kontsert nõukogusse. Lisaks tegutseb Raie Eesti Standardikeskus MTÜ, Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise SA Kredexi ja E-Riigi Akadeemia juhatuses või nõukogus. Teda on autasustatud Eesti Vabariigi Valgetähe teenetemärgi IV klassi ning mitmete välisriikide teenetemärkidega. Võõrkeeltest valdab Siim Raie inglise, vene ja saksa keelt. Muinsuskaitseamet on Kultuuriministeeriumi valitsemisalas tegutsev asutus, mille põhiülesanne on muinsuskaitsetöö korraldamine, riikliku järelevalve teostamine mälestiste ja muinsuskaitsealade üle, kultuurimälestiste riikliku registri pidamine ning kultuuriväärtuste väljaveotatluste läbivaatamine ja lubade väljastamine.</p>	<p>µSiim Raie lahkub presidendi kantsleist muinsuskaitseametit juhtima Neli aastat presidendi kantsleid juhtinud Siim Raie alustab tänäva aprillist tööd muinsuskaitseameti peadirektorina. Raie ei kavanda enda sõnul suuri muutusi muinsuskaitseameti, küll aga soovib ta aidata kaasa kaitsealuste objektide tähenduse ja väärtuse senisest avaramale selgitamisele. Meie kultuuripärand on, mõningate eranditega, jäetud liiga sügavale ajaloo riulisse. Samas võiks suur osa pärandist olla aktiivses kasutuses, olla aktuaalne tänastele põlvkondadele ning osaleda ka majandusliku väärtuse loomisel, ütles Raie. See on töökoht, kus saan parimal viisil kasutada oma mõlemat haridust lõpetasin esmalt EBS-is ärijuhtimise bakalaureuseõppe ning mullu Eesti Kunstiakadeemias muinsuskaitse- ja konserveerimise magistriõppe, märkis Raie. Ta on ka Muinsuskaitse nõukogu ja sihtasutuse Eesti Vabaõhumuuseum nõukogu liige. Konkursi muinsuskaitseameti peadirektori ametikoha täitmiseks viis kultuuriministeeriumi tellimusel läbi riigikantslei. Muinsuskaitse nõukogu esimees, professor Lilian Hansar ütles, et Raie töö üheks põhiküsimuseks saab olema see, miks muinsuskaitse on nii madal maine. "Mis annab teha, et see maine tõuseks, et see kuvand oleks parem," selgitas Hansar "Aktuaalsele kaamerale". "Ma usun, et Siim Raie on selles suhtes väga hea persoon, sest tal on peale muinsuskaitse ju ka muud teadmised, ta on majanduslikuma mõtlemisega, tal on parem suhe poliitikutega, mis on väga oluline," lisas Hansar. Presidendi kantslei järgmine direktor selgub hiljemalt märtsikuus."</p>
https://www.kul.ee/et/uudised/muinsuskaitseameti-peadirektoriks-saab-siim-raie	https://www.err.ee/528826/siim-raie-lahkub-presidendi-kantsleist-muinsuskaitseametit-juhtima

Joonis 7. Näidis 52-sõnalisest kattuvusest.

6/2: 192 sõna, 38%

pKunstihoone suurnäitus kutsub Eesti juubeliaastal arutlema riigi ja rahvuse teemadel Tallinna Kunstihoones avati 16. veebruaril rahvusvaheline kaasaegse kunsti suurnäitus Riik ei ole kunstiteos, mis Eesti Vabariigi juubelist ajendatuna vaatleb riiki, rahvust ja identiteeti. Eesti Vabariik 100 kunstiprogrammi kuuluv näitus on Tallinna Kunstihoone 2018. aasta näitusekava põhiekspositsioon. Pealkirja Riik ei ole kunstiteos alla on koondunud näitus, mis tegeleb riigi ja rahvuse teemaga näitus uurib riigi, rahvuse ja rahvusliku identiteedi keerukust ja problemaatikat ning nende praegust muutlikku olukorda Euroopas nationalismi ja populismi taaselustumise tingimustes. Näituse eesmärk on pakkuda sellele teemale nüansirikkamat käsitlust, mis ulatub kaugemale tavapärasest vastandumise retoorikast. Tuues eri riikidest kokku üle kahekümne eripalgelise kunstniku, sh mitu uut tellimust, kaardistab näitus Mandri-Euroopa muutuvat poliitilist maastikku ja selle piire ning samuti eristava identiteedipoliitika probleemi. Tallinna Kunstihoone juhataja Taaniel Raudsepp selgitas, et Kunstihoonel on keskse kaasaegse kunsti institutsioonina kohustus mitte lihtsalt tähistada Eesti riigi olemasolu, vaid teha sügavam sissevaade sellistesse olulistesse teemadesse nagu rahvus ja rahvuslik identiteet. Lisaks tähistamisele peaks ühe riigi saja aasta juubel olema ka mõttekoht. Seetõttu otsustasime kolm aastat tagasi kutsuda teemat püstitama ja näitust kureerima Katerina Gregose, kuraatori, kelle väljapanekud on tähelepanelikud käsitletava suhtes, visuaalselt tundlikud ja üllatavad, ning kes on oma vallas üks maailma tippe, loetles Raudsepp. Näituse kesksed teemad on rahvusriik, rahvas ja rahvuslus, mida vaadeldakse just praeguse Euroopa kontekstis: Brexit, äärmusparteide esiletõus ja Euroopa regioonide iseseisvuspüüdlused, mis näitavad selgelt nende teemade olulisust. Mul on erakordselt hea meel, et selle sisuka ja kriitilisi küsimusi esitava projekti elluviimist hindasid oluliseks nii EV100 kunstiprogrammi kui Kultuurkapitali eksperdid ja saame koostöös ambitsioonika rahvusvahelise näituse teoks teha. Olen kodanikuna uhke, et Eesti riigi juubeliaastal on võimalik nendel teemadel avatult ja rahulikult arutleda elame vabas ühiskonnas, küpses demokraatias, lisas Raudsepp. Katerina Gregos on Brüsselis elav kuraator, kirjanik ja lektor. Kuraatorina uurib ta kunsti, ühiskonna ja poliitika seoseid, keskendudes eeskätt demokraatia, inimõiguste, kapitalismi, kriisi ja muutuvate globaalsete tootmistsüklite teemadele. Praegu on ta Riia biennaali peakuraator ning Münchenis ja Samoses tegutseva Schwarzzi Fondi kuraator. Katerina Gregos ise arvas, et tänapäeva paljukultuurilises Euroopas on väga raske rahvuse objektiivseid tunnuseid määratleda, kuna identiteet, keel ja etnilisus on mõistena üha enam muutuvad ja laialivoolavad. Mida on sellises raamistuses võimalik rahvusriigi, selle suhteliselt uude kunstniku tarindi kohta öelda? Kas ennustus rahvusriigi hääbumise kohta üleilmastumise ajastul on ekslik? Kuidas me rahvuslusest õigupoolest aru saame? Kuidas mõtestada üleilmastumise ajastul ümber nüüdisaegne rahvusriik ja tihtilugu rahvusjärgsena mõistetud tänapäeva ühiskond ja selle toimimine? Meie näitus toob kokku mitmekülse valiku kunstnikke, kes uurivad neid teemasid ja küsimusi kriitiliselt eri vaatepunktidest. Nende teosed paljastavad vastakaid arvamusi tekitava rahvuse ja rahvusluse teema peidetud vastuolud, sundides neid ootamatute nurkade alt vaatama, kinnitas Gregos. Vaadata on joonistusi, skulptuure, fotograafia- ja tekstipõhiseid töid, samuti filme ja installatsioone. Tuues eri riikidest kokku üle kahekümne eripalgelise kunstniku, nende seas mitu uut tellimust, kaardistab näitus Mandri-Euroopa muutuvat poliitilist maastikku ja selle piire ning samuti eristava identiteedipoliitika probleemi. Eesti kunstnikest on näitusel esindatud Flo Kasearu, Jaanus Samma, Tanja Muravskaja, Kristina Norman ja Ivar Sakk. Näituse korraldaja on Tallinna Kunstihoone ning see toimub Tallinna Kunstihoones, Kunstihoone galeriis, Tallinna Linnagaleriis ja Vabaduse galeriis. Täpsem info näituse kohta.

10/2: 168 sõna, 33%

pKunstihoone suurnäitus kutsub Eesti juubeliaastal arutlema riigi ja rahvuse teemadel Tallinna Kunstihoones avati 16. veebruaril rahvusvaheline kaasaegse kunsti suurnäitus Riik ei ole kunstiteos, mis Eesti Vabariigi juubelist ajendatuna vaatleb riiki, rahvust ja identiteeti. Eesti Vabariik 100 kunstiprogrammi kuuluv näitus on Tallinna Kunstihoone 2018. aasta näitusekava põhiekspositsioon. Pealkirja Riik ei ole kunstiteos alla on koondunud näitus, mis tegeleb riigi ja rahvuse teemaga näitus uurib riigi, rahvuse ja rahvusliku identiteedi keerukust ja problemaatikat ning nende praegust muutlikku olukorda Euroopas nationalismi ja populismi taaselustumise tingimustes. Näituse eesmärk on pakkuda sellele teemale nüansirikkamat käsitlust, mis ulatub kaugemale tavapärasest vastandumise retoorikast. Tuues eri riikidest kokku üle kahekümne eripalgelise kunstniku, sh mitu uut tellimust, kaardistab näitus Mandri-Euroopa muutuvat poliitilist maastikku ja selle piire ning samuti eristava identiteedipoliitika probleemi. Tallinna Kunstihoone juhataja Taaniel Raudsepp selgitas, et Kunstihoonel on keskse kaasaegse kunsti institutsioonina kohustus mitte lihtsalt tähistada Eesti riigi olemasolu, vaid teha sügavam sissevaade sellistesse olulistesse teemadesse nagu rahvus ja rahvuslik identiteet. Lisaks tähistamisele peaks ühe riigi saja aasta juubel olema ka mõttekoht. Seetõttu otsustasime kolm aastat tagasi kutsuda teemat püstitama ja näitust kureerima Katerina Gregose, kuraatori, kelle väljapanekud on tähelepanelikud käsitletava suhtes, visuaalselt tundlikud ja üllatavad, ning kes on oma vallas üks maailma tippe, loetles Raudsepp. Näituse kesksed teemad on rahvusriik, rahvas ja rahvuslus, mida vaadeldakse just praeguse Euroopa kontekstis: Brexit, äärmusparteide esiletõus ja Euroopa regioonide iseseisvuspüüdlused, mis näitavad selgelt nende teemade olulisust. Mul on erakordselt hea meel, et selle sisuka ja kriitilisi küsimusi esitava projekti elluviimist hindasid oluliseks nii EV100 kunstiprogrammi kui Kultuurkapitali eksperdid ja saame koostöös ambitsioonika rahvusvahelise näituse teoks teha. Olen kodanikuna uhke, et Eesti riigi juubeliaastal on võimalik nendel teemadel avatult ja rahulikult arutleda elame vabas ühiskonnas, küpses demokraatias, lisas Raudsepp. Katerina Gregos on Brüsselis elav kuraator, kirjanik ja lektor. Kuraatorina uurib ta kunsti, ühiskonna ja poliitika seoseid, keskendudes eeskätt demokraatia, inimõiguste, kapitalismi, kriisi ja muutuvate globaalsete tootmistsüklite teemadele. Praegu on ta Riia biennaali peakuraator ning Münchenis ja Samoses tegutseva Schwarzzi Fondi kuraator. Katerina Gregos ise arvas, et tänapäeva paljukultuurilises Euroopas on väga raske rahvuse objektiivseid tunnuseid määratleda, kuna identiteet, keel ja etnilisus on mõistena üha enam muutuvad ja laialivoolavad. Mida on sellises raamistuses võimalik rahvusriigi, selle suhteliselt uude kunstniku tarindi kohta öelda? Kas ennustus rahvusriigi hääbumise kohta üleilmastumise ajastul on ekslik? Kuidas me rahvuslusest õigupoolest aru saame? Kuidas mõtestada üleilmastumise ajastul ümber nüüdisaegne rahvusriik ja tihtilugu rahvusjärgsena mõistetud tänapäeva ühiskond ja selle toimimine? Meie näitus toob kokku mitmekülse valiku kunstnikke, kes uurivad neid teemasid ja küsimusi kriitiliselt eri vaatepunktidest. Nende teosed paljastavad vastakaid arvamusi tekitava rahvuse ja rahvusluse teema peidetud vastuolud, sundides neid ootamatute nurkade alt vaatama, kinnitas Gregos. Vaadata on joonistusi, skulptuure, fotograafia- ja tekstipõhiseid töid, samuti filme ja installatsioone. Tuues eri riikidest kokku üle kahekümne eripalgelise kunstniku, nende seas mitu uut tellimust, kaardistab näitus Mandri-Euroopa muutuvat poliitilist maastikku ja selle piire ning samuti eristava identiteedipoliitika probleemi. Eesti kunstnikest on näitusel esindatud Flo Kasearu, Jaanus Samma, Tanja Muravskaja, Kristina Norman ja Ivar Sakk. Näituse korraldaja on Tallinna Kunstihoone ning see toimub Tallinna Kunstihoones, Kunstihoone galeriis, Tallinna Linnagaleriis ja Vabaduse galeriis. Täpsem info näituse kohta.

8/2: 185 sõna, 37%

pKunstihoone suurnäitus kutsub Eesti juubeliaastal arutlema riigi ja rahvuse teemadel Tallinna Kunstihoones avati 16. veebruaril rahvusvaheline kaasaegse kunsti suurnäitus Riik ei ole kunstiteos, mis Eesti Vabariigi juubelist ajendatuna vaatleb riiki, rahvust ja identiteeti. Eesti Vabariik 100 kunstiprogrammi kuuluv näitus on Tallinna Kunstihoone 2018. aasta näitusekava põhiekspositsioon. Pealkirja Riik ei ole kunstiteos alla on koondunud näitus, mis tegeleb riigi ja rahvuse teemaga näitus uurib riigi, rahvuse ja rahvusliku identiteedi keerukust ja problemaatikat ning nende praegust muutlikku olukorda Euroopas nationalismi ja populismi taaselustumise tingimustes. Näituse eesmärk on pakkuda sellele teemale nüansirikkamat käsitlust, mis ulatub kaugemale tavapärasest vastandumise retoorikast. Tuues eri riikidest kokku üle kahekümne eripalgelise kunstniku, sh mitu uut tellimust, kaardistab näitus Mandri-Euroopa muutuvat poliitilist maastikku ja selle piire ning samuti eristava identiteedipoliitika probleemi. Tallinna Kunstihoone juhataja Taaniel Raudsepp selgitas, et Kunstihoonel on keskse kaasaegse kunsti institutsioonina kohustus mitte lihtsalt tähistada Eesti riigi olemasolu, vaid teha sügavam sissevaade sellistesse olulistesse teemadesse nagu rahvus ja rahvuslik identiteet. Lisaks tähistamisele peaks ühe riigi saja aasta juubel olema ka mõttekoht. Seetõttu otsustasime kolm aastat tagasi kutsuda teemat püstitama ja näitust kureerima Katerina Gregose, kuraatori, kelle väljapanekud on tähelepanelikud käsitletava suhtes, visuaalselt tundlikud ja üllatavad, ning kes on oma vallas üks maailma tippe, loetles Raudsepp. Näituse kesksed teemad on rahvusriik, rahvas ja rahvuslus, mida vaadeldakse just praeguse Euroopa kontekstis: Brexit, äärmusparteide esiletõus ja Euroopa regioonide iseseisvuspüüdlused, mis näitavad selgelt nende teemade olulisust. Mul on erakordselt hea meel, et selle sisuka ja kriitilisi küsimusi esitava projekti elluviimist hindasid oluliseks nii EV100 kunstiprogrammi kui Kultuurkapitali eksperdid ja saame koostöös ambitsioonika rahvusvahelise näituse teoks teha. Olen kodanikuna uhke, et Eesti riigi juubeliaastal on võimalik nendel teemadel avatult ja rahulikult arutleda elame vabas ühiskonnas, küpses demokraatias, lisas Raudsepp. Katerina Gregos on Brüsselis elav kuraator, kirjanik ja lektor. Kuraatorina uurib ta kunsti, ühiskonna ja poliitika seoseid, keskendudes eeskätt demokraatia, inimõiguste, kapitalismi, kriisi ja muutuvate globaalsete tootmistsüklite teemadele. Praegu on ta Riia biennaali peakuraator ning Münchenis ja Samoses tegutseva Schwarzzi Fondi kuraator. Katerina Gregos ise arvas, et tänapäeva paljukultuurilises Euroopas on väga raske rahvuse objektiivseid tunnuseid määratleda, kuna identiteet, keel ja etnilisus on mõistena üha enam muutuvad ja laialivoolavad. Mida on sellises raamistuses võimalik rahvusriigi, selle suhteliselt uude kunstniku tarindi kohta öelda? Kas ennustus rahvusriigi hääbumise kohta üleilmastumise ajastul on ekslik? Kuidas me rahvuslusest õigupoolest aru saame? Kuidas mõtestada üleilmastumise ajastul ümber nüüdisaegne rahvusriik ja tihtilugu rahvusjärgsena mõistetud tänapäeva ühiskond ja selle toimimine? Meie näitus toob kokku mitmekülse valiku kunstnikke, kes uurivad neid teemasid ja küsimusi kriitiliselt eri vaatepunktidest. Nende teosed paljastavad vastakaid arvamusi tekitava rahvuse ja rahvusluse teema peidetud vastuolud, sundides neid ootamatute nurkade alt vaatama, kinnitas Gregos. Vaadata on joonistusi, skulptuure, fotograafia- ja tekstipõhiseid töid, samuti filme ja installatsioone. Tuues eri riikidest kokku üle kahekümne eripalgelise kunstniku, nende seas mitu uut tellimust, kaardistab näitus Mandri-Euroopa muutuvat poliitilist maastikku ja selle piire ning samuti eristava identiteedipoliitika probleemi. Eesti kunstnikest on näitusel esindatud Flo Kasearu, Jaanus Samma, Tanja Muravskaja, Kristina Norman ja Ivar Sakk. Näituse korraldaja on Tallinna Kunstihoone ning see toimub Tallinna Kunstihoones, Kunstihoone galeriis, Tallinna Linnagaleriis ja Vabaduse galeriis. Täpsem info näituse kohta.

12/2: 147 sõna, 29%

pKunstihoone suurnäitus kutsub Eesti juubeliaastal arutlema riigi ja rahvuse teemadel Tallinna Kunstihoones avati 16. veebruaril rahvusvaheline kaasaegse kunsti suurnäitus Riik ei ole kunstiteos, mis Eesti Vabariigi juubelist ajendatuna vaatleb riiki, rahvust ja identiteeti. Eesti Vabariik 100 kunstiprogrammi kuuluv näitus on Tallinna Kunstihoone 2018. aasta näitusekava põhiekspositsioon. Pealkirja Riik ei ole kunstiteos alla on koondunud näitus, mis tegeleb riigi ja rahvuse teemaga näitus uurib riigi, rahvuse ja rahvusliku identiteedi keerukust ja problemaatikat ning nende praegust muutlikku olukorda Euroopas nationalismi ja populismi taaselustumise tingimustes. Näituse eesmärk on pakkuda sellele teemale nüansirikkamat käsitlust, mis ulatub kaugemale tavapärasest vastandumise retoorikast. Tuues eri riikidest kokku üle kahekümne eripalgelise kunstniku, sh mitu uut tellimust, kaardistab näitus Mandri-Euroopa muutuvat poliitilist maastikku ja selle piire ning samuti eristava identiteedipoliitika probleemi. Tallinna Kunstihoone juhataja Taaniel Raudsepp selgitas, et Kunstihoonel on keskse kaasaegse kunsti institutsioonina kohustus mitte lihtsalt tähistada Eesti riigi olemasolu, vaid teha sügavam sissevaade sellistesse olulistesse teemadesse nagu rahvus ja rahvuslik identiteet. Lisaks tähistamisele peaks ühe riigi saja aasta juubel olema ka mõttekoht. Seetõttu otsustasime kolm aastat tagasi kutsuda teemat püstitama ja näitust kureerima Katerina Gregose, kuraatori, kelle väljapanekud on tähelepanelikud käsitletava suhtes, visuaalselt tundlikud ja üllatavad, ning kes on oma vallas üks maailma tippe, loetles Raudsepp. Näituse kesksed teemad on rahvusriik, rahvas ja rahvuslus, mida vaadeldakse just praeguse Euroopa kontekstis: Brexit, äärmusparteide esiletõus ja Euroopa regioonide iseseisvuspüüdlused, mis näitavad selgelt nende teemade olulisust. Mul on erakordselt hea meel, et selle sisuka ja kriitilisi küsimusi esitava projekti elluviimist hindasid oluliseks nii EV100 kunstiprogrammi kui Kultuurkapitali eksperdid ja saame koostöös ambitsioonika rahvusvahelise näituse teoks teha. Olen kodanikuna uhke, et Eesti riigi juubeliaastal on võimalik nendel teemadel avatult ja rahulikult arutleda elame vabas ühiskonnas, küpses demokraatias, lisas Raudsepp. Katerina Gregos on Brüsselis elav kuraator, kirjanik ja lektor. Kuraatorina uurib ta kunsti, ühiskonna ja poliitika seoseid, keskendudes eeskätt demokraatia, inimõiguste, kapitalismi, kriisi ja muutuvate globaalsete tootmistsüklite teemadele. Praegu on ta Riia biennaali peakuraator ning Münchenis ja Samoses tegutseva Schwarzzi Fondi kuraator. Katerina Gregos ise arvas, et tänapäeva paljukultuurilises Euroopas on väga raske rahvuse objektiivseid tunnuseid määratleda, kuna identiteet, keel ja etnilisus on mõistena üha enam muutuvad ja laialivoolavad. Mida on sellises raamistuses võimalik rahvusriigi, selle suhteliselt uude kunstniku tarindi kohta öelda? Kas ennustus rahvusriigi hääbumise kohta üleilmastumise ajastul on ekslik? Kuidas me rahvuslusest õigupoolest aru saame? Kuidas mõtestada üleilmastumise ajastul ümber nüüdisaegne rahvusriik ja tihtilugu rahvusjärgsena mõistetud tänapäeva ühiskond ja selle toimimine? Meie näitus toob kokku mitmekülse valiku kunstnikke, kes uurivad neid teemasid ja küsimusi kriitiliselt eri vaatepunktidest. Nende teosed paljastavad vastakaid arvamusi tekitava rahvuse ja rahvusluse teema peidetud vastuolud, sundides neid ootamatute nurkade alt vaatama, kinnitas Gregos. Vaadata on joonistusi, skulptuure, fotograafia- ja tekstipõhiseid töid, samuti filme ja installatsioone. Tuues eri riikidest kokku üle kahekümne eripalgelise kunstniku, nende seas mitu uut tellimust, kaardistab näitus Mandri-Euroopa muutuvat poliitilist maastikku ja selle piire ning samuti eristava identiteedipoliitika probleemi. Eesti kunstnikest on näitusel esindatud Flo Kasearu, Jaanus Samma, Tanja Muravskaja, Kristina Norman ja Ivar Sakk. Näituse korraldaja on Tallinna Kunstihoone ning see toimub Tallinna Kunstihoones, Kunstihoone galeriis, Tallinna Linnagaleriis ja Vabaduse galeriis. Täpsem info näituse kohta.

Joonis 8. Näide WCopyFindi seadistuse mõjust kattuvustele. Tegemist on ühe kultuuriministeeriumi pressiteatega, mida ERR kopeeris uudisesse. Joonisel kajastub neli korda kultuuriministeeriumi pressiteade, mida on erinevate WCopyFindi seadistustega võrreldud ERRi uudisega. Punasega on pressiteate sõnad, mis programm luges uudisega kattuvateks. Rohelisega on üksikud sõnad, mis programm loeb kattuvateks ehkki need erinevad (seadistuse teine komponent). Mustaga on tekst, mida programm kattuvaks ei lugenud. Kollasega tähistasin karmistumisega programm enam kattuvaks ei lugenud.

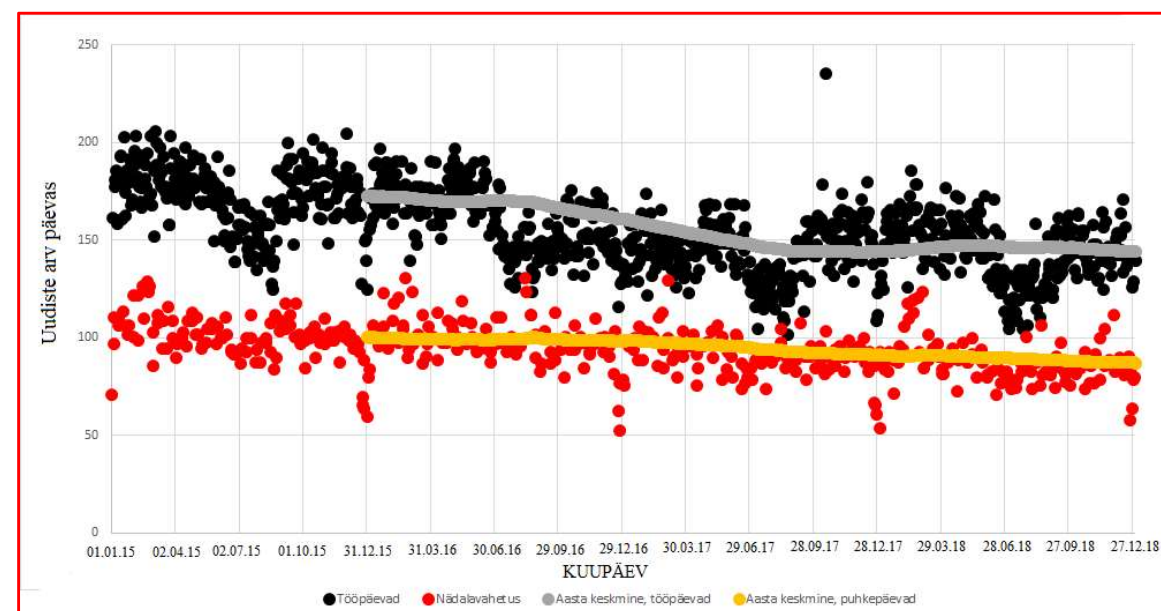


```

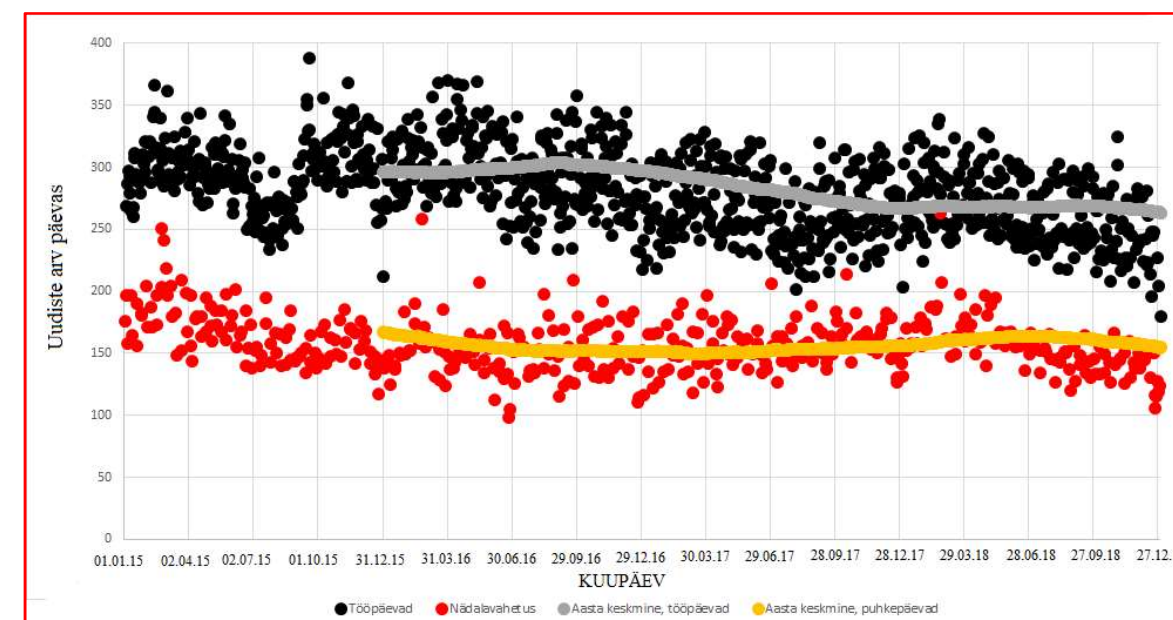
1 $Urls = Get-Content "C:\Users\kasutaja\Documents\POSTIMEES\DELFI_FAILID\9.txt" # Veebilehtede aadressid asuvad .txt failis, iga aadress ise reas
2 $OutputFolder = "C:\Users\kasutaja\Documents\POSTIMEES\DELFI_FAILID\9" # Kaust, kuhu .html failid laadida
3 $scase = Get-Content "C:\Users\kasutaja\Documents\POSTIMEES\DELFI_nimed\9.txt" # Nimed, mis lähevad .html failidele, asuvad .txt failis, iga nimi ise reas
4
5
6 if(!(Test-Path $OutputFolder)){ New-Item -ItemType Directory -Path $OutputFolder -Force | Out-Null }
7
8 for ($x = 0; $x -lt ($Urls | measure | select -expand Count); $x++)
9 {
10     $OutputPath = Join-Path $OutputFolder $scase[$x]
11     Invoke-WebRequest -Uri $Urls[$x] -OutFile $OutputPath
12 }

```

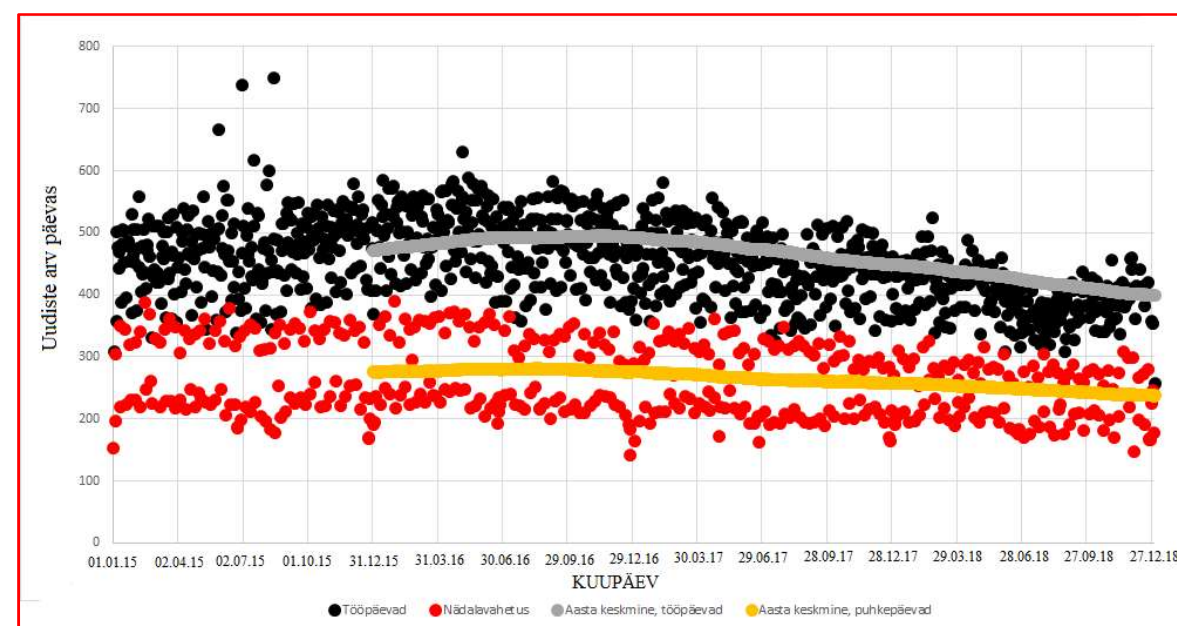
Joonis 9. PowerShell'i kood, mis laeb veebilehed .html failidena arvutisse, kusjuures failid saavad omale ka kasutaja poolt määratud nimed.

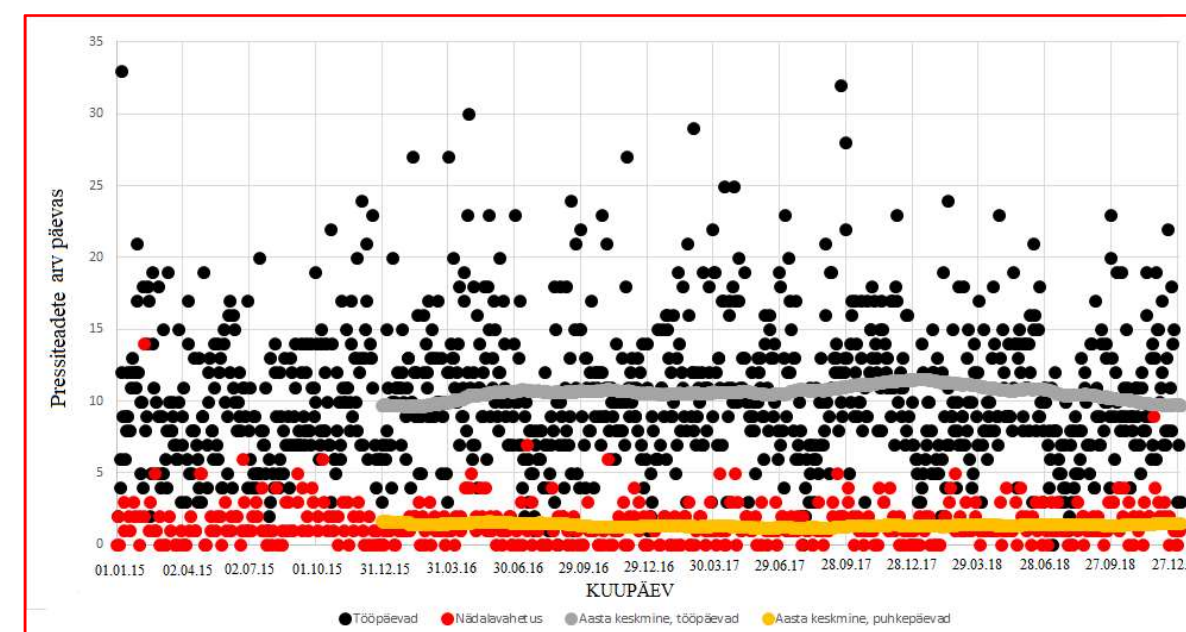
Joonis 9. ERRi uudiste arvu erinevus töö- ja puhkepäevadel. Lisasin 365-päevase perioodi töö- ja puhkepäevade libiseva keskmise

Joonis 11. Delfi uudiste arvu erinevus töö- ja puhkepäevadel. Lisasin 365-päevase perioodi töö- ja puhkepäevade libiseva keskmise.

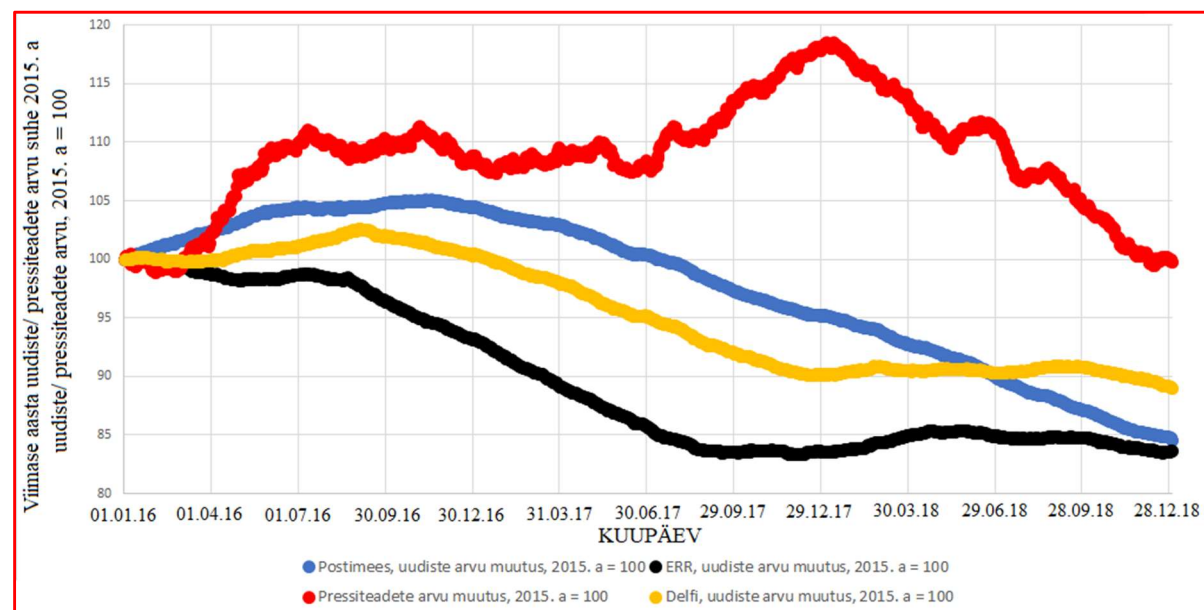

Joonis 10. Postimehe uudiste arvu erinevus töö- ja puhkepäevadel. Lisasin 365-päevase perioodi töö- ja puhkepäevade libiseva keskmise.

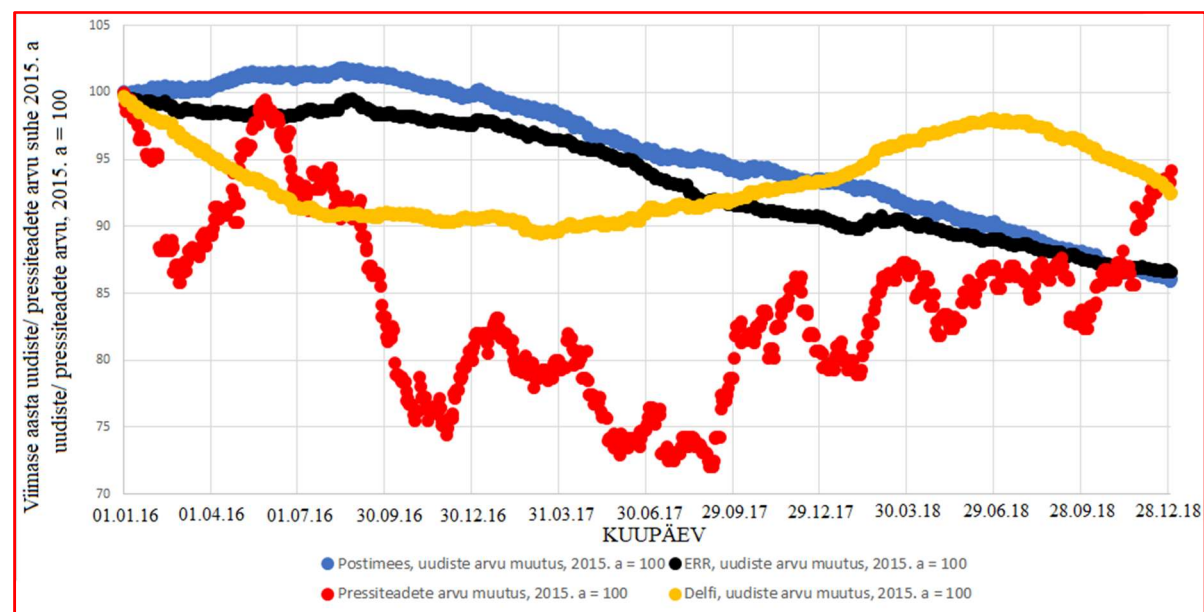

Joonis 12. Pressiteadete arvu erinevus töö- ja puhkepäevadel. Lisasin 365-päevase perioodi töö- ja puhkepäevade libiseva keskmise.

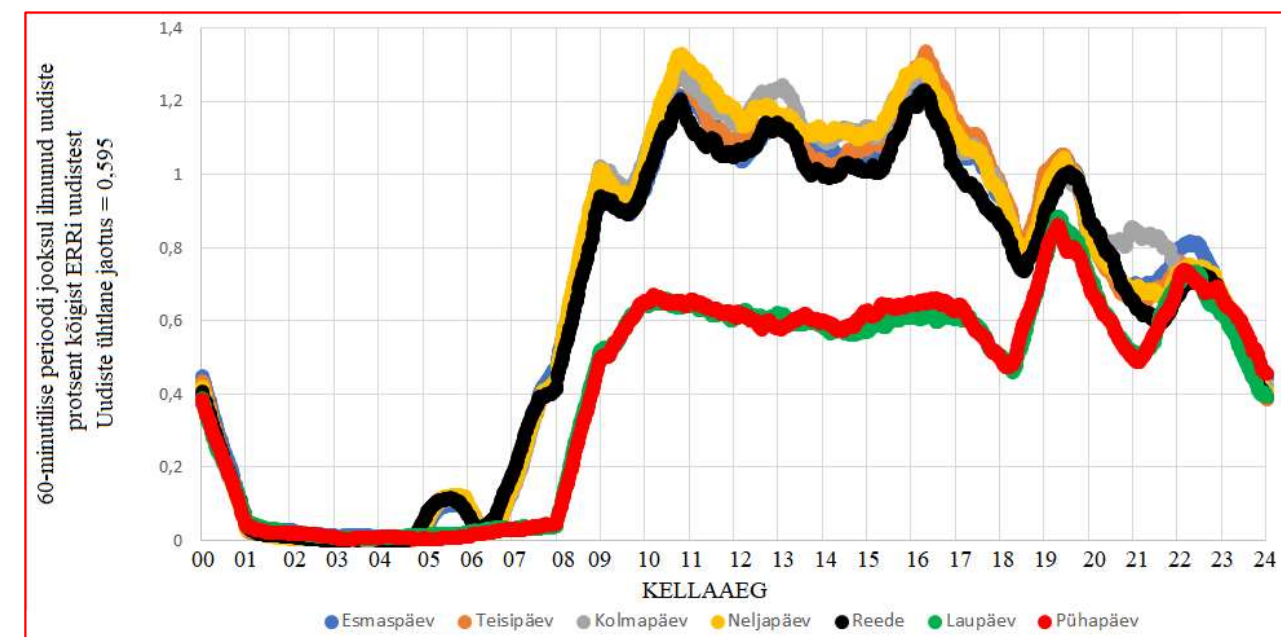

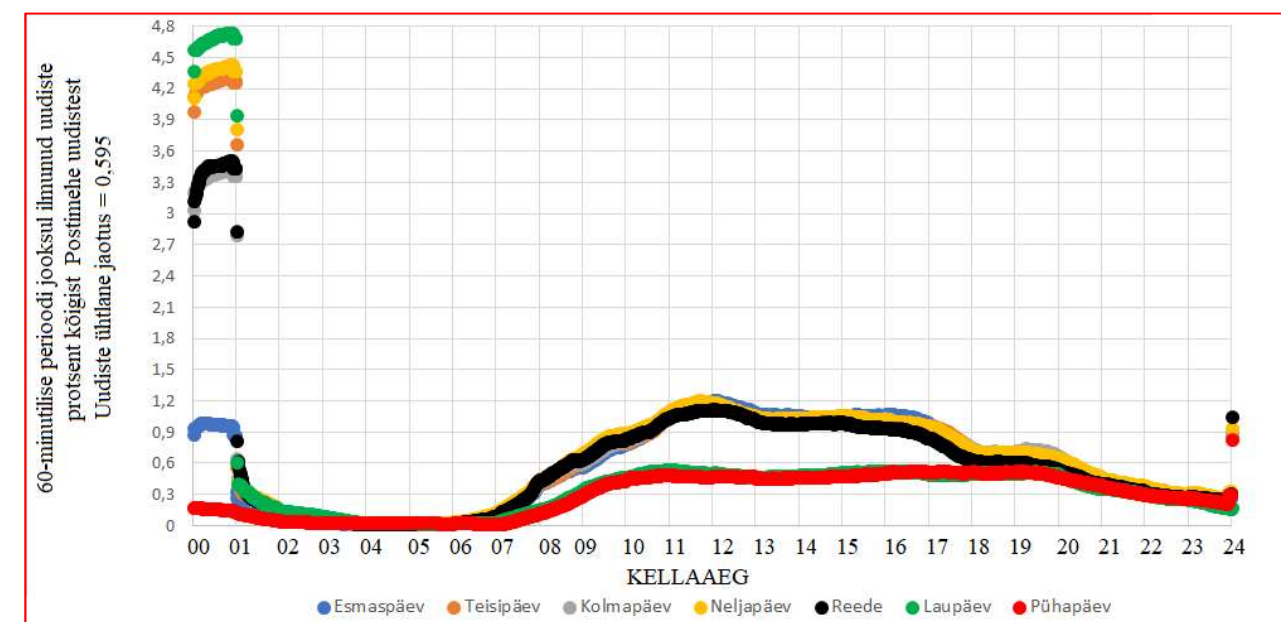
Joonis 13. Uudiste ja pressiteadete arvu suhteline muutus tööpäevadel. 365-päevaste perioodide võrdlus 2015. a uudiste ja pressiteadete arvuga, 2015. = 100.

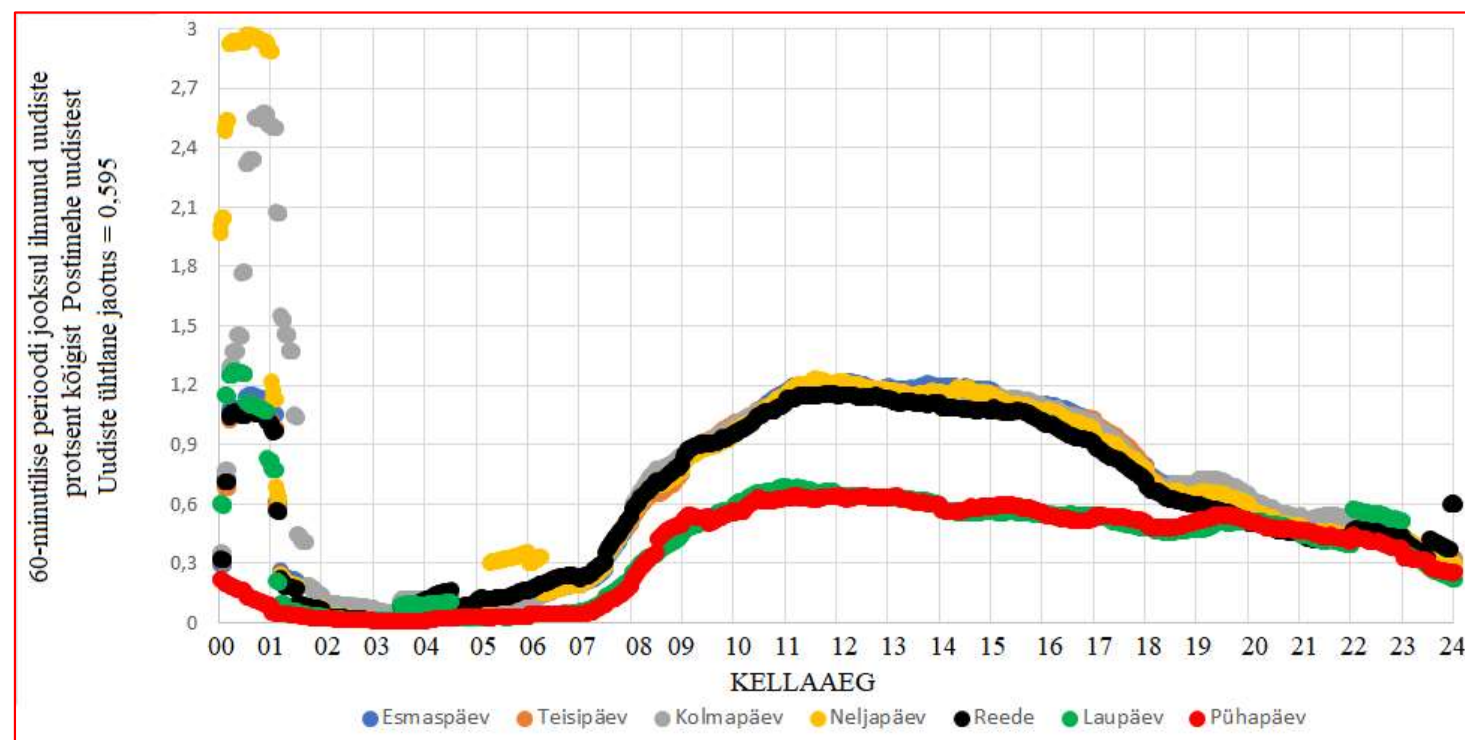
Joonis 14. Uudiste ja pressiteadete arvu suhteline muutus tööpäevadel. 365-päevaste perioodide võrdlus 2015. a uudiste ja pressiteadete arvuga, 2015. = 100.

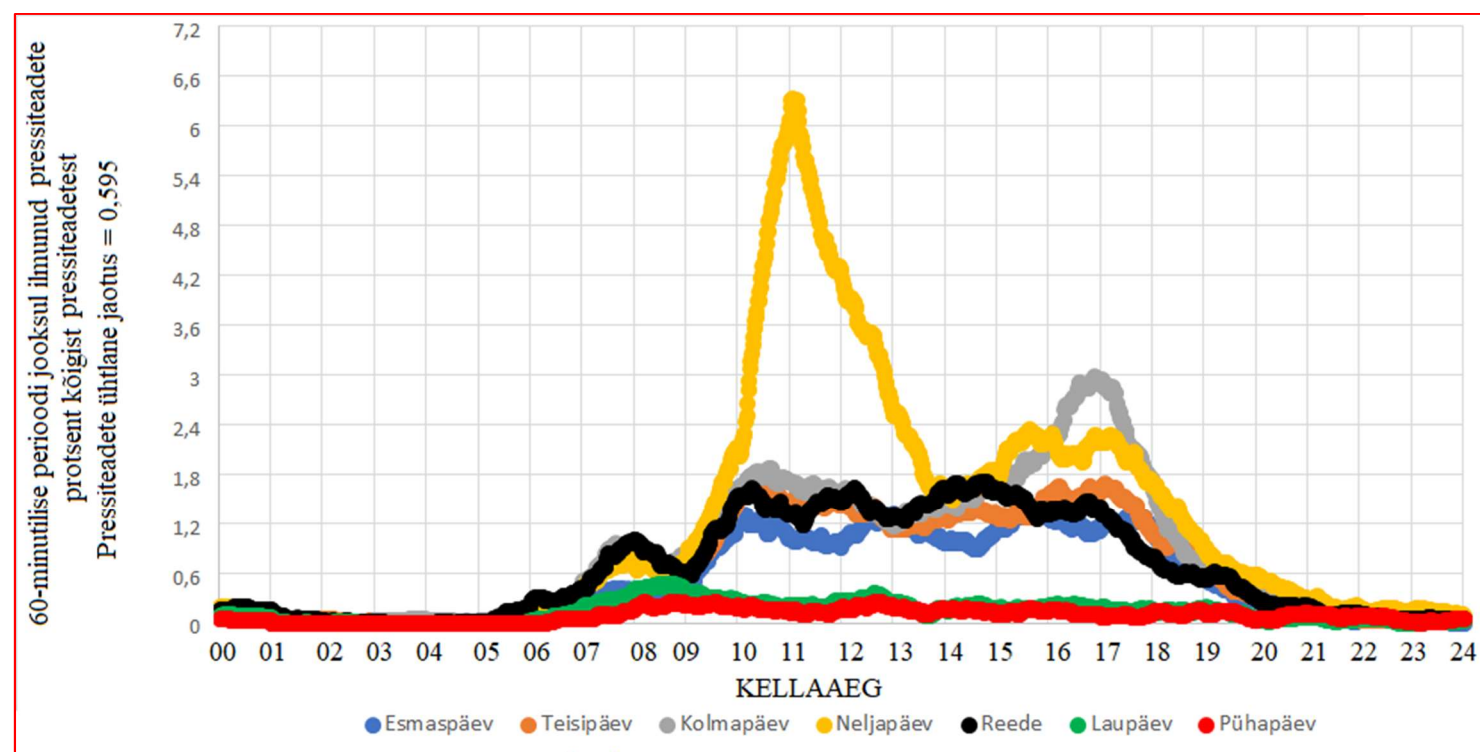
Joonis 15. ERR uudiste avaldamise dünaamika nädalapäevade lõikes, 60-minutiline libisev periood.

Joonis 16. Postimehe uudiste avaldamise dünaamika nädalapäevade lõikes, 60-minutiline libisev periood.

Joonis 17. Postimehe uudiste avaldamise dünaamika nädalapäevade lõikes, 60-minutiline libisev periood.

Joonis 18. Postimehe uudiste avaldamise dünaamika nädalapäevade lõikes, 60-minutiline libisev periood.